www.nv-online.info

№ 97 (4042)

11 снежня 2015 г.
Выдаецца з ліпеня 1995 г.
на беларускай
і рускай мовах

Выдавец:
УП «Народная Воля».
Кошт — свабодны.

Народная Воля

На прастор, на шырокі разлог
Выхадзі, мой народ, грамадою...

Якуб КОЛАС

Да ўвагі!
Хто хоча набываць газету ў офісе рэдакцыі — чакаем!

ГАЗЕТА – ЧЫТАЧЫ

Калі ты прагнеш лепшай долі — Дапамажы «Народнай Волі». У свеце праўды жыць імкніся — І на газету падпішыся!

Нагадаем: аформіць падпіску на першую палову 2016 года можна ў любым паштовым аддзяленні, а мінчане маюць яшчэ магчымасць зрабіць гэта і ў спецыялізаваных пунктах "Белсаюздруку". У шапіках Вашы экзэмпляры газеты будуць чакаць Вас нават тады, калі Вы з'едзеце, скажам, у камандзіроўку, на адпачынак альбо на лецішча.

Маеце нагоду падрыхтаваць падарунак для бацькоў, сваякоў, сяброў, саслужыўцаў? Што ж, лепшы сюрпрыз – падпісны квіток на "Народную Волю". І на любы тэрмін – на паўгоддзе, на квартал, на месяц.

Разам пашырым кола прыхільнікаў "Народнай Волі".

З 6 снежня працягваецца Нобелеўскі тыдзень у Стакгольме.

Учора беларускай пісьменніцы Святлане Алексіевіч «за шматгалосае гучанне яе прозы і ўвекавечанне пакут і мужнасці» была ўручана найвышэйшая прэмія.

Віншуем, Святлана Аляксандраўна!

БЕЛАРУСЬ–ЕС

Гунар ВІГАНД:

«Еўропа гатова падпісаць з Беларуссю пагадненне аб спрошчаным візавым рэжыме»

Пра гэта намеснік кіраўніка Еўрапейскай службы знешніх дзеянняў Гунар Віганд заявіў падчас брыфінгу для журналістаў, які адбыўся ў памяшканні прадстаўніцтва Еўрапейскай камісіі ў Мінску.

Цяперашні двухдзённы візіт пачаўся з сустрэч у беларускім МЗС.

"Падчас сустрэчы з намеснікам міністра замежных спраў Беларусі Аленай Купчынай мы ўзгадніпі так званы парадак мадэрнізацыі, – паведаміў дыпламат. – *У ім сем тэматычных накірункаў: прыватызацыя і прадпрымальніцтва, гандаль і інвестыцыі, транспарт, энергетыка, сацыяльнае развіццё і правы чалавека, навакольнае асяроддзе. Па ўсіх гэтых накірунках мы вызначылі прыярытэтныя дзеянні, якія павінны быць зроблены ў межах развіцця адносін паміж Беларуссю і ЕС".*

Акрамя сустрэчы ў МЗС Гунар Віганд правёў перамовы ў Адміністрацыі прэзідэнта Беларусі і Міністэрстве эканомікі нашай краіны. Яны тычыліся магчымасці прыняцця Беларусі ў Сусветную гандлёвую арганізацыю.

"Мы знаходзімся на шляху пакрокавага паляпшэння стасункаў паміж Рэспублікай Беларусь і Еўрапейскім Саюзам. Гэта звязана з дзвюма акалічнасцямі: вызваленнем палітвязняў у Беларусі і часовым прыпыненнем санкцый ЕС супраць некаторых беларускіх чыноўнікаў", – адзначыў афіцыйны прадстаўнік аб'яднанай Еўропы.

Акрамя таго, ён паведаміў, што ў будучым годзе Еўрасаюз падвоіць фінансавую дапамогу Беларусі для рэалізацыі некаторых сумесных праграм нашай краіны і ЕС. З пачатку гэтага тыдня ў Мінску працуе місія экспертаў, якія вызначаюць прыярытэтныя напрамкі супрацоўніцтва на 2016 год. *"Сярод іх: рэгіянальнае развіццё, развіццё малога і сярэдняга бізнесу, мабільнасць і міграцыя, а таксама дапамога ў вырашэнні эканамічных пытанняў",* – паведаміў дыпламат.

Адказваючы на пытанне, якіх сустрэчных крокаў афіцыйны Брусель чакае ад беларускага боку, спадар Віганд падкрэсліў, што неўзабаве будуць апублікаваны два дакументы – фінальная справаздача БДІПЧ АБСЕ па выніках апошніх прэзідэнцкіх выбараў, а таксама штогадовая справаздача Савета ААН па правах чалавека. Дыпламат лічыць, што беларускія ўлады павінны прыслухацца да тых высноў, якія будуць там утрымлівацца. Ён нагадаў толькі пра некалькі з іх – змену выбарчага заканадаўства, спрашчэнне рэгістрацыі палітычных партый і адмену смяротнага пакарання.

Закрануў Гунар Віганд і пытанне спрашчэння візавага рэжыму паміж Беларуссю і краінамі Еўрасаюза. Ужо не першы год цыркулююць чуткі, што кошт шэнгенскай візы для беларусаў можа быць зніжаны, а сам парадак яе атрымання спрошчаны. Пра гэта гаворыцца так доўга, што мы ўжо стаміліся чакаць. Вось што наконт гэтага сказаў еўрапейскі дыпламат:

"Еўрапейскі Саюз гатовы падпісаць з Беларуссю пагадненне аб спрошчаным візавым рэжыме. Тэкст пагаднення фактычна гатовы, мы можам парафіраваць яго і далей падпісаць. Адзінае, што пакуль замінае, гэта тое, што беларускія дыпламатычныя пашпарты павінны адпавядаць тым самым патрабаванням, што і звычайныя пашпарты. Гэта значыць, яны павінны адпавядаць высокім патрабаванням у сферы бяспекі. І гэта адзінае тэхнічнае пытанне, якое зараз абмяркоўваецца і абмяркоўваецца эфектыўна. Мы спадзяёмся, што хутка гэтае пытанне будзе вырашана".

Віталь ГАРБУЗАЎ.

КРОПКІ НАД "І"

Віталь Гарбузаў апярэдзіў шведскага караля

Уважлівыя чытачы "Народнай Волі", вядома ж, заўважылі ляп, які дапусціў наш пазаштатны карэспандэнт Віталь Гарбузаў у нататцы "Чаму Алексіевіч засталася па-за ўвагай БТ?" ("НВ", №96). Ён напісаў: *"Учора* (7 снежня. – **Рэд.**) *у Стакгольме адбылося ўручэнне Нобелеўскай прэміі ў галіне літаратуры..."* Калі быць дакладным, то трэба было сказаць: *"Учора ў Стакгольме адбылася лекцыя беларускай пісьменніцы Святланы Алексіевіч, звязаная з уручэннем ёй Нобелеўскай прэміі".* Асноўная афіцыйная цырымонія ўганаравання лаўрэатаў найвышэйшай прэміі заўсёды праходзіць 10 снежня.

Такім чынам, Віталь Гарбузаў апярэдзіў шведскага караля, які толькі ўчора вечарам асабіста павіншаваў тых, каму сёлета выпала шчасце атрымаць самую высокую прэмію ў свеце.

Прыносім прабачэнне за недагляд В.Гарбузава і ўсіх, хто меў дачыненне да "запуску" яго заметкі ў друк.

Рэдакцыя.

ФАКТ

Зноў выбары...

Крайні тэрмін правядзення чарговых парламенцкіх выбараў – 11 верасня 2016 года, паведаміла старшыня Цэнтрвыбаркама Беларусі Лідзія Ярмошына. У бюджэт ужо заяўлена сума на правядзенне парламенцкіх выбараў – 196 млрд рублёў.

НАДВОР'Е

Даставайце парасоны

У выхадныя сіноптыкі прагназуюць мокры снег і дождж.

Сёння будзе воблачнае з праясненнямі надвор'е, пераважна без ападкаў. Толькі ўдзень месцамі па паўночным захадзе прагназуюцца кароткачасовыя дождж і мокры снег. Уначы і зранку ў асобных раёнах магчымы туман, слабы галалёд, на дарогах захаваецца галалёдзіца. Тэмпература паветра ўначы складзе -4...+2°С. Днём чакаецца ад нуля да 6 градусаў цяпла.

У выхадныя ападкі з перавагай мокрага снегу. Месцамі слабы галалёд. Тэмпература паветра мінімальная ноччу -3...+2°С, максімальная днём будзе знаходзіцца ў межах ад -1°С па паўночным усходзе да +5°С па паўднёвым захадзе краіны.

АКТУАЛИИ

Светлана КАЛИНКИНА

Свой среди чужих

Вопрос дня: с какими мыслями Александр Лукашенко полетел на встречу с президентом Турции Реджепом Эрдоганом, которая может состояться на фоне откровенной антитурецкой истерии, развязанной в России?

Не подаст руки? Или, наоборот, подаст первым – радостно, с улыбкой?

Скажет «наша Турция»? Скажет что-то вроде «Переживаем, следим, готовы помочь, ведь это и наша Турция...»?

Раньше-то Лукашенко исключительно про Россию говорил «наша». Но сейчас и Украина – «наша», и даже Вьетнам... А вот что с Турцией? Интрига...

Скажете, я что-то перепутала. Александр Лукашенко после Вьетнама полетел не в Анкару, а в Ашхабад. Так передали официальные СМИ. Но дело в том, что туда же, к Бердымухамедову, прилетел и президент Турции Реджеп Эрдоган.

С Эрдоганом и Бердымухамедовым все понятно. На 13 декабря назначена церемония начала строительства газопровода ТАПИ (Туркменистан–Афганистан–Пакистан–Индия), который является ударом под дых обладательнице «газового оружия массового поражения» – России. Но вот что в этой антироссийской компании будет делать Лукашенко? А главное, как он будет в ней себя чувствовать?

Согласно официальной версии, Александр Лукашенко полетел в Туркменистан (он там уже с позавчерашнего дня), чтобы провести переговоры с Бердымухамедовым, подписать ряд двухсторонних документов, принять участие в торжественных мероприятиях, посвященных 20-летию туркменского нейтралитета. Однако недосказанность в официальной версии видна невооруженным глазом...

Впрочем, визит имеет вескую причину: у Беларуси с Туркменистаном подписан контракт на миллиард долларов – на строительство Гарлыкского горно-обогатительного комбината. Очень важный для нас контракт! Однако эта причина не убедительна, потому что растянутый во времени туркменский миллиард и российские миллиарды ежегодно в режиме «здесь и сейчас» – это все-таки деньги несопоставимые.

И тем не менее Лукашенко решил принять участие, прямо скажем, в «антироссийской вечеринке», организуемой Бердымухамедовым.

Смелый?.. Не боится попасть на российские телеканалы в обнимку со «злодеем» Эрдоганом, не боится информационной бомбардировки в свой адрес после этих кадров?

Хитрый? Будет предлагать посреднические услуги в урегулировании конфликта?

Непредусмотрительный? Захотел прогуляться по Ашхабаду, не подумав о последствиях?

Скоро все станет ясно, все будет расставлено по своим местам. Но лично мне хотелось бы, чтобы белорусский руководитель внимательно послушал доклады, посвященные собственно нейтралитету Туркменистана.

12 декабря 1995 года впервые в истории ООН при единодушной поддержке 185 государств, входящих на тот момент в ее состав, приняла Резолюцию «О постоянном нейтралитете Туркменистана». Эта страна не вступала ни в какие военизированные союзы – ни в ОДКБ, ни в НАТО. Даже в том, что касалось афганской войны (а у государств – общая граница), Туркменистан ничью сторону не занимал – ровные отношения поддерживал и с талибами, и с Северным альянсом. Точно так же, как после терактов в Нью-Йорке 11 сентября 2001 года Туркменистан не позволил, чтобы войска антитеррористической коалиции базировались на его территории, хотя с запросом на временное размещение авиабазы обращалась Германия.

Почему? Потому что нейтральный статус – это обязательство государства никаким образом не участвовать в войне, а в мирное время – отказ от участия в военных блоках. Этого принципа Туркменистан придерживается твердо и неукоснительно.

Напомню, что именно такой статус разработчики белорусской Конституции задумывали и для Беларуси. Однако Александру Лукашенко захотелось поиграть в «аты-баты», и с его подачи мы оказались членами военного блока Организации по коллективной безопасности (ОДКБ), сохранили на своей территории две российские военные базы, начали переговоры о размещении третьей (причем пока не известно, чем эти переговоры закончатся: Беларусь уже и не хочет иметь у себя «зеленых человечков», но Россия настаивает). И нам все время говорили, что все это делается в интересах безопасности.

Но ведь и Туркменистан не сквозь розовые очки смотрит на происходящее в мире. Однако делал и делает прямо противоположное.

По территории это 53-я страна в мире, площадь – почти полмиллиона квадратных километров. Для сравнения: Беларусь – 208 тысяч квадратных километров, то есть у них территория, которую надо защищать, почти в два раза больше нашей. К тому же это горячий, взрывоопасный, обожженный конфликтами регион. Только вот армия Туркменистана – 22 тысячи человек, а армия Беларуси, если верить открытым источникам, – 65 тысяч. Почему? Да потому, что тот, кто захочет напасть на Туркменистан, будет иметь дело с ООН. Если конкретнее – с войсками ООН. Таким образом, большая и мощная армия этой стране просто не нужна. Нужна такая, которая в мирное время может поддерживать порядок на границах, а в случае нападения – должна, как говорится, только день простоять да ночь продержаться. До того, как придет подмога...

А вот с гарантиями нашей безопасности, несмотря на ежегодные помпезные парады и появление Александра Лукашенко в облачении, очень похожем на форму генералиссимуса, все не просто плохо, а очень плохо. Потому что гарантом нашей безопасности является ... Россия. Та самая Россия, которая, ничтоже сумняшеся, оттяпала у Украины Крым, подожгла Донбасс, хотя и для Украины, как и для нас, вроде бы выступала гарантом суверенитета и безопасности. В общем, тот еще оказался союзничек! С такими друзьями враги действительно не нужны!..

А теперь смоделируем на себя украинский опыт. Если наш главный военный союзник вдруг нападет на Беларусь, решив, что «Полоцкие земли – это сакральная русская территория», мы к кому побежим за помощью?

Туркменистан побежит в ООН. А мы куда?..

Нам остается только в церковь бежать. Чтобы молиться. Больше некуда. Причем, заметьте, в Русскую православную церковь...

В общем, про нейтральный статус в Ашхабаде Александру Лукашенко надо слушать не просто внимательно, а очень внимательно. Хотя бы потому, что это и о безопасности, и о значительной экономии государственных средств, которые нам сегодня приходится тратить на оборону.

А вот что касается российских телеканалов, то их слушать – себе вредить. Пусть хоть слюной в злобе великорусского патриотизма захлебнутся. Нам-то что?..

ЛЯ ПРАХАДНОЙ

«Часткова выплацілі заробак толькі за верасень»

Амаль 70 тысяч беларусаў не атрымалі лістападаўскую зарплату. 405 арганізацый краіны агулам павінны сваім работнікам 241,4 млрд рублёў.

Такую статыстыку апублікаваў Белстат.

Больш за ўсё даўгоў па зарплаце ў сельгаспрадпрыемстваў. Ад аб'ёму пратэрмінаванай запазычанасці на структуры АПК прыходзіцца 74%, на долю прамысловых прадпрыемстваў – 16%.

Рэгулярна ў "чорны спіс" даўжнікоў па зарплаце трапляе Гарадоцкі льнозавод Віцебскай вобласці.

– *Мы і самі хацелі б ведаць, калі атрымаем зарплату,* – кажуць на прадпрыемстве. – *Часткова з намі разлічыліся толькі за верасень. Грошай няма, таму што скарочана вытворчасць: зачынена лінія па перапрацоўцы лёну, таму што выпуск валакна не прыносіць прыбыткаў. Дырэктар стараецца, вось і сёння ў Віцебск паехаў, але ўсё пакуль беспасяхова... Нам нават прэзідэнцкія выбары не дапамаглі...*

Дарэчы, у кастрычніку, калі ў Беларусі прайшлі прэзідэнцкія выбары, перад галасаваннем запазычанасць па зарплаце назіралася толькі ў 13 арганізацыях перад 1,2 тыс. работнікаў. Агульная сума доўгу складала 27,9 млрд беларускіх рублёў. Такім чынам, даўгі працадаўцаў перад наёмнымі работнікамі за два месяцы пасля прэзідэнцкіх выбараў выраслі амаль у 10 разоў.

Вольга ГРЫНЯВІЦКАЯ.

БЫЛО СКАЗАНА...

Аляксандр ЛУКАШЭНКА

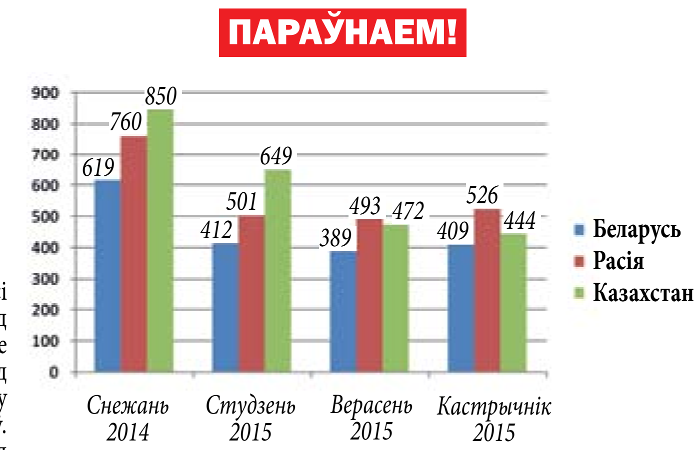
(падчас наведвання Мазырскага раёна, 12 красавіка 2012 г.):

– *Трэба разбірацца з кіраўнікамі прадпрыемстваў, якія сёння не могуць плаціць заработную плату. Трэба імі займацца, каб мне потым не давялося. Хачу папярэдзіць, што ніхто з іх потым у краіне не знойдзе работу ў цёплым крэсле. Кіраўнік, які вызвалены ад пасады, не мае права працаваць кіраўніком. Дай бог, каб па спецыяльнасці. Калі не – мятлу ў рукі і месці вуліцы.*

P.S. Падобна на тое, што надыходзяць часы, калі шмат каму з кіраўнікоў давядзецца перакваліфікавацца ў дворнікі – браць "мятлу ў рукі і месці вуліцы".

ПАРАЎНАЕМ!

Якія заробкі ў Мытным саюзе?

З пачатку года дэвальвацыя з'ела зарплаты не толькі беларусаў, але і расіян і казахаў – нашых саюзнікаў па Мытным саюзе. Прычым у Казахстане пасля жнівеньскай дэвальвацыі заробкі ў доларах адносна снежня 2014 года ўпалі амаль у 2 разы.

Мы сабралі дадзеныя па сярэднямесячных заробках нацыянальных статыстычных ведамстваў трох краін і перавялі гэтыя сумы ў долары па афіцыйным курсе Нацбанка кожнай з краін. Атрымаліся такія паказчыкі *(гл. дыяграму ўверсе)*

НЕЗАВИСИМАЯ ЭКСПЕРТИЗА

Борис ЖЕЛИБА,
профессор,
доктор экономических наук

Ворон ворону глаз не выклюет

То, что белорусская экономика катится вниз, ясно всем. Вместо того, чтобы предпринять кардинальные меры по ее реформированию, власти проводят очередные совещания по типу колдатошних пленумов ЦК компартии. Так, на совещании 7 декабря А.Лукашенко предостерег правительство от чрезмерно рискованных экономических экспериментов, которые, не дай Бог, можно трактовать, по его словам на инаугурации, как покушение на государственный строй: «Вместо конкретной работы ничего нельзя подбрасывать в том числе непонятные новации». Однако «конкретная работа» дает такие же результаты, как и те приснопамятные пленумы ЦК.

Поэтому сегодня в центре внимания продолжают оставаться переговоры, которые правительство достаточно долго и нудно ведет с МВФ и Евразийским банком ЕАЭС о возможных кредитах. Как и ранее, требования кредиторов сводятся – решительными шагами (в течение 6–18 месяцев, как настоятельно рекомендует МВФ) приблизить белорусскую экономику к рыночным стандартам. Радужные заявления белорусских переговорщиков о том, что позиции настолько близки, что стороны вот-вот ударят по рукам, оказались преждевременными. Причем программа реформ, предложенная экономическими властями МВФ, для широкой общественности обнародована в полном объеме не была.

Стало только известно от Кобякова, что Беларусь запрашивает кредит на 3 млрд долларов под 2,28% годовых сроком на 10 лет. Параметры, конечно, не слабые. Фонд обычно кредитует под более высокие проценты. Особенно если иметь в виду кредитоспособность такого заемщика, как Беларусь, который погашает ранее полученные кредиты за счет новых, то есть за счет рефинансирования. И сроки кредита МВФ обычно 3–5 лет. Да и Министерство финансов Беларуси предлагает свои еврооблигации под 7–8 и более процентов годовых. Однако миссия МВФ убыла восвояси с многозначительным заявлением ее главы о том, что переговоры продолжатся дистанционно. Это можно понимать по-разному. В том числе и как фразу «мы вам позвоним» после собеседования при устройстве на работу. Мне представляется, что, помимо всего, глава миссии Питер Долман хорошо ознакомился с инаугурационной речью Лукашенко, обратив особое внимание на его откровенные высказывания о реформах.

После этого последовали заявления от Нацбанка и правительства, что перспективы получить кредит от МВФ в первом квартале следующего года остаются хорошими, а чуть позднее уже было сказано, что первый квартал переговоров окончательно покажет, быть кредиту или не быть.

Переговоры с Евразийским банком, который является распорядителем Евразийского фонда стабилизации и развития (ЕФСР), где в основном российские деньги, как это можно судить из СМИ, проходили неровно. То вдруг появлялись определенные проблемы, то появлялись его высказывания о том, что белорусы просят кредит в 3 млрд долларов решится еще до конца года. Хотя ни для кого не секрет, что если в центре переговоров белорусской стороны с МВФ стоят действительно экономические проблемы, то результаты переговоров с Евразийским банком всегда определялись в основном политическими факторами. Общеизвестно, что Беларусь за счет собственных валютных источников уже долгое время не в состоянии обслуживать примерно половину внешних заимствований. Остальные долги гасятся либо за счет рефинансирования, либо за счет реструктуризации, то есть отсрочки, которую дает Россия своему ближайшему союзнику. Поэтому все ждали переговоров Лукашенко с Путиным с глазу на глаз, которые должны были состояться в Сочи 26 ноября. Но не состоялись из-за российско-турецкого конфликта: Путину было не до того.

Пока ожидается все-таки эта встреча, достаточно неожиданно прозвучало сообщение о том, что белорусская сторона сняла свой запрос о кредите с 3 млрд долларов до 2 миллиардов. Видимо, это промежуточный результат закулисных переговоров с российской стороной, которые ведутся по линии «МИД Беларуси – посол России в Беларуси Суриков – российское руководство». Более того, 8 декабря российский министр финансов Силуанов заявил: «Мы хотели бы определить более значимое количество структурных мер при предоставлении первого транша». Решение о выделении Беларуси уже двухмиллиардного кредита отложено. Некоторые горячие головы успели заявить, что у Минска после облома с кредитом МВФ на горизонте маячит другой облом.

Формально претензии распорядителя ЕФСР имеют финансово-экономический характер. Но если в них разобраться, то сразу найдешь политический аспект. Голый военно-политический фактор, который, как все уверены, будет обсуждаться заранее, – это вопрос создания авиационной базы России в Бобруйске. На это указывает все более обостряющиеся с момента агрессии против Украины отношения России с НАТО, в том числе из-за сбитого турками российского самолета. Для России одним из главных вопросов в отношениях с союзником по-прежнему остается приватизация белорусских активов в пользу российского капитала. И не только. Беларусь в Евразийском союзе и в связи с ростом международной напряженности между Россией и Западом аналитики сходятся на том, что в центре повестки переговоров будут именно белорусские активы. Россияне хотят заполучить Минский завод колесных тягачей, на шасси которого ездят почти все российские ракетные техника, а также «Интеграл» с его электронными компонентами, другие предприятия оборонно-промышленного комплекса Беларуси.

Скорее всего перед Лукашенко вновь, но в более острой форме встает дилемма: если хочешь ничего не менять в экономике, получишь кредитную инъекцию, но надо поступиться активами и только в экономическом, но и военном, политическом сферах. Иначе, это чревато многим, в том числе вовлечением Беларуси в военное противостояние; если понимаешь, что без реформ экономика останется полностью зависимой от России и по сути нежизнеспособной, то надо решиться их проводить. Но эти реформы в той или иной степени приведут к изменению природы белорусской авторитарной экономики и угрожают в конечном итоге его, Лукашенко, пожизненному правлению. Развитие частного сектора, финансово мало зависимого от государства, подорвет основы неограниченной власти.

Что выберет правитель – нетрудно догадаться. Поэтому, чтобы удержать экономику страны в период рецессии, которая гарантировано продолжится, как и в России, и в 2016 году, власть ищет желанные кредиты. Правительство, видимо, выделит могущество ресурсов, то есть кредит того сомнения. А пока ищет кредит, конечно, не выключает. Тем временем, ужесточаются требования к населению: повышают тарифы на услуги ЖКХ, транспорта, снижают акцизы на алкоголь, чтобы увеличить налоговые поступления за счет роста продаж более дешевых водки и «чернила», и придумывают другие способы изымания средств у бедствующего населения.

ЧУЛІ?

«Я быў вымушаны пакінуць Беларусь…»

Былы палітвязень Юрый Рубцоў папрасіў палітычнага прытулку ў Германіі. Разам з жонкай ён зараз знаходзіцца ў лагеры для ўцекачоў у Нюрнбергу.

«Па патрабаванні сына і жонкі я быў вымушаны пакінуць Беларусь і папрасіць палітычнага прытулку ў Нямеччыне», – распавёў Рубцоў тэлеканалу "Белсат". – Мяне не бралі на працу на радзіме, і ў выпадку невыплаты падаткаў за дармаедства я мог трапіць бы за краты. Але я гатовы змагацца з рэжымам і ўпэўнены, што яго можна зрынуць, не выводзячы людзей на вуліцы супраць узброеных да зубоў міліцыянтаў. Адных, чытаючы праграмы шматлікіх апазіцыянераў, я не бачу той, якая сапраўды патрэбна нашай краіне, – я ўсё больш думаю пра тое, што наша апазіцыянеры інкубацыя толькі заняла трон Лукашэнкі.

У сына па-ранейшаму праблемы на працы з-за маёй гісторыі, але цяпер ён усё ёсць ягоная звольнёна з-за цяжкую эканамічную сітуацыю ў краіне.

Юрый Рубцоў, якога называюць "чалавек-майка" за тое, што ён прабіў татуіроўку на грудзях "Лукашэнка, сыходзь!", напярэдадні прэзідэнцкіх выбараў быў вызвалены з-за кратаў паводле ўказа Аляксандра Лукашэнкі. Рубцоў адбываў 2 гады за ўхіленне ад працы, якія атрымаў за тое, што на «хімію» адмовіўся працаваць за мізэрны заробак. У свой час ён атрымаў суд за тое, што зняважыў суддзю, які судзіў яго напалову распранутага – міліцыянеры сарвалі з Рубцова майку з надпісам «Лукашэнка, сыходзь!».

ПАЛІТКУХНЯ

Адна, зусім адна

Віншавальныя букеты на фінішы прэзідэнцкай гонкі для былога кандыдата ў прэзідэнты Таццяны Караткевіч стаді пахавальнымі кветкамі для кампаніі "Народны рэферэндум", якую яна прадстаўляла.

Нагадаем, што кампанія «Народны рэферэндум» была ініцыявана рухам "За Свабоду", Партыяй БНФ, грамадзянскай кампаніяй "Тавары праўду", пазней да ініцыятывы далучылася Беларуская сацыял-дэмакратычная партыя (Грамада). Пасля прэзідэнцкіх выбараў "За Свабоду" і "Тавары праўду" адмовіліся ўсе.

"Мы з вялікім жалем канстатуем, што супольна напрацаванае патэнцыяльна пачынаем пускаць у нічым скарыстаны адным з партнёраў дзеля дасягнення ўласных тактычных задач, далёкіх ад першапачатковых мэт. У выніку быў падарваны як давер грамадства да кампаніі «Народны рэферэндум», так і давер паміж арганізацыямі-ўдзельнікамі НР. Праз гэта пасля тых прэзідэнцкіх кампаній надзвычайна абвастрылася супольнае дачынныя паміж ініцыятарамі НР была спынена. Да-факта «Народны рэферэндум» быў раздзёлены пад асабістыя амбіцыі", – заяўлялі некаторыя гэтай арганізацыі.

У дадзеный сітуацыі мы канстатуем, што кампанія «Народны рэферэндум» страціла свой патэнцыял і не можа існаваць у ранейшым фармаце. Мы заяўляем аб спыненні нашага ўдзелу ў кампаніі «Народны рэферэндум» і далейшай супольнай працы па папулярызацыі яе праграмы.

Подпісы пад гэтай заявай паставілі старшыня Партыі БНФ Аляксей Янукевіч, першы намеснік старшыні руху "За Свабоду" Юрась Губарэвіч і старшыня партыі БСДП Ігар Вештард. Такім чынам, "Тавары праўду" і Таццяна Караткевіч засталіся без саюзнікаў у дэмакратычным асяроддзі.

ПРАБЛЕМА

Анатоль ШУМЧАНКА:

«Калі прадпрымальнікі пакінуць рынкі, бюджэт страціць мільёны долараў…»

Пасля 1 студзеня 2016 года дробныя беларускія прадпрымальнікі будуць вымушаны прадаваць у новых умовах – ўступае ў сілу прэзідэнцкі ўказ №222, які прадугледжвае сертыфікацыю і наяўнасць адпаведных суправаджальных дакументаў на ўвесь тавар, якім гандлююць на рынках і рынкавых кропках. Шмат прадпрымальнікаў, што не ўзялі своечасова ўлік раздзела папер, павінны будуць знішчаць тавары без гэтых папер па даныя правадзіўраваць якім платныя вельмі накладу, прадпрымальніцкага рэлізацыю тавараў.

Ці апусцеюць беларускія рынкі пасля Новага года? На гэта і іншыя пытанні адказаў старшыня Рэспубліканскага грамадскага аб'яднання "Перспектыва" **Анатоль Шумчанка**.

– На сённяшні дзень сітуацыя насамрэч небяспечная, – гаворыць Анатоль Шумчанка. – Калі казаць коратка, то ўступленне ў сілу ўказа №222 прымусіць многіх прадпрымальнікаў адмовіцца ад працы і сысці з рынку. Ці ўсе будуць мець магчымасць прадаць свой тавар з сертыфікатамі і іншымі дакументамі? Згодна з прынятымі правіламі, ці ўсе будуць мець пэўныя дакументы на прадукцыю лёгкай прамысловасці: адзенне, абутак і іншыя тавары. Калі будзе адсутнічаць хоць адзін дакумент, прадпрымальнік будзе мець праблемы з кантрольнымі органамі. Тавар, які раней набываўся без неабходных дакументаў, можа быць канфіскаваны.

Прадпрымальнікі, у многіх выпадках, не могуць набыць тавар з неабходнымі дакументамі, таму што большасць тавару – гэта тавар з Расіі, Кітая, Турцыі і г.д. Многія беларускія прадпрымальнікі набываюць тавар у маленькіх партыях, і ў іх няма магчымасці атрымаць неабходныя дакументы.

– **Хочаце сказаць, што многія індывідуальныя прадпрымальнікі будуць вымушаны спыніць работу?**

– Пакуль іншага выйсця няма, бо гандляваць несертыфікаваным таварам на сваю рызыку, без дакументаў, шматлікія не будуць. За гэта прадугледжаны штрафы ў памеры ад 20 да 200 базавых велічынь. Здараюцца і іншыя інцыдэнты.

Прывяду прыклад: прадпрымальніца Таццяна Палякова гандлявала абуткам. Да яе прыйшлі супрацоўнікі падатковай інспекцыі і заявілі, што расійскі сертыфікат на тавар яна купіла на маскоўскім рынку. Тут жа быў канфіскаваны тавар на суму 11 мільёнаў рублёў. Жанчыне паграажаў штраф ад 30 да 50 базавых велічынь, тавар лепш за ўсё перадаваць у рукі дзяржавы. Хаця расійская фірма "Комфорт", якая выдала сертыфікаты, правілы яшчэ легальна. Справа дайшла да суда, які пакуль вярнуў дакументы ў падатковую інспекцыю.

Зразумела, уся гэтая гісторыя падштурхоўвае прадпрымальніцу да думкі аб закрыцці бізнесу. І такіх прыкладаў шмат.

– **Ці выйграе ад таго, што індывідуальныя прадпрымальнікі будуць спыняць дзейнасць, беларуская дзяржава? Можа, кінемся купляць беларускае?**

– Жартуеце? Калі прадпрымальнікі пакінуць рынкі, дзяржаўны бюджэт без перабольшання згубіць дзясяткі мільёнаў долараў у выглядзе падаткаў.

Нядаўна я быў на сустрэчы з намеснікам міністра па падатках і зборах Беларусі Аленай Шулчэнка. Склалася ўражанне, што ў гэтым ведамстве ісцвання праблемы прызнаюць, толькі там пакуль няма канкрэтнага плана дзеянняў на выпадак, калі пасля 1 студзеня 2016 года прадпрымальнікі масава пакінуць рынкі. Прынамсі, калі ці дакладна казаць, што ў Міністэрстве эканомікі ставленне да праблемы іншае. Не так даўно я быў на пасяджэнні грамадска-кансультацыйнага савета ў гэтым ведамстве. Мерапрыемства прыйшлося пакінуць са скандалам пасля таго, як мяне спрабавалі перакананць у тым, што ўказ №222 распрацоўваўся з улікам меркаванняў самых прадпрымальнікаў. Зразумела, што гэта поўная хлусня! Таму, пакуль да 1 студзеня ёсць час, улада павінна прыняць ўмяшэнне па прадстаўнікоў дробнага бізнесу і з улікам меркаванняў самых прадпрымальнікаў распрацаваць ці адродзага закон, каб ён задавальняў абодва бакі.

А пакуль... Як цяжка прагназаваць, як будзе развівацца сітуацыя, але насцярод сярод прадпрымальнікаў, мяккі кажучы, нарэшткі...

Віталь ГАРБУЗАЎ.

ДЭЖАВЮ

А што будзе пасля Каляд?

Міністэрства гандлю прадпісала галіновым міністэрствам, канцэрнам, абласным і Мінскаму гарадскому выканкамам абавязаць мараторый на павелічэнне адпускных і розничных цэн на спажывецкія тавары ў перадсвяточныя і святочныя дні, паведаміла журналістам начальнік упраўлення арганізацыі гандлю і паслуг Міністэрства гандлю **Віялета Бразоўская**.

За невыкананне парадку ўзнагароджвання, а таксама заканадаўства аб гандлі (рэалізацыя пратэрмінаваных або ніякасных тавараў, невыкананне правіл продажу асобных відаў тавараў, падманванне пакупнікоў і г.д.) да парушальнікаў будуць прымяняцца адпаведныя меры.

ЖАХ!

Пешахода на шашы збілі тройчы

Ад атрыманых траўмаў мужчына памёр на месцы аварыі.

Здарэнне адбылося ўвечары ў Баранавіцкім раёне на трасе М1 каля вёскі Малая Каўенніца. Мужчыну, які ішоў па шашы без флікераў, збіў грузавы аўтамабіль "Volvo". Ім кіраваў 39-гадовы грамадзянін Польшчы. 35-гадовы кіроўца "Audi A6" з Баранавічаў, не разгледзеўшы ў цемры ляжачага на дарозе, таксама наехаў на яго. У такую ж сітуацыю трапіў і 54-гадовы кіроўца "Mazda" з вёскі Паланечка Баранавіцкага раёна. У выніку пешаход памёр да прыезду "хуткай дапамогі".

ВІЗІТ

Пра магчымы візіт Пан Гі Муна ў нашу краіну ў 2016 годзе паведаміў пастаянны прадстаўнік ПРААН у Беларусі **Санака Самарасінха.**

Беларусь можа наведаць Генеральны сакратар ААН

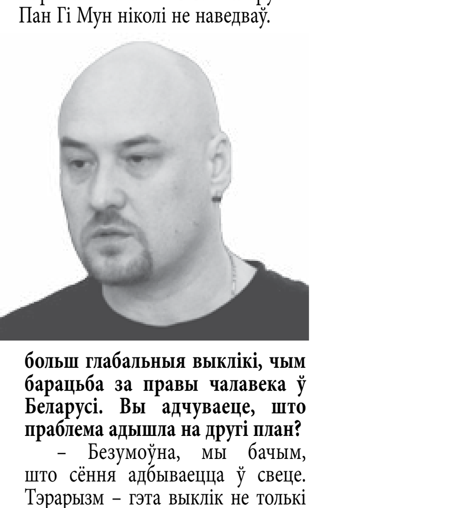
У гутарцы з карэспандэнтам БелаПАН ён паведаміў, што ёсць запрашэнне з боку Аляксандра Лукашэнкі Пан Гі Муну наведаць Беларусь, але канкрэтныя даты візіту пакуль не вызначаны. *«Генеральны сакратар зацікаўлены ў гэтым візіце. Гэта толькі пытанне, калі менавіта адбудзецца візіт»*, – сказаў Самарасінха.

Паводле яго слоў, добрым часам для прыезду генеральнага сакратара ААН можа стаць красавік, калі ў Мінску будзе праходзіць міжнародная канферэнцыя, прымеркаваная да 30-годдзя аварыі на Чарнобыльскай АЭС. Беларусь Пан Гі Мун ніколі не наведваў.

З НАГОДЫ

Валянцін СТЭФАНОВІЧ:

«Крытыкавалі і будзем крытыкаваць урад. За дзеянні, якія парушаюць закон…»

Ці змянілася ў Беларусі апошнім часам сітуацыя з правамі чалавека? Ці здыме Еўрасаюз поўнасцю санкцыі з Беларусі? На якія крокі можа пайсці ўлада па дэмакратызацыі грамадства? Пра гэта ў Міжнародны дзень правоў чалавека, які адзначаўся ўчора, карэспандэнт “Народнай Волі” пагутарыў з праваабаронцам ***Валянцінам СТЭФАНОВІЧАМ.***

– Якім быў гэты год для праваабаронцаў?

– 2015 год быў, скажам так, даволі цікавым. Шмат што адбылося і шмат што змянілася за гэты час. Я маю на ўвазе змены не ў Беларусі, а наўкол нас. Канфлікт, у які ўцягнута Расія і іншыя краіны, безумоўна, уплывае на беларускую рэчаіснасць. Падзеі разгортваюцца такім чынам, што мы апынуліся ў стане чарговай “халоднай вайны”. І гэта не можа не ўплываць на Беларусь, таму ў такой сітуацыі, натуральна, улады хочуць палепшыць стасункі з Еўрасаюзам. Усё гэта ў сукупнасці нарэшце прывяло да доўгачаканага вызвалення палітвязняў у жніўні гэтага года, да чаго праваабаронцы ўвесь час заклікалі ўлады і казалі, што гэта – першы крок у накірунку паляпшэння беларуска-еўрапейскіх адносін. І ў жніўні ўсе палітзняволеныя выйшлі на свабоду, вызвалілі ўсіх тых, на кім мы настойвалі. На гэта Еўрасаюз адрэагаваў замарожваннем санкцый у дачыненні да Беларусі, да чаго па-рознаму паставіліся розныя палітычныя і грамадскія дзеячы. Нехта казаў, што гэта памылковае рашэнне, бо, акрамя вызвалення палітвязняў, істотных змен ніхто не ўбачыў. Іншыя віталі рашэнне Еўропы. Але ў любым выпадку санкцыі прыпынілі, і да гэтага пытання Еўрасаюз вернецца прыкладна праз тры месяцы. Будзе вырашана, здымаць санкцыі поўнасцю альбо пакуль рана.

– А вы як лічыце?

– Са жніўня з боку ўлады мы назіраем “мяккія практыкі”, калі мірныя сходы ў сталіцы не прыпыняюцца і не разганяюцца, а іх удзельнікі хоць і штрафуюцца, але не арыштоўваюцца. Але гэта ўсё, што можна адзначыць як нейкія станоўчыя тэндэнцыі. Не бачна далейшых крокаў, якія сведчылі б аб жаданні ўлад ісці да якасных змен у галіне правоў чалавека. Таму мы сумесна з Міжнароднай арганізацыяй абароны правоў чалавека склалі і распаўсюдзілі адкрыты ліст да Еўрасаюза, у якім заклікалі Еўропу распрацаваць стратэгію для дасягнення ключавых мэт у галіне правоў чалавека ў Беларусі да 28 лютага 2016 года. Гэта супадае з тэрмінам, вызначаным Саветам для прыняцця рашэння па санкцыях. Палітвязні да гэтага часу цалкам не адноўлены ў сваіх грамадзянскіх правах, пра што не раз казалі высокія еўрапейскія чыноўнікі. Ды і зараз застаўся шэраг палітычна матываваных спраў, якія яшчэ не спынены. Гэта і крымінальная справа Алеся Міхалевіча, і так званыя “графітысты”, якім рэальна пагражае зняволенне за перакрэсленую свастыку. Закрэсленая свастыка – гэта непавага да грамадства? У мяне тады ўзнікае пытанне: што ж у нас тады за грамадства? Мы лічым, што складу злачынства ў дзеяннях гэтых маладых людзей няма. Тым больш што яны ўжо заплацілі за шкоду, што нанеслі ўласніку. Таму, калі ніякіх сістэмных змен, якія сведчылі б аб гатоўнасці ўлад да якасных змен у галіне правоў чалавека, за гэты перыяд мы так і не пабачылі, лічу, што пры такіх абставінах поўнай адмены санкцый быць не павінна.

Трэба вырашаць пытанні дзейнасці незарэгістраваных арганізацый, незалежных журналістаў, якія працуюць з замежнымі СМІ без акрэдытацыі… Праблемы ж не зніклі, і ніхто не дае гарантыі, што “мяккія практыкі” не адменяць праз некалькі месяцаў.

– І заўтра зноў могуць з’явіцца новыя палітвязні?..

– Не выключана. Таму павінен быць дакладны праваабарончы парадак дня паміж Еўрасаюзам і Беларуссю. Крокі павінны быць распісаны дакладна. І найперш улады павінны ўстрымацца ад палітычных захадаў у дачыненні да сваіх апанентаў. Толькі ў такіх умовах можна казаць пра нейкія далейшыя крокі па зменах у галіне правоў чалавека. Мы перададзім наш адкрыты ліст да зацікаўленых бакоў у Еўрасаюзе і будзем спадзявацца, што нас пачуюць. Зрэшты, ёсць шмат пляцовак, дзе можна падняць пытанні правоў чалавека, што мы, дарэчы, і робім. Да таго ж, наколькі вядома, будзе асобны дыялог па гэтай праблеме паміж ЗША і Беларуссю. Паўтаруся, сёння задача праваабарончых арганізацый – сфарміраваць парадак дня, таму што вельмі важна дамагацца нейкіх сістэмных крокаў.

– На фоне так званай лібералізацыі ці змянілася ў апошні час стаўленне ўлад да праваабаронцаў?

– Некаторы дыялог дзяржаўных чыноўнікаў з асобнымі праваабарончымі структурамі ёсць. Напрыклад, не так даўно Беларускі Хельсінкскі камітэт праводзіў канферэнцыю, прысвечаную пытанням стварэння і дзейнасці нацыянальных інстытутаў па абароне правоў чалавека (офісаў амбудсмена і рознага кшталту дарадчых саветаў), у якой бралі ўдзел і прадстаўнікі Міністэрства замежных спраў. Што тычыцца ліквідаванай “Вясны”, то для нас актуальна пытанне рэгістрацыі. Праўда, не зусім упэўнены, што ўладам патрэбна легалізацыя праваабарончай арганізацыі. Мы тройчы падавалі дакументы на рэгістрацыю, і тройчы нам адмаўлялі. Ёсць два рашэнні Камітэта па правах чалавека ААН па гэтай праблеме, адзначана парушэнне правоў на свабоду асацыяцый. Паглядзім, як далей будуць развівацца падзеі. Бо проста так насіць дакументы ў Міністэрства юстыцыі, якое знойдзе няправільна пастаўленую коску і зноў адмовіць у рэгістрацыі, не варта. На гэта няма ні часу, ні жадання. Але калі ўбачым, што стаўленне да нас зменіцца, тады паспрабуем зарэгістравацца. Трэба зразумець адно: калі мы звяртаемся да ўлад з крытыкай, то робім гэта таму, што яны адказныя за выкананне правоў чалавека і менавіта яны могуць аднавіць парушаныя імі ж правы. Яны могуць паляпшаць сітуацыю. Мы заклікаем да выканання тых абавязацельстваў, якія краіна ўзяла на сябе. Бо не толькі грамадзяне маюць абавязкі, але і дзяржава перад імі.

– Магчыма больш цеснае супрацоўніцтва праваабаронцаў з дзяржаўнымі структурамі?

– Такое ўжо ёсць. Напрыклад, Офіс па правах людзей з інваліднасцю ўзаемадзейнічае з дзяржаўнымі органамі ўлады. Праўда, менш кантактаў у галіне, якая тычыцца палітычных і грамадзянскіх правоў. І тут можна пачуць пра палітызацыю правоў чалавека. Аднак грамадзянскія і палітычныя правы – таксама сфера правоў чалавека, і калі мы займаемся іх абаронай, то гэта зусім не азначае, што мы іх палітызуем. Праваабаронцы не змагаюцца за ўладу, не ўдзельнічаюць у выбарах, не падтрымліваюць ніякія палітычныя сілы. Але тым не менш мы крытыкавалі і будзем крытыкаваць урад за дзеянні, якія парушаюць закон. Паўтаруся, дзяржава павінна выконваць свае міжнародныя абавязацельствы ў галіне правоў чалавека.

– Наколькі эфектыўна, на ваш погляд, сёння працуюць праваабаронцы?

– Я лічу, што беларускі праваабарончы сектар у апошнія гады стаў больш прафесіянальны. Мы актыўна працуем на міжнародным узроўні, прытрымліваемся тых прынцыпаў, якія прыняты ў свеце і замацаваны ў дакументах. Мяркую, у тых умовах, у якіх мы дзейнічаем, праца даволі эфектыўная.

– Відавочна, што для Еўрасаюза сёння ёсць куды больш глабальныя выклікі, чым барацьба за правы чалавека ў Беларусі. Вы адчуваеце, што праблема адышла на другі план?

– Безумоўна, мы бачым, што сёння адбываецца ў свеце. Тэрарызм – гэта выклік не толькі для бяспекі грамадзян, але і для праваабаронцаў. Усё гэта спараджае вельмі негатыўныя з’явы, бо баланс “бяспека – правы чалавека” – даволі тонкая рэч. У многіх улад ёсць спакуса пад выглядам барацьбы з тэрарызмам і экстрэмізмам у чарговы раз абмежаваць правы чалавека. Гэта і пытанне асабістага жыцця, і асабістай перапіскі… Эміграцыя – таксама праблема для Еўропы. У сувязі з гэтым для Захаду сітуацыя з правамі чалавека ў Беларусі і на самай справе, можа быць, не надта актуальная. Ад нашай краіны вялікіх выклікаў для Еўропы і для свету няма. Таму і беларускі рэжым ужо не падаецца еўрапейцам такім адыёзным, як калісьці, і на некаторыя рэчы яны могуць заплюшчыць вочы з геапалітычных меркаванняў. Але і Беларусі патрэбны заходнія крэдыты, таму дзяржава вымушана будзе таксама ісці на нейкія саступкі па дэмакратызацыі краіны. І гэты момант праваабаронцам трэба скарыстаць.

Алесь СВЯТЛАНІЧ.

З ДАВЕДКІ

10 снежня 1948 года Генеральнай Асамблеяй ААН была прынята Усеагульная дэкларацыя правоў чалавека. З 1950 года гэты дзень адзначаецца ва ўсім свеце як Дзень правоў чалавека.

Дэкларацыя з’яўляецца першым міжнародным дакументам, у якім прызнаецца, што асноўныя правы і свабоды неаддзельна ўласцівы ўсім людзям і што ўсе людзі нараджаюцца вольнымі і роўнымі.

Менавіта ва Усеагульнай дэкларацыі былі ўпершыню абвешчаны каштоўнасці, якія сёння мы называем універсальнымі: правы чалавека неаддзельна ўласцівы ўсім людзям, і ўся міжнародная супольнасць павінна забяспечваць іх выкананне.

Камітэт ААН па правах чалавека неаднаразова крытыкаваў Беларусь за парушэнні ў гэтай галіне.

Нобелевская лекция Светланы Алексиевич

О проигранной битве

Я стою на этой трибуне не одна… Вокруг меня голоса, сотни голосов, они всегда со мной. С моего детства. Я жила в деревне. Мы, дети, любили играть на улице, но вечером нас как магнитом тянуло к скамейкам, на которых собирались возле своих домов или хат, как говорят у нас, уставшие бабы. Ни у кого из них не было мужей, отцов, братьев, я не помню мужчин после войны в нашей деревне – во время Второй мировой войны в Беларуси на фронте и в партизанах погиб каждый четвертый белорус. Наш детский мир после войны – это был мир женщин. Больше всего мне запомнилось, что женщины говорили не о смерти, а о любви. Рассказывали, как прощались в последний день с любимыми, как ждали их, как до сих пор ждут. Уже годы прошли, а они ждали: «пусть без рук, без ног вернется, я его на руках носить буду». Без рук… без ног… Кажется, я с детства знала, что такое любовь…

Вот только несколько печальных мелодий из хора, который я слышу…

Первый голос:

«Зачем тебе это знать? Это так печально. Я своего мужа на войне встретила. Была танкисткой. До Берлина дошла. Помню, как стоим, он еще мне не муж тогда был, возле рейхстага, и он мне говорит: «Давай поженимся. Я тебя люблю». А меня такая обида взяла после этих слов – мы всю войну в грязи, в пыли, в крови, вокруг один мат. Я ему отвечаю: «Ты сначала сделай из меня женщину: дари цветы, говори ласковые слова, вот я демобилизуюсь и платье себе пошью». Мне даже ударить хотелось его от обиды. Он это все почувствовал, а у него одна щека была обожжена, в рубцах, и я вижу на этих рубцах слезы. «Хорошо, я выйду за тебя замуж». Сказала так… сама не поверила, что это сказала… Вокруг сажа, битый кирпич, одним словом, война вокруг…»

Второй голос:

«Жили мы около Чернобыльской атомной станции. Я работала кондитером, пирожки лепила. А мой муж был пожарником. Мы только поженились, ходили даже в магазин, взявшись за руки. В день, когда взорвался реактор, муж как раз дежурил в пожарной части. Они поехали на вызов в своих рубашках, домашней одежде; взрыв на атомной станции, а им никакой спецодежды не выдали. Так мы жили… Вы знаете… Всю ночь они тушили пожар и получили радиодозы, несовместимые с жизнью. Утром их на самолете сразу увезли в Москву. Острая лучевая болезнь… человек живет всего несколько недель… Мой сильный был, спортсмен, умер последний. Когда я приехала, мне сказали, что он лежит в специальном боксе, туда никого не пускают. «Я его люблю», – просила я. «Их там солдаты обслуживают. Куда ты?» – «Люблю». Меня уговаривали: «Это уже не любимый человек, а объект, подлежащий дезактивации. Понимаешь?» А я одно себе твердила: люблю, люблю… Ночью по пожарной лестнице поднималась к нему… Или ночью вахтеров просила, деньги им платила, чтобы меня пропускали… Я его не оставила, до конца была с ним… После его смерти… через несколько месяцев родила девочку, она прожила всего несколько дней. Она… Мы ее так ждали, а я ее убила… Она меня спасла, весь радиоудар она приняла на себя. Такая маленькая… Крохотулечка… Но я любила их двоих. Разве можно убить любовью? Почему это рядом – любовь и смерть? Всегда они вместе. Кто мне объяснит? Ползаю у могилы на коленках…»

Третий голос:

«Как я первый раз убил немца… Мне было десять лет, партизаны уже брали меня с собой на задания. Этот немец лежал раненый… Мне сказали забрать у него пистолет, я подбежал, а немец вцепился в пистолет двумя руками и водит перед моим лицом. Но он не успевает первым выстрелить, успеваю я…

Я не испугался, что убил… И в войну его не вспоминал. Вокруг было много убитых, мы жили среди убитых. Я удивился, когда через много лет вдруг появился сон об этом немце. Это было неожиданно… Сон приходил и приходил ко мне… То я лечу, и он меня не пускает. Вот поднимаешься… летишь… летишь… Он догоняет, и я падаю вместе с ним. Проваливаюсь в какую-то яму. То я хочу встать… подняться… А он не дает… Из-за него я не могу улететь…

Один и тот же сон… Он преследовал меня десятки лет…

Я не могу своему сыну рассказать об этом сне. Сын был маленький – я не мог, читал ему сказки. Сын уже вырос – все равно не могу…»

Флобер говорил о себе, что он человек-перо, я могу сказать о себе, что я человек-ухо. Когда я иду по улице и ко мне прорываются какие-то слова, фразы, восклицания, всегда думаю: сколько же романов бесследно исчезают во времени. В темноте. Есть та часть человеческой жизни – разговорная, которую нам не удается отвоевать для литературы. Мы ее еще не оценили, не удивлены и не восхищены ею. Меня же она заворожила и сделала своей пленницей. Я люблю, как говорит человек… Люблю одинокий человеческий голос. Это моя самая большая любовь и страсть.

Мой путь на эту трибуну был длиной почти в сорок лет – от человека к человеку, от голоса к голосу. Не могу сказать, что он всегда был мне под силу, этот путь, – много раз я была потрясена и испугана человеком, испытывала восторг и отвращение, хотелось забыть то, что я услышала, вернуться в то время, когда была еще в неведении. Плакать от радости, что я увидела человека прекрасным, я тоже не раз хотела.

Я жила в стране, где нас с детства учили умирать. Учили смерти. Нам говорили, что человек существует, чтобы отдать себя, чтобы сгореть, чтобы пожертвовать собой. Учили любить человека с ружьем. Если бы я выросла в другой стране, то я бы не смогла пройти этот путь. Зло беспощадно, к нему нужно иметь прививку. Но мы выросли среди палачей и жертв. Пусть наши родители жили в страхе и не все нам рассказывали, а чаще ничего не рассказывали, но сам воздух нашей жизни был отравлен этим. Зло все время подглядывало за нами.

Я написала пять книг, но мне кажется, что все это одна книга. Книга об истории одной утопии…

Варлам Шаламов писал: «Я был участником огромной проигранной битвы за действительное обновление человечества». Я восстанавливаю историю этой битвы, ее побед и ее поражения. Как хотели построить Царство Небесное на земле. Рай! Город солнца! А кончилось тем, что осталось море крови, миллионы загубленных человеческих жизней. Но было время, когда ни одна политическая идея XX века не была сравнима с коммунизмом (и с Октябрьской революцией как ее символом), не притягивала западных интеллектуалов и людей во всем мире сильнее и ярче. Раймон Арон называл русскую революцию «опиум для интеллектуалов». Идее о коммунизме по меньшей мере две тысячи лет. Найдем ее у Платона – в учениях об идеальном и правильном государстве, у Аристофана – в мечтах о времени, когда «все станет общим»… У Томаса Мора и Томмазо Кампанеллы… Позже у Сен-Симона, Фурье и Оуэна. Что-то есть в русском духе такое, что заставило попытаться сделать эти грезы реальностью.

Двадцать лет назад мы проводили «красную» империю с проклятиями и со слезами. Сегодня уже можем посмотреть на недавнюю историю спокойно, как на исторический опыт. Это важно, потому что споры о социализме не утихают до сих пор. Выросло новое поколение, у которого другая картина мира, но немало молодых людей опять читают Маркса и Ленина. В русских городах открывают музеи Сталина, ставят ему памятники.

«Красной» империи нет, а «красный» человек остался. Продолжается.

Мой отец, он недавно умер, до конца был верующим коммунистом. Хранил свой партийный билет. Я никогда не могу произнести слово «совок», тогда мне пришлось бы так назвать своего отца, родных, знакомых людей. Друзей. Они все оттуда – из социализма. Среди них много идеалистов. Романтиков. Сегодня их называют по-другому – романтики рабства. Рабы утопии. Я думаю, что все они могли бы прожить другую жизнь, но прожили советскую. Почему? Ответ на этот вопрос я долго искала – изъездила огромную страну, которая недавно называлась СССР, записала тысячи пленок. То был социализм и была просто наша жизнь. По крупицам, по крохам я собирала историю «домашнего», «внутреннего» социализма. То, как он жил в человеческой душе. Меня привлекало вот это маленькое пространство – человек… один человек. На самом деле там все и происходит.

Сразу после войны Теодор Адорно был потрясен: «Писать стихи после Освенцима – это варварство». Мой учитель Алесь Адамович, чье имя хочу назвать сегодня с благодарностью, тоже считал, что писать прозу о кошмарах XX века кощунственно. Тут нельзя выдумывать. Правду нужно давать, как она есть. Требуется «сверхлитература». Говорить должен свидетель. Можно вспомнить и Ницше с его словами, что ни один художник не выдержит реальности. Не поднимет ее.

Всегда меня мучило, что правда не вмещается в одно сердце, в один ум. Что она какая-то раздробленная, ее много, она разная и рассыпана в мире. У Достоевского есть мысль, что человечество знает о себе больше, гораздо больше, чем оно успело зафиксировать в литературе. Что делаю я? Я собираю повседневность чувств, мыслей, слов. Собираю жизнь своего времени. Меня интересует история души. Быт души. То, что большая история обычно пропускает, к чему она высокомерна. Занимаюсь пропущенной историей. Не раз слышала и сейчас слышу, что это не литература, это документ. А что такое литература сегодня? Кто ответит на этот вопрос? Мы живем быстрее, чем раньше. Содержание рвет форму. Ломает и меняет ее. Все выходит из своих берегов: и музыка, и живопись, и в документе слово вырывается за пределы документа. Нет границ между фактом и вымыслом, одно перетекает в другое. Даже свидетель не беспристрастен. Рассказывая, человек творит, он борется со временем, как скульптор с мрамором. Он – актер и творец.

Меня интересует маленький человек. Маленький большой человек, так бы я сказала, потому что страдания его увеличивают. Он сам в моих книгах рассказывает свою маленькую историю, а вместе со своей историей – и большую. Что произошло и происходит с нами, еще не осмыслено, надо выговорить. Для начала хотя бы выговорить. Мы этого боимся, пока не в состоянии справиться со своим прошлым. У Достоевского в «Бесах» Шатов говорит Ставрогину перед началом беседы: «Мы два существа сошлись в беспредельности… в последний раз в мире. Оставьте ваш тон и возьмите человеческий! Заговорите хоть раз голосом человеческим».

Приблизительно так начинаются у меня разговоры с моими героями. Конечно, человек говорит из своего времени, он не может говорить из ниоткуда! Но пробиться к человеческой душе трудно, она замусорена суевериями века, его пристрастиями и обманами. Телевизором и газетами.

Мне хотелось бы взять несколько страниц из своих дневников, чтобы показать, как двигалось время… как умирала идея… Как я шла по ее следам…

1980–1985 годы

Пишу книгу о войне… Почему о войне? Потому что мы военные люди – мы или воевали, или готовились к войне. Если присмотреться, то мы все думаем по-военному. Дома, на улице. Поэтому у нас так дешево стоит человеческая жизнь. Все, как на войне.

Начинала с сомнений. Ну, еще одна книга о войне… Зачем?

В одной из журналистских поездок встретилась с женщиной, она была на войне санинструктором. Рассказала: шли они зимой через Ладожское озеро, противник заметил движение и начал обстреливать. Кони, люди уходили под лед. Происходило все ночью, и она, как ей показалось, схватила и стала тащить к берегу раненого. «Тащу его мокрого, голого, думала – одежду сорвало, – рассказывала. – А на берегу обнаружила, что притащила огромную раненую белугу. И загнула такого трехэтажного мата – люди страдают, а звери, птицы, рыбы – за что? В другой поездке услышала рассказ санинструктора кавалерийского эскадрона, как во время боя притащила она в воронку раненого немца, но, что это немец, обнаружила уже в воронке, нога у него перебита, истекает кровью. Это же враг! Что делать? Там, наверху, свои ребята гибнут! Но она перевязывает этого немца и ползет дальше. Притаскивает русского солдата, он в бессознании, когда приходит в сознание, хочет убить немца, а тот, когда приходит в сознание, хватается за автомат и хочет убить русского. «То одному по морде дам, то другому. Ноги у нас, – вспоминала, – все в крови. Кровь перемешалась».

Это была война, которую я не знала. Женская война. Не о героях. Не о том, как одни люди героически убивали других людей. Запомнилось женское причитание: «Идешь после боя по полю. А они лежат… Все молодые, такие красивые. Лежат и в небо смотрят. И тех, и других жалко». Вот это «и тех, и других» подсказало мне, о чем будет моя книга. О том, что война – это убийство. Так это осталось в женской памяти. Только что человек улыбался, курил – и уже его нет. Больше всего женщины говорят об исчезновении, о том, как быстро на войне все превращается в ничто. И человек, и человеческое время. Да, они сами просились на фронт в 17–18 лет, но убивать не хотели. А умереть были готовы. Умереть за Родину. Из истории слов не выкинешь – за Сталина тоже.

Книгу два года не печатали, ее не печатали до перестройки. До Горбачева. «После вашей книги никто не пойдет воевать, – учил меня цензор. – Ваша война страшная. Почему у вас нет героев?» Героев я не искала. Я писала историю через рассказ никем не замеченного ее свидетеля и участника. Его никто никогда не расспрашивал. Что думают люди, просто люди о великих идеях, мы не знаем. Сразу после войны человек бы рассказал одну войну, через десятки лет – другую, конечно, у него что-то меняется, потому что он складывает в воспоминания всю свою жизнь. Всего себя. То, как он жил эти годы, что читал, видел, кого встретил. Во что верит. Наконец, счастлив он или не счастлив. Документы – живые существа, они меняются вместе с нами…

Но я абсолютно уверена, что таких девчонок, как военные девчонки 41-го года, больше никогда не будет. Это было самое высокое время «красной» идеи, даже выше, чем революция и Ленин. Их Победа до сих пор заслоняет собой ГУЛАГ. Я бесконечно люблю этих девчонок. Но с ними нельзя было поговорить о Сталине, о том, как после войны составы с победителями шли в Сибирь, с теми, кто был посмелее. Остальные вернулись и молчали. Однажды я услышала: «Свободными мы были только в войну. На передовой». Наш главный капитал – страдание. Не нефть, не газ – страдание. Это единственное, что мы постоянно добываем. Все время ищу ответ: почему наши страдания не конвертируются в свободу? Неужели они напрасные? Прав был Чаадаев: Россия – страна без памяти, пространство тотальной амнезии, девственное сознание для критики и рефлексии.

Великие книги валяются под ногами…

1989 год

Я – в Кабуле. Я не хотела больше писать о войне. Но вот я на настоящей войне. Из газеты «Правда»: «Мы помогаем братскому афганскому народу строить социализм». Всюду люди войны, вещи войны. Время войны.

Меня вчера не взяли в бой: «Оставайтесь в гостинице, барышня. Отвечай потом за вас». Я сижу в гостинице и думаю: что-то есть безнравственное в разглядывании чужого мужества и риска. Вторую неделю я уже здесь и не могу отделаться от чувства, что война – порождение мужской природы, для меня непостижимой. Но будничность войны грандиозна. Открыла для себя, что оружие красиво: автоматы, мины, танки. Человек много думал над тем, как лучше убить другого человека. Вечный спор между истиной и красотой. Мне показали новую итальянскую мину, моя «женская» реакция: «Красивая. Почему она красивая?» По-военному мне точно объяснили, что если на эту мину наехать или наступить вот так… под таким-то углом… от человека останется полведра мяса. О ненормальном здесь говорят как о нормальном, само собой разумеющемся. Мол, война… Никто не сходит с ума от этих картин, что вот лежит на земле человек, убитый не стихией, не роком, а другим человеком.

Видела загрузку «черного тюльпана» (самолет, который увозит на Родину цинковые гробы с погибшими). Мертвых часто одевают в старую военную форму еще сороковых годов, с галифе, бывает, что и этой формы не хватает. Солдаты переговаривались между собой: «В холодильник привезли новых убитых. Как будто несвежим кабаном пахнет». Буду об этом писать. Боюсь, что дома мне не поверят. В наших газетах пишут об аллеях дружбы, которые сажают советские солдаты.

Разговариваю с ребятами, многие приехали добровольно. Попросились сюда. Заметила, что большинство из семей интеллигенции – учителей, врачей, библиотекарей – одним словом, книжных людей. Искренне мечтали помочь афганскому народу строить социализм. Сейчас смеются над собой. Показали мне место в аэропорту, где лежали сотни цинковых гробов, таинственно блестели на солнце. Офицер, сопровождавший меня, не сдержался: «Может, тут и мой гроб… Засунут туда… А за что я тут воюю?» Тут же испугался своих слов: «Вы это не записывайте».

Ночью мне снились убитые, у всех были удивленные лица: как это я убит? Неужели я убит?

Вместе с медсестрами ездила в госпиталь для мирных афганцев, мы возили детям подарки. Детские игрушки, конфеты, печенье. Мне досталось штук пять плюшевых мишек. Приехали в госпиталь – длинный барак, из постели и белья у всех только одеяла. Ко мне подошла молодая афганка с ребенком на руках, хотела что-то сказать, за десять лет тут все научились немного говорить по-русски, я дала ребенку игрушку, он взял ее зубами. «Почему зубами?» – удивилась я. Афганка сдернула одеялко с маленького тельца, мальчик был без обеих рук. «Это твои русские бомбили». Кто-то удержал меня, я падала…

Я видела, как наш «Град» превращает кишлаки в перепаханное поле. Была на афганском кладбище, длинном, как кишлак. Где-то посредине кладбища кричала старая афганка. Я вспомнила, как в деревне под Минском вносили в дом цинковый гроб и как выла мать. Это не человеческий крик был и не звериный… Похожий на тот, что я слышала на кабульском кладбище…

Признаюсь, я не сразу стала свободной. Я была искренней со своими героями, и они доверяли мне. У каждого из нас был свой путь к свободе. До Афганистана я верила в социализм с человеческим лицом. Оттуда вернулась свободной от всех иллюзий. «Прости меня отец, – сказала я при встрече, – ты воспитал меня с верой в коммунистические идеалы, но достаточно один раз увидеть, как недавние советские школьники, которых вы с мамой учите (мои родители были сельские учителя), на чужой земле убивают неизвестных им людей, чтобы все твои слова превратились в прах. Мы – убийцы, папа, понимаешь?!» Отец заплакал.

Из Афганистана возвращалось много свободных людей. Но у меня есть и другой пример. Там, в Афганистане, парень мне кричал: «Что ты, женщина, можешь понять о войне? Разве люди так умирают на войне, как в книгах и кино? Там они умирают красиво, а у меня вчера друга убили, пуля попала в голову. Он еще метров десять бежал и ловил свои мозги…» А через семь лет этот же парень – теперь удачливый бизнесмен – любит рассказывать об Афгане. Позвонил мне: «Зачем твои книги? Они слишком страшные». Это уже был другой человек, не тот, которого я встретила среди смерти и который не хотел умирать в двадцать лет…

Я спрашивала себя, какую книгу о войне я хотела бы написать. Хотела бы написать о человеке, который не стреляет, не может выстрелить в другого человека, кому сама мысль о войне приносит страдание. Где он? Я его не встретила.

1990–1997 годы

Русская литература интересна тем, что она единственная может рассказать об уникальном опыте, через который прошла когда-то огромная страна. У меня часто спрашивают: почему вы все время пишете о трагическом? Потому что мы так живем. Хотя мы живем теперь в разных странах, но везде живет «красный» человек. Из той жизни, с теми воспоминаниями.

Долго не хотела писать о Чернобыле. Я не знала, как об этом написать, с каким инструментом и откуда подступиться? Имя моей маленькой, затерянной в Европе страны, о которой мир раньше почти ничего не слышал, зазвучало на всех языках, а мы, белорусы, стали чернобыльским народом. Первыми прикоснулись к неведомому. Стало ясно: кроме коммунистических, национальных и новых религиозных вызовов впереди нас ждут более свирепые и тотальные, но пока еще скрытые от глаза. Что-то уже после Чернобыля приоткрылось…

В памяти осталось, как старый таксист отчаянно выругался, когда голубь ударился в лобовое стекло: «За день две-три птицы разбиваются. А в газетах пишут ситуация под контролем».

В городских парках сгребали листья и увозили за город, там листья хоронили. Срезали землю с зараженных пятен и тоже хоронили – землю хоронили в земле. Хоронили дрова, траву. У всех были немного сумасшедшие лица. Рассказывал старый пасечник: «Вышел утром в сад, чего-то не хватает, какого-то знакомого звука. Ни одной пчелы… Не слышно ни одной пчелы. Ни одной! Что? Что такое? И на второй день они не вылетели и на третий… Потом нам сообщили, что на атомной станции – авария, а она рядом. Но долго мы ничего не знали. Пчелы знали, а мы нет». Чернобыльская информация в газетах была сплошь из военных слов: взрыв, герои, солдаты, эвакуация… На самой станции работало КГБ. Искали шпионов и диверсантов, ходили слухи, что авария – запланированная акция западных спецслужб, чтобы подорвать лагерь социализма. По направлению к Чернобылю двигалась военная техника, ехали солдаты. Система действовала, как обычно, по-военному, но солдат с новеньким автоматом в этом новом мире был трагичен. Все, что он мог, набрать большие радиодозы и умереть, когда вернется домой.

На моих глазах дочернобыльский человек превращался в чернобыльского.

Радиацию нельзя было увидеть, потрогать, услышать ее запах… Такой знакомый и незнакомый мир уже окружал нас. Когда я поехала в зону, мне быстро объяснили: цветы рвать нельзя, садиться на траву нельзя, воду из колодца не пить… Смерть таилась повсюду, но это уже была какая-то другая смерть. Под новыми масками. В незнакомом обличии. Старые люди, пережившие войну, опять уезжали в эвакуацию – смотрели на небо: «Солнце светит… Нет ни дыма, ни газа. Не стреляют. Ну разве это война? А надо становиться беженцами».

Утром все жадно хватали газеты и тут же откладывали их с разочарованием – шпионов не нашли. О врагах народа не пишут. Мир без шпионов и врагов народа был тоже не знаком. Начиналось что-то новое. Чернобыль вслед за Афганистаном делал нас свободными людьми.

Для меня мир раздвинулся. В зоне я не чувствовала себя ни белорусской, ни русской, ни украинкой, а представителем биовида, который может быть уничтожен. Совпали две катастрофы: социальная – уходила под воду социалистическая Атлантида и космическая – Чернобыль. Падение империи волновало всех: люди были озабочены днем и бытом, на что купить и как выжить? Во что верить? Под какие знамена снова встать? Или надо учиться жить без большой идеи? Последнее никому не знакомо, потому что еще никогда так не жили. Перед «красным» человеком стояли сотни вопросов, он переживал их в одиночестве. Никогда он не был так одинок, как в первые дни свободы. Вокруг меня были потрясенные люди. Я их слушала…

Закрываю свой дневник…

Что с нами произошло, когда империя пала? Раньше мир делился: палачи и жертвы – это ГУЛАГ, братья и сестры – это война, электорат – это технологии, современный мир. Раньше наш мир еще делился на тех, кто сидел и кто сажал, сегодня деление на славянофилов и западников, на национал-предателей и патриотов. А еще на тех, кто может купить и кто не может купить. Последнее, я бы сказала, самое жестокое испытание после социализма, потому что недавно все были равны. «Красный» человек так и не смог войти в то царство свободы, о которой мечтал на кухне. Россию разделили без него, он остался ни с чем. Униженный и обворованный. Агрессивный и опасный.

Что я слышала, когда ездила по России…

– Модернизация у нас возможна путем шарашек и расстрелов.

– Русский человек вроде бы и не хочет быть богатым, даже боится. Что же он хочет? А он всегда хочет одного: чтобы кто-то другой не стал богатым. Богаче, чем он.

– Честного человека у нас не найдешь, а святые есть.

– Непоротых поколений нам не дождаться; русский человек не понимает свободу, ему нужен казак и плеть.

– Два главных русских слова: война и тюрьма. Своровал, погулял, сел… вышел и опять сел…

– Русская жизнь должна быть злая, ничтожная, тогда душа поднимается, она осознает, что не принадлежит этому миру… Чем грязнее и кровавее, тем больше для нее простора…

– Для новой революции нет ни сил, ни какого-то сумасшествия. Куража нет. Русскому человеку нужна такая идея, чтобы мороз по коже…

– Так наша жизнь и болтается – между бардаком и бараком. Коммунизм не умер, труп жив.

Беру на себя смелость сказать, что мы упустили свой шанс, который у нас был в 90-е годы. На вопрос, какой должна быть страна – сильной или достойной, где людям хорошо жить, выбрали первый – сильной. Сейчас опять время силы. Русские воюют с украинцами. С братьями. У меня отец – белорус, мать – украинка. И так у многих. Русские самолеты бомбят Сирию…

Время надежды сменило время страха. Время повернуло вспять… Время секонд-хэнд…

Теперь я не уверена, что дописала историю «красного» человека…

У меня три дома – моя белорусская земля, родина моего отца, где я прожила всю жизнь, Украина, родина моей мамы, где я родилась, и великая русская культура, без которой я себя не представляю. Они мне все дороги. Но трудно в наше время говорить о любви.

КОЛОНКА ЮРИСТА

На вопросы читателей «Народной Воли» отвечает юрист, руководитель правозащитного центра «Правовая помощь населению» (Киев, Украина) **Олег ВОЛЧЕК.**

С почестями и салютом

26 августа 2015 года умер мой тесть Лобацевич Михаил Васильевич, ветеран Великой Отечественной войны, подполковник в отставке, бывший трижды депутат Гродненского городского Совета. Он работал начальником отдела жилищно-коммунального хозяйства Гродненской области, имел правительственные награды.

Никто из чиновников Островецкого райисполкома, районной ветеранской организации и работников районного военкомата не пришел на похороны тестя. Позже мне стало известно, что ветеранов ВОВ в нашем районе провожают в последний путь с почестями, военным салютом в присутствии государственных должностных лиц Островецкого райисполкома и Гродненского городского исполнительного комитета.

Расскажите, пожалуйста, на страницах «Народной Воли», как должны провожать в последний путь ветеранов ВОВ, ведь, к счастью, в нашей стране еще живут те, кто защищал родину в 1941–1845 годах. Я думаю, их родственникам это надо знать.

Иван КРУК.
г.Островец Гродненской области.

Родственникам ветеранов надо как можно раньше обратиться к военному комиссару района, чтобы военкомат мог подготовиться к будущей траурной процессии. В соответствии с главой 29 Устава гарнизонной и караульной служб Вооруженных сил Республики Беларусь определен порядок мероприятий по организации отдания воинских почестей при погребении участников Великой Отечественной войны. Организация погребения возлагается на военного комиссара района (города). Согласно ст.350 данного Устава, назначается почетный эскорт (численностью до роты). Кроме эскорта предусмотрен оркестр, почетный караул у гроба, команда для выноса и опускания гроба в могилу (8–10 человек).

Для несения орденов и медалей назначается по одному офицеру на каждую подушечку с орденом или медалью. На крышке гроба прикрепляется головной убор.

В Уставе детально расписано, как почетный эскорт будет сопровождать покойного с момента выноса гроба из дома до погребения, как будет проходить опускание гроба с телом покойного в могилу, траурный митинг и даже то, как должен выполняться салют.

Как успокоить соседа?

Часто вечерами соседи сверху шумят: то стучат, как будто делают ремонт, то громко включают телевизор, то что-то передвигают, бросают и т.д. Расскажите, как заставить соседей не мешать мне отдыхать в своей квартире? До которого часа жильцам многоквартирных домов разрешается проводить ремонтные работы или другие шумные мероприятия?

Надежда ВАСИЛЕВСКАЯ.
Минск.

Чтобы в многоэтажках соблюдались права и законные интересы граждан, Совет министров РБ 21 мая 2013 г. принял постановление №399 «Об утверждении Правил пользования жилыми помещениями, содержания жилых и вспомогательных помещений».

Согласно п.7.10 этих Правил, в жилых и вспомогательных помещениях с 23.00 до 7.00 **не должны** совершаться действия, создающие вибрацию и шум. Шумом и вибрацией законодательно определены такие действия жильцов, как пение и громкая речь, игра на музыкальных инструментах, применение пиротехнических средств, выполнение бытовых ремонтных работ, проведение ручных погрузочно-разгрузочных работ. Отдельно указывается шум от резкого закрытия дверей и шум, порождаемый в связи с содержанием домашних животных.

Правда, это не означает, что жилец не имеет права включать телевизор или радиоприемник.

Он может это делать, но при условии уменьшения слышимости до степени, не нарушающей покоя других граждан в жилом доме.

В вашей ситуации надо знать, куда обращаться в зависимости от проблемы, которую создают соседи. Если соседи выполняют строительно-ремонтные работы с применением шумового инструмента, то они могут быть привлечены к ответственности по ст.21.16 Кодекса об административной ответственности РБ. Протоколы составляют должностные лица ЖЭС или органы государственного санитарного надзора. А если соседи шумят, громко слушают музыку, то они нарушают спокойствие граждан и общественный порядок, и в этом случае необходимо вызывать милицию для привлечения к административной ответственности по ст.17.1 Кодекса об административной ответственности РБ за мелкое хулиганство.

Данная категория дел рассматривается судом.

Владение недвижимостью в Украине не гарантирует вида на жительство

Я гражданин Беларуси, хочу переехать жить в Украину. Могу ли я, живя еще в Беларуси, приобрести там недвижимость?

Андрей ИВАНОВ.
Минск.

Конечно, можете. Для этого вам надо в Украине получить идентификационный код физического лица в налоговой инспекции. Делается это бесплатно в течение пяти рабочих дней. Потом необходимо сделать нотариально заверенный перевод своего национального паспорта. И уже после этого можно обращаться в центры недвижимости для заключения договора на строительство или покупку жилья на вторичном рынке.

Следует знать, что владение недвижимостью в Украине не является основанием для получения вида на жительство или гражданства.

SOS!

У кроку ад банкруцтва

ААТ «Гарадоцкае райаграпрамзабеспячэнне» цяпер знаходзіцца ў складаным эканамічным становішчы. Ужо ў сярэдзіне снежня гаспадарка можа стаць банкрутам. Калектыў прадпрыемства – 176 чалавек – баіцца застацца без работы. Акрамя гэтага, большасць працоўных жыве ў службовых дамах, якія яны таксама могуць страціць.

Хоць мясцовыя чыноўнікі і запэўніваюць, што ніхто не застанецца без даху над галавой, – людзі не вельмі вераць абяцанням.

Ці гатовы работнікі «Гарадоцкага райаграпрамзабеспячэння» зладзіць страйк? Колькі цяпер зарабляе звычайная даярка? І на што спадзяюцца людзі на прадпрыемстве?

Карэспандэнт «Народнай Волі» пабываў у Гарадоцкім раёне.

Нярадасная перспектыва

Інфармацыя аб страйку даярак у Віцебскай вобласці, якая з'явілася ў інтэрнэце на пачатку снежня, была перабольшана.

На агульным сходзе 30 лістапада работнікі ААТ «Гарадоцкае райаграпрамзабеспячэнне» даведаліся, што запазычанасць гаспадаркі складае 112 мільярдаў беларускіх рублёў. [illegible] Пытанне аб прызнанні ААТ «Гарадоцкае райаграпрамзабеспячэнне» банкрутам будзе вырашацца ў Эканамічным судзе вобласці 16 снежня.

– Нікага страйку не было, – расказала «Народнай Волі» брыгадзір малочнатаварнай фермы ў вёсцы Лажаны **Вольга Падрэз**. – Пасля сходу людзі адправіліся на ферму і працавалі згодна з графікам. Мы хацелі даведацца, што далей чакае прадпрыемства і нас.

Паводле слоў Вольгі Падрэз, для працоўных адкрываюцца нярадасныя перспектывы. Калі ААТ «Гарадоцкае райаграпрамзабеспячэнне» прызнаюць банкрутам, то гаспадарка будзе расфарміравана, а людзі застануцца без работы. Працаўладкавацца ў раёне цяпер складана.

У многіх работнікаў прадпрыемства непагашаныя крэдыты і растэрміноўкі. Да таго ж большасць членаў калектыву арандуе жыллё і ў выпадку скарачэння вымушаны будуць яго вызваліць. Людзі ў літаральным сэнсе могуць застацца на вуліцы.

– *Нас запэўніваюць, што ўсіх працаўладкуюць,* – эмацыянальна кажа Вольга Карымаўна. – *Усё гэта казкі! У такой жа сітуацыі ў свой час апынуўся мясцовы ільнозавод. Працу прапанавалі адзінкам, астатнія пачалі выжываць* [illegible]

З надзеямі на новага дырэктара

[illegible]

Надоі малака на ферме ў Лажанах узраслі з 5 да 13 літраў, а жывёлы пачалі прыбаўляць у вазе.

– *Мінулым кіраўнікам было нецікава, ёсць корм для кароў або няма,* – успамінае брыгадзір са стажам. – *Патрэбны лекі і ветэрынар для цялят – шукай дзе хочаш! Вось такі падыход быў...*

Вольга Падрэз паказвае дакументы па заробках на ферме. Сёння даярка ў Гарадоцкім раёне (з выхаднымі днямі) зарабляе 3–3,5 мільёна рублёў, цялятніца за месяц атрымлівае 3 мільёны 849 тысяч. Брыгадзір прызнаецца, што праблемы з выплатай заробкаў здараюцца. [illegible]

Ці чакаць забастоўкі?

Зараз працаўнікі ААТ «Гарадоцкае райаграпрамзабеспячэнне» ў чаканні рашэння Эканамічнага суда Віцебскай вобласці. [illegible]

– **Ці гатовы калектыў, каб дамагчыся адтэрміноўкі, пайсці на страйк?** – цікаўлюся ў Вольгі Падрэз.

– *Такі варыянт разглядаецца,* – кажа брыгадзір малочнай фермы. – *Але разумееце, не хочацца да гэтага даводзіць. Скаціна не вінаватая. Калі мы перастанем карміць жывёл, лічыце, што я не накарміла сябе або сваё дзіця. Таму спадзяёмся, што нас пачуюць і пойдуць насустрач.*

АФІЦЫЙНА

«Людзей на вуліцы не пакінем»

Ці атрымаецца працаўладкаваць людзей у выпадку банкруцтва ААТ «Гарадоцкае райаграпрамзабеспячэнне»? Ці магчыма зараз дапамагчы прадпрыемству і выратаваць яго ад ліквідацыі? І ці будуць выселены людзі са службовага жылля?

З гэтымі пытаннямі «Народная Воля» звярнулася да першага намесніка старшыні райвыканкама, начальніка ўпраўлення сельскай гаспадаркі і харчавання ***Аляксея Маркоўскага.***

– *Інфармацыя пра забастоўку работнікаў была недакладнай,* – адзначыў Аляксей Анатольевіч. – *Адбыўся сход, пасля якога людзі выйшлі на працу. Работнікі хацелі тлумачэнняў ад улады, што будзе з прадпрыемствам у ходзе працэдуры банкруцтва.*

– **Людзі спадзяюцца, што яшчэ атрымаецца выратаваць прадпрыемства...**

– *Калі чэсна, мне не даводзілася сутыкацца з банкруцтвам прадпрыемстваў раней, таму ўсё залежыць ад рашэння Эканамічнага суда. Можа, будзе прысуджана санацыя...*

– **Калектыў прадпрыемства баіцца страціць працу і жыллё...**

– *Службовыя дамы ніхто забіраць не будзе. Людзей мы працаўладкуем, для гэтага ёсць магчымасць. Цяпер работнікам прапанавана набыць жыллё ва ўласнасць. Калі прадпрыемства прызнаюць банкрутам, жыллё будзе перададзена ў камунальную ўласнасць. Паўтаруся, што на вуліцы ніхто не застанецца.*

Раман ВАСЮКОВІЧ.
Фота аўтара.

ВЯЛІКАЯ ПАЛІТЫКА

Чаму Лукашэнка не паехаў на кліматычны саміт ААН?

Сёння, 11 снежня, у Парыжы заканчвае сваю працу сусветная канферэнцыя па праблемах змянення клімату. Мерапрыемства, названае самым прадстаўнічым форумам пасля Генеральнай асамблеі ААН, наведалі лідары 147 дзяржаў свету. Аляксандра Лукашэнкі сярод іх не было. Чаму? І хто прадстаўляў Беларусь на парыжскай канферэнцыі?

Кліматычны саміт ААН працягваўся амаль два тыдні. Некалькімі скандаламі ён адзначыўся літаральна ў дзень адкрыцця. І тычыліся яны ў асноўным расійскага прэзідэнта. Напрыклад, Уладзімір Пуцін спазніўся на адкрыццё саміту і не толькі не сфатаграфаваўся на калектыўным фота з кіраўнікамі краін-удзельніц мерапрыемства, але і прапусціў хвіліну маўчання ў памяць аб загінуўшых у тэракце ў Парыжы. Пазней прэзідэнт Турцыі Эрдаган задаў на ўвесь свет пытанне Пуціну, ці сыдзе той у адстаўку, калі не прадставіць доказаў сваёй заявы пра тое, што турэцкія ваенныя збілі расійскі самалёт нібыта з мэтай абараніць кантралюемы тэрарыстамі ІДІЛ нафтавыя радовішчы.

Але беларусаў, вядома, цікавіла пытанне, чаму Аляксандр Лукашэнка не паляцеў у Парыж на адкрыццё саміта 30 лістапада. Здавалася б, ён не прапускае магчымасці з'явіцца ў кампаніі сусветных лідараў, дый у краіне ў гэтыя дні спраў асаблівай важнасці, мяркуючы па афіцыйных паведамленнях, у Лукашэнкі не было. Напэўна, нараду па пытанні зборкі ў Беларусі легкавых аўтамабіляў, якую Лукашэнка правёў 30 лістапада, можна было склікаць і ў іншы дзень.

Начальнік упраўлення інфармацыі, прэс-сакратар МЗС Беларусі **Дзмітрый Міронччык** заявіў, што *«каментаваць пытанні, якія тычацца міжнародных паездак прэзідэнта»*, мае права прэс-служба кіраўніка дзяржавы. У сваю чаргу ў прэс-службе Лукашэнкі на пытанне, чаму прэзідэнт не паляцеў 30 лістапада ў Парыж, адказалі журналістам лаканічна: *"Было прынята такое рашэнне"*.

А вось эколаг, прадстаўніца экалагічнага таварыства «Зялёная сетка» **Наста Бекіш**, якая ўдзельнічала ў парыжскім саміце ад Беларусі, кажа, што не была здзіўлена адсутнасцю ў Парыжы Аляксандра Лукашэнкі. Яна лічыць, што беларускі лідар на сусветны экалагічны форум нават і не збіраўся.

"У верасні, калі быў саміт Устойлівага развіцця ў Нью-Ёрку і там была велізарная колькасць кіраўнікоў дзяржаў, у тым ліку прысутнічаў і Аляксандр Лукашэнка, то менавіта ў рамках саміту ён зусім не надаў увагі гэтай праблеме. У яго выступленні не былі закрануты пытанні змены клімату, іншыя экалагічныя пытанні. Лукашэнка казаў пра зусім іншыя рэчы, якія, відавочна, яго хвалююць. Змяненне клімату, мабыць, не з'яўляецца для нашай краіны прыярытэтам у вялікай палітыцы", – выказала сваё меркаванне на тэлеканале "Белсат" Наста Бекіш.

Дарэчы, узначальваў беларускую дэлегацыю на саміце ў Парыжы міністр прыродных рэсурсаў і аховы навакольнага асяроддзя **Андрэй Каўхута**. У складзе дэлегацыі чыноўнікі з МЗС, эксперты, юрысты і прадстаўнікі няўрадавых арганізацый. Падпісваць выніковае пагадненне саміту ад Беларусі будзе Андрэй Каўхута. Калі яно, падкрэсліваюць у міністэрстве, не будзе супярэчыць інтарэсам нашай краіны. Потым дадзенае пагадненне павінна быць ратыфікавана парламентам і прэзідэнтам.

«Асноўнай задачай канферэнцыі, – падкрэсліваюць у Міністэрстве прыродных рэсурсаў і аховы навакольнага асяроддзя Беларусі, – *з'яўляецца распрацоўка ўсёабдымнага пагаднення па дасягненні асноўнага арыенціра бягучага стагоддзя – недапушчэння павышэння сярэднесусветнай тэмпературы больш як на 2 градусы Цэльсія ў адносінах да даіндустрыяльнага перыяду. З тым, каб спрыяць заключэнню новай дамовы, Рэспубліка Беларусь прымае на сябе абсалютнае і безумоўнае абавязацельства забяспечыць да 2030 года скарачэнне выкідаў парніковых газаў не менш як на 28 працэнтаў ад узроўню выкідаў 1990 года»*. Таксама сярод абавязацельстваў, якія бярэ на сябе Беларусь, – павелічэнне плошчы лясоў з 39,6% да 41% да 2030 года, а асабліва ахоўных прыродных тэрыторый да 8,8%. Таксама Беларусь абавязуецца працягваць забалочваць землі, непрыдатныя для гаспадаркі.

Вольга ГРЫНЯВІЦКАЯ.

ДЛЯ ДАВЕДКІ

У кліматычным саміце ўдзельнічаюць прадстаўнікі 195 краін, падчас адкрыцця форум наведалі 147 кіраўнікоў дзяржаў і ўрадаў.

На канферэнцыі павінна быць прынята новае пагадненне аб барацьбе з глабальным пацяпленнем. Яно заменіць Кіёцкі пратакол, прыняты ў 1997 годзе ў дадатак да Рамачнай канвенцыі ААН аб змяненні клімату, тэрмін якога заканчваецца ў 2020 годзе. У адпаведнасці з яго палажэннямі развітыя краіны і краіны з пераходнай эканомікай павінны скараціць або стабілізаваць выкіды шкодных для навакольнага асяроддзя парніковых газаў.

СТАЛІЦА

Паедзем па новых коштах?

У хуткім часе можа быць павышаны кошт праезду ў грамадскім транспарце Мінска, паведаміў дырэктар дзяржаўнай установы «Сталічны транспарт і сувязь» **Валерый Шкуратаў.**

Паводле яго слоў, ёсць планы па павышэнні тарыфаў, *«якія распрацавала Мінэканомікі і якія зацверджаны»*.

«Па іх будзе павышаны тарыф. Я думаю, што неўзабаве будуць прыняты нейкія рашэнні па павышэнні. Будзем павышаць, бо цэны на цепла- і электраэнергію выраслі больш як на 40%, а гэта ўсё – расходы прадпрыемства. Вялікія субсідыі ім ніхто не дасць, вызначаны крыніцы фінансавання, усё астатняе трэба збіраць самім. Калі сёння не паднясці цану, то заўтра не будзе чым плаціць зарплату, купляць паліва, шыны. Напярэдадзе зіма, і расходы ў гэты перыяд на парадак вышэйшыя», – зазначыў Шкуратаў.

Зараз кошт адной паездкі ў грамадскім транспарце Мінска складае 4500 рублёў.

Тым часам гендырэктар ААТ "Брэстаблаўтатранс" **Ананій Хвасцюк** заявіў, што падараванне будзе дыферэнцыраванае. У Мінску адна паездка ў наземным транспарце абыдзецца ў 5000 рублёў, а ў метро – 5500 рублёў. У рэгіёнах кошт праезду ў грамадскім транспарце будзе павялічаны да 4 тысяч рублёў, а пры набыцці талона ў кіроўцы – да 4500 рублёў.

ТУРЫЗМ

Замест Егіпта на Канары

Авіякампанія «Белавія» прыпыняе з 10 снежня выкананне рэйсаў у Шарм-эш-Шэйх (Егіпет).

«Мы прыпыняем палёты ў Шарм-эш-Шэйх на камерцыйных прычынах, на які тэрмін – пакуль сказаць складана», – паведаміў генеральны дырэктар авіякампаніі **Анатоль Гусараў.**

Паводле яго слоў, гэта рашэнне было прынята каля месяца таму. *«Мы яго прынялі, зыходзячы з заявак нашых партнёраў – турфірм, якія фарміруюць групы ў гэтым кірунку. Жадаючых адпачываць у Шарм-эш-Шэйху стала значна менш. Лятаць у Хургаду мы працягнем у тым аб'ёме, які запланавалі»*, – падкрэсліў кіраўнік "Белавія".

Акрамя таго, Анатоль Гусараў паведаміў, што 17 снежня «Белавія» пачне выконваць палёты ў Харкаў.

«А ў сакавіку мы плануем адкрыць праграму чартарных рэйсаў на Канарскія выспы», – адзначыў генеральны дырэктар авіякампаніі.

ПА-ЗА ГУЛЬНЁЙ

За 90 хвілін барысаўскі БАТЭ зарабіў паўмільёна еўра

Усяго за ўдзел у цяперашняй Лізе чэмпіёнаў па футболе БАТЭ атрымае 17,2 мільёна еўра.

На гэтым тыдні барысаўская каманда правяла апошні матч групавога этапу Лігі чэмпіёнаў. У гасцях барысаўчане згулялі ўнічыю (0:0) з італьянскай «Ромай».

Нягледзячы на тое, што БАТЭ ў выніку заняў апошняе месца ў групе і закончыў еўракубкавае выступленне ў сезоне, клуб за выхад у групавы этап, дзве нічыі з "Ромай" і нямецкім "Баерам" і дамашнюю перамогу над італьянскай камандай зарабіў больш за 17 мільёнаў еўра.

"Выступленне БАТЭ на еўракубкавай арэне можна ацаніць станоўча", – распавёў "Народнай Волі" чэмпіён СССР 1982 года ў складзе мінскага "Дынама" **Валерый Мельнікаў**. – *Беларусы не выглядалі хлопчыкамі для біцця і на ўзроўні выглядалі ў супрацьстаянні з такімі грандамі, як "Барселона", "Баер" і "Рома".*

Алесь СІВЫ.

СПРАВЫ ЗЯМНЫЯ

Чырвоны касцёл у Мінску мае патрэбу ў рамонце

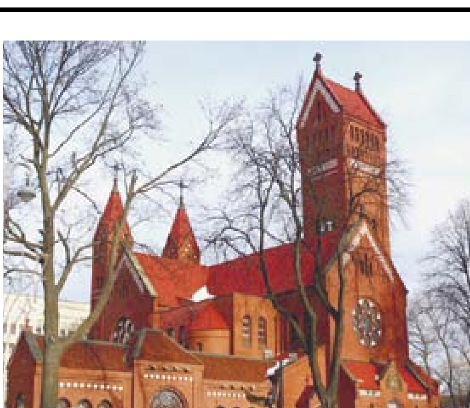
Аказваецца, ён не належыць Рымска-каталіцкай царкве Беларусі.

Пра гэта заявіў журналістам Мітрапаліт Мінска-Магілёўскі, арцыбіскуп Тадэвуш Кандрусевіч.

«Чырвоны касцёл у Мінску – гэта як Эйфелева вежа ў Парыжы, візітная картка нашага горада, – адзначыў Кандрусевіч. – *У касцёле працякае вада пад падмурак і таксама ў падвал. Гэта вялікая праблема. Будынак не перададзены нам, мы плацім за яго арэнду. А без дазволу дзяржавы мы не можам нават цвік убіць у сцяну».*

Паводле слоў мітрапаліта, ён ужо звярнуўся ў адказныя за стан гістарычных будынкаў органы з просьбай адрамантаваць касцёл Святых Сымона і Алены. *«Мы павінны дапамагаць адзін аднаму, каб захаваць гэтую спадчыну, бо гэта наша гісторыя»*, – мяркуе Кандрусевіч.

Тадэвуш Кандрусевіч адзначыў, што касцёлы, якія перададзены Рымска-каталіцкай царкве ў Беларусі, адрамантаваны.

ЧУЛІ?

Гуцарыеў хоча купіць у Беларусі сетку АЗС

Пра гэта расійскі бізнесмен заявіў у эфіры расійскага тэлеканала «Россия 24». Паводле яго слоў, гаворка ідзе аб куплі на конкурсах, якія пройдуць у снежні, 50 аўтазаправачных станцый. Структуры Гуцарыева маюць намер удзельнічаць у конкурсах і *«гатовы плаціць больш, чым іншыя»*, але каб выдаткі акупіліся ўжо на працягу пяці гадоў.

Як вядома, кампанія Гуцарыева «Славкалий» будуе ў Беларусі Нежынскі горна-абагачальны комплекс на базе Старобінскага радовішча калійных солей. У эфіры тэлеканала «Россия 24» Гуцарыеў таксама гаварыў і пра гэты праект. Ён паведаміў, што ў снежні атрыманы першы транш крэдыту Банка развіцця Кітая ў памеры 300 млн долараў. *«Думаю, прыступім да будаўніцтва вясной»*, – адзначыў бізнесмен. Паводле планаў, на яго будаўніцтва адводзіцца 4,5–5 гадоў.

Нобелевская премия: интересные факты

• В 1888 году по ошибке газеты опубликовали сообщение о смерти Нобеля и некролог, в котором его называли «миллионером на крови» и «торговцем взрывчатой смертью». Не захотев остаться в памяти человечества злодеем, Нобель завещал свое состояние на учреждение научной премии.

• В 1921 году к художнику Борису Кустодиеву обратились двое молодых ученых с просьбой написать их портреты. Их аргументом было то, что Кустодиев рисует только знаменитостей, а они уверены, что тоже прославятся, пусть сейчас особо и никому не известны. Этими учеными были Петр Капица и Николай Семенов – будущие нобелевские лауреаты по физике и химии соответственно. В качестве гонорара они отдали художнику мешок пшена и петуха, полученные за ремонт мельницы.

• Махатма Ганди пять раз был претендентом на Нобелевскую премию мира, но так и не успел ее получить. Нобелевский комитет публично признал свою ошибку, и в 1948 году, когда умер Ганди, решил вообще не присуждать премию с формулировкой «для нее нет достойных кандидатов из числа живущих».

• Альфред Нобель в своем завещании не упоминал о премии за достижения в области экономических наук. Нобелевскую премию по экономике учредил Банк Швеции только в 1969 году.

• Электрон как частица был обнаружен в 1897 году английским физиком Джозефом Джоном Томсоном. Через 9 лет ему дали Нобелевскую премию с формулировкой «за исследования проводимости электричества газами». Его сын, Джордж Паджет Томсон, в 1927 году обнаружил волновые свойства электрона и впоследствии тоже удостоился Нобелевки «за экспериментальное открытие дифракции электронов на кристаллах».

• В нацистской Германии было запрещено принятие Нобелевской премии после того, как в 1935 году премию мира вручили противнику национал-социализма Карлу фон Осецкому. Немецкие физики Макс фон Лауэ и Джеймс Франк доверили хранение своих золотых медалей Нильсу Бору. Когда в 1940 году немцы оккупировали Копенгаген, химик де Хевеши растворил эти медали в царской водке. После окончания войны де Хевеши экстрагировал спрятанное в царской водке золото и передал его Шведской королевской академии наук. Там изготовили новые медали и повторно вручили их фон Лауэ и Франку.

• Бытует мнение, что Альфред Нобель не включил математику в список дисциплин своей премии из-за того, что его жена изменила ему с математиком. На самом деле Нобель никогда не был женат. Настоящая причина игнорирования математики Нобелем неизвестна, но есть несколько предположений. Например, на тот момент уже существовала премия по математике от шведского короля. Другое – математики не делают важных изобретений для человечества, так как эта наука имеет чисто теоретический характер.

• В архивах Нобелевского комитета сохранилось около 60 номинаций Эйнштейна в связи с формулировкой теории относительности, однако премия была присуждена только за объяснение фотоэлектрического эффекта.

• В 1925 году Нобелевскую премию по литературе присудили Бернарду Шоу, который назвал это событие «знаком благодарности за то облегчение, которое он доставил миру, ничего не напечатав в текущем году».

СТОП-КАДР

Каралевы Кімано

Прэм'ер-міністр Японіі Сіндзо Абэ віншуе пераможцаў конкурсу "Каралева Кімано" ў сваёй рэзідэнцыі ў Токіа. Побач з кіраўніком урада – Каоры Тага, Юры Муракамі і Кана Іваса.

ФОТООКНО

Жители деревни Калач едут на дрезине домой и пьют водку по пути.

Дорога жизни

Поездка по Алапаевской узкоколейной железной дороге занимает восемь часов. Сейчас сложно поверить, что когда-то здесь кипела жизнь. После развала СССР лесная промышленность в Свердловской области пришла в упадок, люди разъехались, деревни вдоль дороги опустели. В деревне Калач, которая находится в конце путей, осталось всего 12 человек. Для них узкоколейка стала настоящей дорогой жизни.

СЕНСАЦИЯ

Северная Корея создала водородную бомбу

Так заявил лидер КНДР **Ким Чен Ын.** Об этом сообщило южнокорейское агентство Yonhap News со ссылкой на северокорейские СМИ.

КНДР *«смогла стать мощной ядерной державой, способной взорвать атомную и водородную бомбы собственной разработки в целях надежной защиты своего суверенитета и национального достоинства»*, приводит слова лидера страны северокорейское государственное агентство.

Информагентство Южной Кореи Yonhap News приводит мнение ученого своей страны, который предполагает, что такое оружие находится в КНДР пока только в стадии разработки.

У СУСЕДЗЯЎ

Святочныя дабрачынныя акцыі

Снежань у Польшчы – вельмі турботны месяц для дабрачынных арганізацый, якія ладзяць шматлікія акцыі па дапамозе малазабяспечаным слаям насельніцтва. Такіх ініцыятыў нямала. Напрыклад, "Высакародная пасылка" аказвае дапамогу пажылым асобам, хворым, людзям з абмежаванымі магчымасцямі, дае ім веру ў тое, што яны не адны, што хтосьці пра іх думае. Ідэя "Высакароднай пасылкі" заключаецца ў тым, каб выбраць адну канкрэтную сям'ю або адзінокага чалавека, якім патрэбна дапамога. Гэтыя людзі называюць свае патрэбы – скажам, ім неабходны вугаль на зіму, вопратка, харчаванне, мэбля і гэтак далей. Хтосьці іншы набывае гэтыя рэчы і перадае іх праз добраахвотнікаў дадзенай сям'і або чалавеку.

Дабрачынную праграму перад святамі Божага Нараджэння ладзіць таксама таварыства "Вясна". Ініцыятарам акцыі і старшынёй таварыства з'яўляецца каталіцкі ксёндз Яцэк Стрычак, які ездзіць па Польшчы і вучыць людзей прадпрымальніцтву, майстэрству зарабляць грошы, а пры нагодзе прапануе багатым аказваць падтрымку тым, каму яна вельмі неабходна.

Кампанія пад назвай "Дапамажы дзецям перажыць зіму" пачалася ў Любліне 22 гады таму, яе ініцыятарам з'яўляецца журналістка Эва Дагас. У рамках акцыі збіраюцца матэрыяльныя дары для дзяцей бедных сем'яў, пераважна шматдзетных. Галоўны грамадскі камітэт па арганізацыі акцыі падвёў вынікі сёлетняга вялікага вулічнага збору дароў. Жыхары Любліна падаравалі дзецям каля 18 тон вопраткі і абутку, 10 тон прадуктаў харчавання, каля 4 тон кніжак і цацак ды тону такіх нестандартных падарункаў, як бытавая тэхніка.

Сяргей ІВАНОЎ.

КОРОТКО

Прощальная речь президента

Покидающая пост президента Аргентины Кристина Киршнер обратилась с эмоциональной прощальной речью к гражданам страны. Она призвала своих соотечественников, если они почувствуют себя обманутыми новым правоцентристским правительством, бороться за свои права.

«Я не могу говорить долго, потому что в полночь я превращусь в тыкву», – сыронизировала Киршнер во время своего прощального выступления.

Послушать речь президента в центре Буэнос-Айреса собралось около десяти тысяч человек. Кристина Киршнер, которая часто подвергалась критике за ухудшение экономической ситуации в стране, попыталась защитить политику своего кабинета.

13 миллионов китайцев получат регистрацию

Без регистрации жители Китая не могут официально трудоустроиться, получить образование, оформить страховку, зарегистрировать брак. Также у них нет доступа к медицинским, социальным, банковским и другим услугам.

Согласно данным властей Китая, без документов в стране живет 1% населения: в основном это сироты, бездомные, дети, рожденные вне брака или в обход политики властей «одна семья – один ребенок».

В США гражданин Ирака выиграл 6,4 млн долларов в лотерею

Билет лотереи Megabucks, которая проводится в штате Орегон, был приобретен через интернет в августе этого года. За выигрышем счастливчик явился лично 1 декабря. Новоиспеченный миллионер решил не забирать всю выигранную сумму сразу, а предпочел выплату частями на протяжении 20 лет.

СЛЫШАЛИ?

Турция ищет новых партнеров вместо России

Не видно признаков снижения напряженности в отношениях между Турцией и Россией, обострившихся из-за сбитого российского самолета.

На этом фоне Турция, пытаясь свести к минимуму ущерб от кризиса, решила обратиться к традиционным союзникам. Турецкие официальные лица отправились в турне по столицам дружественных государств в поисках альтернатив российским энергетическим и торговым поставкам.

Можно также предположить, что недавнее обострение отношений между Москвой и Анкарой приведет к существенным переменам в отношениях ЕС и Турции, стремящейся возобновить более тесные отношения с Европой.

Турция подписала предварительное соглашение с Катаром о покупке сжиженного газа. Анкара опасается, что Россия может перекрыть поставки газа посреди зимы, чтобы наказать своего строптивого южного соседа.

В начале декабря премьер-министр Турции Ахмет Давутоглу посетил Баку, где он провел переговоры с президентом Азербайджана Ильхамом Алиевым.

Взаимоотношения двух стран всегда были хорошими, и Азербайджан не остался в стороне, продемонстрировав свою поддержку Турции. После того как Россия остановила турецкие грузовики на своей границе, Азербайджан намерен обеспечить новый маршрут поставок турецких товаров в Среднюю Азию.

Азербайджан также предложил Турции скидку в 40% на поставки энергоносителей.

Еще одна богатая энергоресурсами страна – Туркмения, куда турецкий президент Эрдоган прибывает с визитом 11–12 декабря. Вопросы энергетики, как ожидается, будут в центре повестки дня.

Евросоюз отменит визы для Украины и Грузии в середине 2016 года

Европейский Союз планирует в скором времени отменить визовый режим для граждан Украины и Грузии, написала немецкая газета Die Welt в среду, 9 декабря. Для обеих этих стран разрешение на въезд в страны ЕС без виз начнет действовать с середины 2016 года, сообщает издание со ссылкой на осведомленные дипломатические круги в Брюсселе.

ПЕРСОНЫ

Ангела Меркель удостоилась звания «Человек года» по версии редакции журнала Time

По мнению выпускающего редактора издания **Радики Джоунс,** в минувшем году ни одно европейское и мировое событие не обошлось без нее: *"Именно Ангела Меркель провела Европу между рифами нескольких долговых кризисов, она была истинным лидером. А в этом году самым главным для нас стало то, что именно она выработала европейскую политику в отношении беженцев из Сирии и других охваченных войнами регионов мира"*.

Сама же Ангела Меркель в эту среду открыла новую высокоскоростную железнодорожную линию между Эрфуртом и Лейпцигом, заявив, что именно транспорту предстоит сыграть важную роль в борьбе с климатическими изменениями.

В самой Германии граждане приветствуют решение журнала Time. *"Я думаю, это здорово! Я голосовал за нее и считаю, что она умеет отстоять свою позицию в мире мужчин, умеет защитить свои политические интересы"*, – говорит житель Берлина.

Ангела Меркель стала четвертой женщиной, удостоенной звания "Человек года" с 1927 года, когда родилась традиция.

Иное мнение у греков, которые считают, что их страна стала жертвой непреклонности канцлера Германии:

"Может быть, она и стала женщиной года для всей Европы и всего мира, но для Греции она была и есть катастрофа года. Для нас никакой чести в этом выборе нет».

"Требовательность, твердость и моральное руководство" – именно за эти качества канцлер Германии Ангела Меркель удостоилась звания "Человек года".

Почетное звание получает тот, кто больше других повлиял на общество в течение года: вне зависимости от того, было ли влияние позитивным или негативным.

ЛЁС ЧАЛАВЕКА

НЯСКОРАНЫ МІХАІЛ МАРЫНІЧ

ГІСТОРЫЯ Ў ФОТА

(Працяг. Пачатак у № 96)

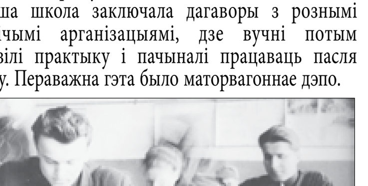
У 1958 годзе паспрабаваў паступіць у БІЧТ, аднак з-за медыцынскіх патрабаванняў не змог. На гэтым імкненне атрымаць адукацыю і жаданне вучыцца далей не знікла. Вяртацца ў вёску не хацелася.

Вырашыў пайсці ў школу фабрычна-заводскага навучання, якая спецыялізавалася на будаўніцтве. Яна так і называлася – будаўнічая школа №12 (цяпер гэта Гомельскі дзяржаўны прафесійны ліцэй будаўнікоў). Менавіта там я атрымаў сваю першую прафесію – слесара-сантэхніка.

Аднак і там медкамісіі было не мінуць. Пайшоў на хітрыкі: за мяне яе праходзіў адзін з сяброў. На шчасце, ніхто гэтага не заўважыў.

У ФЗН добра вучылі.

Наша школа заключала дагаворы з рознымі будаўнічымі арганізацыямі, дзе вучні потым праходзілі практыку і пачыналі працаваць пасля выпуску. Пераважна гэта было маторвагоннае дэпо.

Сур'ёзны вучань.

Праз некаторы час я ўсё ж такі пачаў вучыцца на вячэрнім факультэце БІЧТ. Потым перавёўся на дзённае аддзяленне. Падчас тамтэйшай вучобы мне, як аднаму з лепшых студэнтаў, залічылі ўсё тое, што было ўжо здадзена раней.

Неўзабаве і ўвогуле з Гомеля перабраўся ў Мінск. Таксама ў палітэх, толькі ўжо без чыгуначнай спецыялізацыі.

Усе гомельскія экзамены і залікі ў сталіцы таксама залічылі без асаблівых праблем.

Факультэт у нас быў будаўнічы, а канкрэтнай спецыялізацыяй стала "Ацяпленне, гарачае і халоднае водазабеспячэнне, вентыляцыя, газазабеспячэнне". Як бачна, яна была даволі шырокай і вельмі важнай для народнай гаспадаркі.

Звычайна ў народзе такіх людзей называюць сантэхнікамі. Нават гумарыст Аркадзь Райкін узгадваў іх "хлеб з маслам".

Сталічны студэнт.

Дарэчы, у мінскім політэхнічным мяне амаль адразу запрасілі ў мясцовую веласекцыю. Мабыць, "практыка" школьных гадоў была нядрэннай. Адносіўся да трэніровак вельмі сур'ёзна. На мой станок "пакачаць ногі" нават прыходзілі знакамітыя футбалісты Мустыгін і Малафееў.

Як і ў шмат каго ў гэтым спорце, было нямала завалаў, але адзін запомніўся асабліва – 12 красавіка 1961 года. Гагарын у гэты дзень паляцеў у космас, а я – на зямлю. Ды так моцна, што нават апынуўся на бальнічным ложку… Шрам на галаве відаць і сёння…

Уваходзіў у зборную палітэха па веласпорце. Прымаў удзел у маскоўскай Спартакіядзе народаў СССР. Бываў на зборах у Ялце. Як кажуць, "прыехаў" да кандыдата ў майстры спорту.

З часам зразумеў, што спорт замінае вучобе. Прыйшлося ад яго адмовіцца.

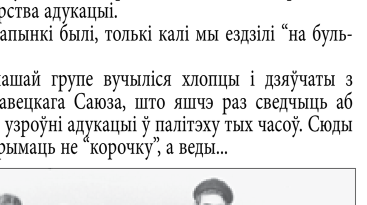
Амаль адразу пасля пераезду ў Мінск мяне абралі старастам групы. Да гэтага ім быў Слава Мастыга. На жаль, падчас вучобы ён памёр ад белакроўя. Доўга мучыўся бедны… Я некалькі разоў наведваў яго ў бальніцы.

Яго жонка Люда вучылася разам з намі. Пажаніліся яны на першым курсе. Напярэдадні смерці Славы ў іх нарадзілася дачка.

Галоўнае, што запомнілася з вучобы, гэта яе незвычайны графік. Першыя тры курсы мы вучыліся па вечарах, а днём працавалі. Будавалі жылыя дамы ў раёне вуліцы Валгаградскай. Такім было рашэнне Міністэрства адукацыі.

Перапынкі былі, толькі калі мы ездзілі "на бульбу".

У нашай групе вучыліся хлопцы і дзяўчаты з усяго Савецкага Саюза, што яшчэ раз сведчыць аб высокім узроўні адукацыі ў палітэху тых часоў. Сюды ехалі атрымаць не "корочку", а веды...

Першая "бульба".

На чацвёртым курсе ўсе прадметы сталі "па прафесіі", то бок блізкімі да нашай непасрэднай спецыялізацыі. А потым пачалася праца над дыпломнай работай.

Мая датычылася Брэсцкага электрамеханічнага завода, які толькі планавалі пабудаваць, і складалася з тэксту і больш за дзясятак ватманскіх чарцяжоў.

Студэнты ў дыпломных работах пісалі ўсё, што тычылася тамашніх ацяплення і вентыляцыі. А галоўную частку (будаўнічую) ужо рабілі на іншым факультэце – прамысловага і грамадзянскага будаўніцтва.

У пэўным сэнсе мы былі для калег як бы субпадрадчыкамі, выконвалі так званыя "спадарожныя работы".

Наколькі я ведаю, тыя напрацоўкі потым улічвалі пры рэальным будаўніцтве.

Асобна хачу сказаць пра нашу ваенную кафедру. Падрыхтоўка там была вельмі грунтоўная. Кафедра пастаянна ўдзельнічала ў розных ваенных зборах.

Калі не памыляюся, пасля трэцяга года навучання ў нас былі самыя працяглыя курсы – афіцэрскія. Зладзілі іх на базе ваенна-палітычнага вучылішча, якое зараз стала акадэміяй.

Былі там не толькі беларускія студэнты, а таксама хлопцы з Расіі, Малдовы, Украіны, прыбалтыйскіх рэспублік. Запрасілі туды і шмат старшынь мясцовых Саветаў. Напэўна, каб паказаць, што наша ўлада здольная змагацца і з войскамі НАТА.

Словам, курсы былі вельмі элітныя.

Апранулі ў новую ваенную форму, навучылі страляць з усіх відаў стралковай зброі – пісталета, аўтамата, кулямёта і нават гранатамёта. Навучылі вадзіць танкі і баявыя машыны пяхоты. Здавалі не толькі кіраванне гэтай тэхнікай, але і стральбу з яе.

Усім вельмі спадабалася.

Пройдзе шмат год, і ваенную форму надзене мой старэйшы сын Ігар, і мы разам з жонкай Людмілай і сынам Паўлам прыедзем да яго на прысягу.

Падчас прысягі.

Але закончыць успаміны пра тыя часы мне хацелася б зусім не "колерам хакі", бо прафесія ў нас была самая што ні на ёсць мірная – будаўніцтва.

1964 год. Выпуск. Два самыя першыя фота "дзембельскага" альбома групы №100. На адной – нашы выкладчыкі, на другой – будучыя інжынеры. Як староста, я ў самым цэнтры.

Тыя, хто вучыў.

Тыя, хто вучыўся.

Пасля заканчэння палітэха даволі хутка адчуў, што нечага не хапае яшчэ, і паступіў у аспірантуру Інстытута народнай гаспадаркі. Праўда, закончыў яе толькі ў 1996 годзе. Катастрафічна не хапала часу. Назва кандыдацкай дысертацыі "Рэгуляванне знешнеэканамічных сувязяў Рэспублікі Беларусь (стан, праблемы і шляхі ўдасканальвання)".

Аналізуючы дадзены этап жыцця, я ўсведамляю, што ўсе гады вучобы для мяне праходзілі не дзякуючы абставінам і шанцам, а насуперак складанасцям: хваробы, цяжкае жыццё сям'і пасля вайны, адсутнасць часу для адукацыі, аддалегласць школы, інстытутаў і іншае. Але была мэта – вучыцца, і я яе дасягнуў.

Як і ўсе людзі, я ўспамінаю перыяд свайго дзяцінства і юнацтва з добрым сумам і ўзгадваю радкі адной папулярнай песні: "Няма таго, што раньш было".

На месцы бацькоўскай хаты.

(Заканчэнне на 6-й стар.)

Народная Воля http://www.nv-online.info 11 СНЕЖНЯ 2015 г.

ЛЁС ЧАЛАВЕКА

НЯСКОРАНЫ МІХАІЛ МАРЫНІЧ

ГІСТОРЫЯ Ў ФОТА

(Заканчэнне. Пачатак на 5-й стар.)

Сустрэча другая: афганская камандзіроўка

"З першай жонкай Людмілай мы пазнаёміліся яшчэ падчас вучобы ў палітэху. Яна прыехала з Крыма і вучылася на іншым курсе. Неўзабаве пажаніліся. Хутка нарадзіўся (26 [illegible] 1967 года) сын Ігар і ў наступным годзе паехаў з ім у камандзіроўку ў Афганістан. Без сям'і туды не пускалі – абавязковая ўмова.

З жонкай Людмілай і сынам Ігарам.

Была і яшчэ адна ўмова. Займаючы кіраўнічую пасаду, я заставаўся беспартыйным. У той час працаваць інжынерам і быць беспартыйным – рэдкасць. Я доўга не бачыў сэнсу ва ўступленні ў партыю, але потым акалічнасці прымусілі.

І назва тых акалічнасцяў – Афганістан. Начальнікамі там былі толькі камуністы. Тэрміны пачатку камандзіроўкі "прыціскалі", таму партыйцам я стаў без кандыдацкага стажу. Як кажуць, "у парадку выключэння".

Мой першы выезд за мяжу адбыўся ў 1968 годзе. Зараз іх так шмат, што складана нават палічыць. Прынамсі, не ў аднаго мяне.

Сучаснай моладзі цяжка патлумачыць, што былі часы, калі звычайная паездка за мяжу лічылася адной з самых галоўных падзей жыцця. Дый пра "жалезную заслону" яны маюць даволі абстрактнае ўяўленне.

Дарэчы, калі мы паехалі ў Афганістан, у мінскую кватэру на Чкалава са Старых Галоўчыцаў пераехала мая маці. Прыглядала за жытлом.

Яна нарадзілася ў 1903 годзе і пайшла з жыцця ў лютым 1989-га, а бацькі і брата не стала значна раней.

…Канец 60-х гадоў мінулага стагоддзя. У Афганістане тады было цалкам бяспечна. Настолькі, што да нас спакойна прыязджалі першая жанчына-касманаўт Валянціна Церашкова і тагачасны прэм'ер Савецкага Саюза Аляксей Касыгін.

Больш за тое, афганцы ставіліся да мяне так прыязна, што, калі тэрмін двухгадовага кантракта скончыўся, яны звярнуліся да нашага кіраўніцтва з просьбай працягнуць яго яшчэ на год. Так і атрымалася.

Прыехаў я туды якраз напярэдадні травеньскіх святаў. Да Тэрмеза ехалі цягніком, потым да Кушкі машынамі, а там цераз памежную Сырдар'ю – катарам. На мяжы нас ужо чакалі савецкія дыпламаты і на джыпах павезлі ў Пулі-Хумры.

Будаўніцтва дарогі Мазары-Шарыф – Пулі-Хумры – Кабул курыраваў асабіста апошні афганскі кароль Мухамед Захір-шах. Ён нават прыязджаў на будаўнічыя аб'екты. У маім жыцці гэта была першая сустрэча такога ўзроўню.

На той момант я ўжо актыўна займаўся аматарскім фота, якое потым стала хобі на ўсё жыццё, таму "афганскіх" здымкаў у маіх альбомах вельмі шмат.

Фотаапарат "ФЭД" я купіў яшчэ ў Савецкім Саюзе. Як і ўсе прылады для таго, каб самастойна рабіць фатаграфіі. Гэта цяпер усё проста. Лічбавае фота дазваляе кожнаму ўяўляць сябе амаль што майстрам, а да нядаўняга часу нічога падобнага не было і блізка. Чырвонае святло, фотапавелічальнік, рэактывы і г.д. Плюс цярпенне… Плюс нейкі талент, бо па-сапраўднаму рабіць гэтую справу можа той, хто не толькі глядзіць, але і здольны бачыць.

Пачаў здымаць яшчэ ў Савецкім Саюзе, але грунтоўна асвоіў гэтую справу толькі ў Афганістане. Як і работу з кінакамерай. Здымаў ёю вельмі шмат. Па гэты дзень захаваліся не праяўленыя тады кінастужкі.

Звычайна працаваў адначасова і камерай, і фотаапаратам. Самае запамінальнае – прыезд афганскага караля.

Спачатку я здымаў яго з даху аўтобуса, што і засталося на фота аднаго з сяброў.

Рызыкоўнае хобі.

А потым атрымалася падабрацца да караля бліжэй.

Кароль ідзе першым.

А потым і зусім блізка.

Захапленне фатаграфіяй стала такім моцным, што я нават адважыўся прыняць удзел у конкурсе, які быў арганізаваны савецкай амбасадай. І нават перамог са здымкам, які можна ўбачыць і зараз.

Пераможны здымак.

Дарэчы, перад той камандзіроўкай для нас у Маскве былі арганізаваны паўгадавыя курсы па вывучэнні фарсі. Зразумела, што якім бы ні быў узровень навучання, за такі кароткі тэрмін дасканала вывучыць іншаземную мову немагчыма, таму дапамагалі мясцовыя перакладчыкі. У нас, напрыклад, быў таджык, якога ўсе звалі Міша.

Моўныя курсы арганізавала Міністэрства транспарту і будаўніцтва СССР. Выкладчыкі прыязджалі прама ў наш будынак. А слухачоў тых курсаў было ўсяго тры… Такую раскошу маглі дазволіць сабе толькі вельмі багатыя…

Пазней менавіта гэта міністэрства будзе адказваць за будаўніцтва Байкала-Амурскай магістралі (БАМ), а кіраваў ім тады пляменнік Першага сакратара ЦК КПСС Брэжнева.

Сем'ям савецкіх спецыялістаў мясцовыя ўлады ў якасці жытла выдзялілі асобныя дамы. Куды б нехта з нас ні ішоў, заўсёды суправаджалі салдаты, хаця, паўтаруся, на той час ніякай патрэбы ў гэтым не было. [illegible], а ў любых [illegible], напрыклад, купляць жанчынам прадукты.

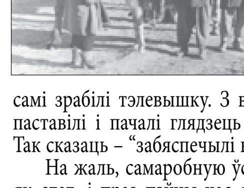
[illegible], як вядома, у мусульманскіх краінах жанчыны амаль усюды [illegible].

[illegible] у нашых дамах увесь час [illegible]. З вадой там пастаянная праблема. Плюс [illegible] пагроза здароўю. Арыкі (арашальныя каналы) там выкарыстоўваюць і [illegible], і як пральні. Антысанітарыя страшэнная…

Дзякуй Богу, нічым (накшталт жаўтухі) я не хварэў. Напэўна, дапамаглі зробленыя перад паездкай прышчэпкі.

За тры гады майго знаходжання ў Афганістане там не было ніводнага дажджу.

У вольны час у тамтэйшых горных рэчках мы лавілі рыбу, пераважна фарэль. Акрамя гэтага, гулялі ў валейбол. Узровень быў даволі высокі, таму што сярод кантрактнікаў аказалася шмат тых, хто літаральна "забіваў цвікі". Сведка гэтаму – мой вывіхнуты палец.

Мясцовы каларыт.

Мясцовага тэлебачання там не было, толькі кабульскае. Цалкам незразумелае, таму мы самі зрабілі тэлевышку. З вялікімі цяжкасцямі яе паставілі і пачалі глядзець савецкае тэлебачанне. Так сказаць – "забяспечылі вольны час".

На жаль, самаробную ўстаноўку не замацавалі як след, і праз пэўны час яна паваліласа. Дзякуй Богу, нікога не забіла.

Адначасова адзначу, што ў дамах была ўся неабходная бытавая і іншая тэхніка. З большасці японскай вытворчасці. За дувалам (высокай глінабітнай агароджай) жыў гаспадар нашага дома, вельмі багаты малады чалавек. У яго быў свой катэдж, прыгожы, раскошны сад.

Як вядома, Афганістан і зараз называюць адной з галоўных краін-наркавытворцаў свету, а тады гэтага амаль не хавалі. Мой гаспадар "падняўся" менавіта на наркотыках.

Аднойчы ён нават пачаставаў мяне (таксама маладога) мясцовай анашой. Не спадабалася. Круцілася галава, нудзіла, амаль гадзіну адмываўся пад душам ад таго паху. Словам, першы раз стаў і апошнім.

Асобнымі дуваламі была агароджаная ўся тэрыторыя, дзе жылі савецкія спецыялісты. Ахоўвалі нас салдаты, у асноўным пуштуны, таджыкі і ўзбекі.

Калі працяглы час жывеш за мяжой, пачынаеш сумаваць не толькі па блізкіх табе людзях, але і па рэчах. Заўважаеш нават тое, што іншыя могуць успрымаць як нявартую ўвагі дробязь.

Напрыклад, звычайнае малако. Яго няма ў рацыёне афганцаў, таму мне, чалавеку, які (без перабольшванняў) вырас на ім, было вельмі цяжка.

Калі Людміла паехала на сваю радзіму ў Крым нараджаць Паўла, я яе суправаджаў да Душанбе і там літаральна накінуўся на ўсе малочныя прадукты. Быццам ніколі іх не бачыў.

І ўвогуле ў Афганістане ежа была даволі спецыфічнай. У асноўным мучныя ляпёшкі з мясам, нешта падобнае да шаўрмы. Іх пяклі ў самаробных падземных печах. Плюс шмат вострых спецыяў, зеляніны, цыбулі. І рэпчатай, і ў пер'ях.

На будаўніцтве ў нас, дарэчы, быў свой кухар. Яго з нейкага ленінградскага рэстарана прыслалі туды па кантракце. Так што на працы мы харчаваліся заўсёды нармальна. Па-еўрапейску…

Апроч гэтага, была добрая сталовая і пры савецкай амбасадзе ў Кабуле. Калі туды прыязджалі, заўсёды заходзілі.

Знаёмы твар…

Зразумела, у мусульманскай краіне ніякага алкаголю не выраблялі (сухі закон), але мы там пілі не толькі вадзічку. Масквічы вельмі хутка навучыліся з вінаграду кіш-міш рабіць віно. Да таго ж па святах з пасольства давалі элітны еўрапейскі алкаголь – віскі, каньяк, джын… За гэтым "спецпайком" адмыслова пасылалі ў Кабул ганцоў.

Начальнікам нашага будаўніцтва быў чалавек з вядомым усім шахматыстам прозвішчам Каспараў. Вельмі, трэба адзначыць, высакакласны спецыяліст.

Наконт будаўніцтва дарогі: усё рабілася як мае быць, то бок уключна з прыдарожным сэрвісам. Праўда, было яго там не вельмі многа, таму я адразу выказаў прэтэнзіі Каспараву адносна ўзроўню сваёй загрузкі.

Тым больш што ацяпленне было непатрэбнае ўвогуле, толькі вентыляцыя. Трымаць дзеля гэтага адмысловага спецыяліста – недазвалялная раскоша, таму я самастойна перакваліфікаваўся на дарожнае будаўніцтва і засвоіў яшчэ адну прафесію.

Мабыць, атрымалася добра, інакш бы гаспадары не папрасілі пакінуць мяне яшчэ на адзін год…

Прафесіяналы з Савецкага Саюза працавалі там толькі ў якасці інжынераў, а некваліфікаванай рабочай сілай заўсёды былі мясцовыя жыхары. Часцей за ўсё салдаты.

Пракладваць дарогу ў горнай мясцовасці даволі складана. Амаль заўсёды прыходзілася карыстацца тэхналогіяй будаўнічых узрываў. Пасля аднаго з іх мяне і сфатаграфавалі "для гісторыі".

Пасля мірнага ўзрыву.

(Працяг у наступным нумары.)

ГАСЦЁЎНЯ «НАРОДНАЙ ВОЛІ»

Жалезны чалавек

Новапалачанін Аляксей Шабуня – адзіны ў Беларусі прафесійны бодзібілдар. Удасканальванню ўласнага цела ён аддаў 20 гадоў жыцця.

На застаўцы яго мабільнага тэлефона размешчана фота: атлет паціскае руку Аляксандру Лукашэнку. Побач з Аляксеем Аляксандр Рыгоравіч выглядае менш унушальна.

– Чаму менавіта гэты здымак выбралі, а, напрыклад, не фота жонкі? *– з ходу пытаюся ў Аляксея.*

– А гэта, каб аўтамабільныя правы даішнікам не паказваць, *– смяецца ў адказ спартсмен. Праўда тут жа прызнаецца, што пакуль паказваць людзям з паласатым жэзлам сэлфі з Лукашэнкам не даводзілася – не спынялі.*

– Гэта фота было зроблена падчас адкрыцця шматфункцыянальнага фізкультурнага комплексу "Мандарын", *– тлумачыць спартсмен.* – Пра сам комплекс магу сказаць толькі станоўчае: трэнажорныя залы зроблены па апошнім слове, абсталяванне самае сучаснае. Усё вельмі прафесійна.

– Пра што паспелі паразмаўляць з кіраўніком дзяржавы?

– Ён пацікавіўся, колькіх людзей я трэнірую, а потым наўпрост запытаўся: "Не падкажаш, як пахудзець?" Ну, я стаў распавядаць пра правільнае харчаванне, рэжым, але Аляксандр Рыгоравіч сказаў, што з такой методыкай пахудзення знаёмы і чакаў, што я скажу яму нешта новае…

– У вучні да вас ён не запісаўся?

– Не, мы не паспелі з ім гэта абмеркаваць.

– Аляксей, гэта зараз вы вядомы ў Беларусі і за яе межамі атлет. А ўспомніце, як усё гэта пачыналася…

– Нарадзіўся я ў Наваполацку ў звычайнай сям'і – бацькі да спорту ніякага дачынення не мелі, яны ўсё жыццё адпрацавалі на "Нафтане". Свой шлях я выбіраў сам. Перапрабаваў розныя віды спорту: барацьбу, бокс і нават лыжы. Дарэчы, у лыжным спорце дасягаў неблагіх вынікаў – былі прызавыя месцы. А потым аднакласнік прапанаваў пайсці разам з ім у "качалку", так у дзевяностыя называліся трэнажорныя залы. Прычым трэнажоры гэтыя былі самапальныя – грыфы для штангаў варылі на заводах. Але мне спадабалася. А потым на мяне звярнуў увагу трэнер Юрый Бамбела, ён ацаніў маю фактуру, і перада мной была пастаўлена ўмова: калі я хачу займацца на трэнажорах бясплатна, то павінен выступіць на спаборніцтвах. Думаў я нядоўга, пагадзіўся. І пайшло-паехала: спачатку выйграў юніёрскі чэмпіянат свету ў Маскве, там жа сярод дарослых атлетаў заняў трэцяе месца, сем гадоў станавіўся абсалютным чэмпіёнам Беларусі па культурызме.

– А не было спакусы пайсці служыць у сілавыя структуры – з такой фактурай?

– А я і працаваў у Міністэрстве па надзвычайных сітуацыях пажарным – яшчэ ў Наваполацку. Уражанні незабыўныя, асабліва ад першага выкліку. Нас вывезлі ў лес пад Наваполацкам тушыць тарфянікі. Тры дні мы змагаліся са стыхіяй: усе чорныя, учадзелыя, задыхаліся, ванітавалі – але патушылі!

– Наколькі я разумею, бодзібілдынг у Беларусі – справа выключна аматарская…

– Так, я з'яўляюся адзіным беларускім культурыстам, які зарабляе на жыццё выключна гэтым заняткам.

– Калі не сакрэт, грошы ў вашым відзе спорту круцяцца вялікія?

– Яшчэ раз паўтару: у Беларусі зарабіць гэтым немагчыма. Я хоць і з'яўляюся майстрам спорту міжнароднага класа, але за ўсё сваё прафесійнае спартыўнае жыццё не атрымаў ад дзяржавы ніводнай капейкі. Гэта ж не алімпійскі від спорту. За што жывуць культурысты? Па-першае, спонсарскія грошы. Па-другое, правядзенне спецыялізаваных семінараў. І, па-трэцяе, удзел у фотасесіях. Прафесійныя бодзібілдары вельмі запатрабаваны ў фатографаў. Вось зусім нядаўна я быў у Амерыцы, дзе браў удзел у такім мерапрыемстве. Потым гэтыя фота з'яўляюцца ў мужчынскіх і жаночых часопісах…

– Дарэчы, пра жаночы густ. Перад сустрэчай давялося праманіторыць меркаванні некаторых прадстаўніц прыгожага полу: не ўсе былі ў захапленні ад вашых фатаграфій. Маўляў, нічога добрага няма ў гэтай гары мускулаў…

– Я спакойна да гэтага стаўлюся. Больш за тое: мая жонка Ірына такама спачатку была супраць таго, каб я займаўся культурызмам сур'ёзна. Але ў мяне быў козыр – яна была закахана не ў маё цела, а ў мой голас *(усміхаецца).* Мой тэлефонны нумар ёй дала сяброўка, і яны паспрачаліся, што Ірына не зможа мне патэлефанаваць, не хопіць смеласці. Але Іра мне пазваніла, мы прагаварылі гадзіну – можна сказаць, закахаліся ў тэмбры [illegible] яе не выйшла, але і адгаворваць мяне жонка перастала. Жывём добра, зараз у нас расце сын Уладзік, які ў гэтым годзе пайшоў у першы клас. Пакуль ён займаецца хакеем, але з часам я, зразумела, буду браць яго з сабой на трэніроўкі.

– Не магу не задаць такое пытанне: культурысты, людзі з вельмі накачанымі мышцамі, зразумела, прымаюць дабаўкі. Як вы да гэтага ставіцеся, ці не шкодзіць гэта здароўю?

– Прыём біядабавак – гэта ў нашым відзе спорту норма. Нічога шкоднага я ў гэтым не бачу. Калі б ад іх была шкода для здароўя, яны не прадаваліся б свабодна. У пэўнай ступені шкода ад біядабавак перабольшана, гэта стэрэатып, тым больш сёння, калі інфармацыі пра гэта значна больш, чым 20 гадоў таму.

– Каб выглядаць так, як вы, верагодна, і харчавацца неабходна ледзьве не па раскладзе?

– Вы маеце рацыю. Я ем па восем разоў на дзень – праз кожныя дзве гадзіны. Дзённая норма – бялкі ад паўтара дзясятка курыных яек і амаль 2,5 кіло мяса, напрыклад курынага, – крыніцы пратэіну. Таксама ў кожны прыём ежы стараюся падсілкаваць арганізм вугляводамі.

– І ўсё гэта дзеля таго, каб выглядаць, як "жалезны чалавек"?

– Ведаеце, кожны выбірае па сабе. Хтосьці п'е па завуголлях, хтосьці ўжывае наркотыкі ў [illegible] – здаровы культурызм. Дарэчы, [illegible] у юнацтве былі [illegible] і кінаакцёры Арнольд Шварцэнегер і Жан-Клод Ван Дам. Калісьці яны мне падаваліся гігантамі, гэткія людзі-скалы. А зараз перагледжваю фільмы з іх удзелам і пасміхаюся: я пераплюнуў уласных куміраў! Пагадзіцеся: дзеля гэтага варта было займацца культурызмам дваццаць гадоў.

Віталь ГАРБУЗАЎ.

ЧУЛІ?

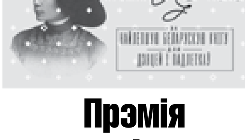
Цэпкала-энцыклапедыст

Кіраўнік адміністрацыі Парку высокіх тэхналогій, былы пасол Беларусі ў Злучаных Штатах Амерыкі Валерый Цэпкала перадаў у дар Нацыянальнай бібліятэцы Беларусі 45 рэдкіх выданняў.

У большасці гэта рэдкія даведнікі і энцыклапедыі, у якіх сабраны звесткі аб манархах і членах манаршых сямей Еўропы, Азіі і Афрыкі, дзяржаўных і палітычных дзеячах Злучаных Штатаў Амерыкі, Фінляндыі, іншых краін. Сярод падораных выданняў таксама шматтомны біяграфічны слоўнік «The international who's who» за перыяд 1979–1980, 1991–1992 гадоў, а таксама серыя біяграфічных энцыклапедый «Who's who in …», дзе кожны выпуск знаёміць з найбольш выбітнымі дзеячамі розных краін. Сярод падораных выпускаў самы ранні датуецца 1911 годам.

Усе кнігі – з асабістага бібліятэчнага збору Валерыя Цэпкалы.

ЛІТАРАТУРА

Прэмія для дзіцячых пісьменнікаў…

Беларускі ПЭН-цэнтр і дабрачынны фонд "Вяртанне" абвясцілі аб заснаванні новай літаратурнай прэміі ў гонар аўтаркі "Першага чытання для дзетак беларусаў", стваральніцы першай беларускай школы ў Вільні Алаізы Пашкевіч (Цёткі). Яна будзе называцца "Прэмія Цёткі за найлепшую кнігу для дзяцей і падлеткаў". Пераможцы конкурсу ўпершыню яе атрымаюць увесну 2016 года. Узнагарода складзе 2 тысячы долараў ЗША паводле курса Нацыянальнага банка РБ.

НУ І НУ!

Карта не лягла

Паспяховаму гульцу ў інтэрнэт-покер прыйдзецца заплаціць 38,8 мільёна падатку.

Парушальніка закона выявіла падатковая служба. Як паведамляе прэс-служба інспекцыі Міністэрства па падатках і зборах, у 2013–2014 гадах мужчына атрымліваў выйгрышы ў інтэрнэт-покер у выглядзе пералічэнняў на свой электронны кашалёк з-за межаў Беларусі. У пазначаны тэрмін гулец пражываў на тэрыторыі нашай краіны больш за 183 дні і з'яўляўся яе рэзідэнтам. Аднак дэкларацыі аб атрыманых даходах і дакументаў для вызвалення ад выплаты ў інспекцыю не прад'яўляў. У выніку мужчыну прыйдзецца заплаціць падатак, пеню і штраф.

Паводле вынікаў праверкі, паспяховаму гульцу прыйдзецца заплаціць 38,8 млн рублёў. У суму ўвайшоў непасрэдна падаходны падатак у памеры 32,6 млн, а таксама пеня за несвоечасовую выплату ў памеры 6,2 мільёна. Плюс за парушэнне тэрмінаў разліку па падаходным падатку з фізічных асоб і яго нявыплату мужчына прыцягнуты да адміністрацыйнай адказнасці з накладаннем штрафу ў памеры 3,3 млн рублёў.

Арцыбіскуп Клаўдыа Гуджэроці і Мітрапаліт Філарэт.

ВАС ЦІКАВІЦЬ…

Хто зменіць Гуджэроці на пасадзе нунцыя ў Беларусі?

Пасол Ватыкана арцыбіскуп Клаўдыа Гуджэроці завяршае сваё служэнне ў Беларусі ў сувязі з пераводам ва Украіну. Хто прызначаны на ягонае месца, пакуль не вядома.

«Напрыклад, змена нунцыя ў Літве ў мінулым годзе працягвалася паўгода. Таму нічога не ведаю. Гэта можа быць і 16 снежня, пасля ад'езду арцыбіскупа, а можа быць і пазней. Але мы молімся, каб новы нунцый быў такім жа актыўным», – сказаў Мітрапаліт Мінска-Магілёўскі арцыбіскуп Тадэвуш Кандрусевіч.

ТЫМ ЧАСАМ

Абмяняліся добрымі пажаданнямі

Днямі арцыбіскуп Клаўдыа Гуджэроці сустрэўся з кіраўніком Праваслаўнай царквы Беларусі – Патрыяршым Экзархам усяе Беларусі Мітрапалітам Мінскім і Заслаўскім Паўлам, а таксама з Ганаровым Патрыяршым Экзархам усяе Беларусі Мітрапалітам Філарэтам.

Святары абмяняліся добрымі пажаданнямі і памятнымі падарункамі. Мітрапаліт Філарэт падчас сардэчнай размовы падзякаваў арцыбіскупу за значны ўклад у развіццё міжканфесійнага дыялогу і пажадаў яму Божай дапамогі ў далейшым служэнні ва Украіне.

СТОП-КАДР

Маэстро Анисимов и до Южной Кореи доведет

Киноальманах про известного дирижера, музыканта с мировым именем, главного дирижера и художественного руководителя Государственного симфонического оркестра Беларуси Александра Анисимова снимает творческая группа студии «Летопись» Национальной киностудии «Беларусьфильм». Киноальманах называется «Александр Анисимов – грани судьбы и таланта», над ним работает известный режиссер Михаил Ждановский.

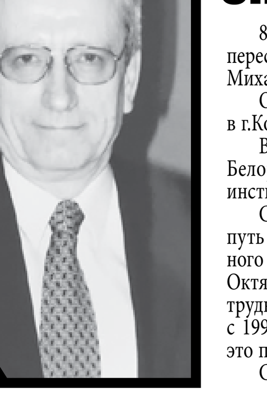
Недавно киногруппа вернулась из Южный Кореи, из города Пусан, второго по величине города в стране – население 3,5 миллиона. Там в городском культурном центре филармонический оркестр под управлением маэстро Анисимова дал новогодний концерт классической музыки, исполняя произведения Петра Ильича Чайковского, любимого композитора дирижера. Концерт прошел при полном аншлаге, был восторженно встречен публикой и профессионалами.

Напомним, что 31 декабря по многолетней традиции маэстро Анисимов даст новогодний гала-концерт и в Белорусской государственной филармонии. Это мероприятие у нас тоже очень популярно, его посещают обычно не только меломаны, но и официальные лица с женами – глава президентской Администрации, министр иностранных дел, министр культуры.

Елена МОЛОЧКО.

УТРАТА

Он был замечательным Человеком и Гражданином

8 декабря на 64-м году жизни перестало биться сердце Михаила Михайловича Кривомаза.

Он родился 1 января 1952 года в г.Кобрин Брестской области.

В 1974 году окончил Белорусский политехнический институт.

С 1975-го по 2003 год прошел путь от конструктора до генерального директора Минского завода Октябрьской революции. В самые трудные перестроечные времена, с 1992-го по 2003 год, возглавлял это предприятие.

Станки, выпускаемые во время его руководства заводом, покупали в Канаде, Южной Корее, Китае, Австралии и других странах мира. МЗОР участвовал в международном проекте по созданию узлов для большого адронного коллайдера в Женеве.

Не будет преувеличением сказать, что на первом месте в жизни Михаила Михайловича была работа. Он был лучшим специалистом в области тяжелого станкостроения.

Его знания и навыки высоко ценились не только в Беларуси, но и в России, Германии и Швейцарии.

В последние годы работал в России, в станкостроительной отрасли.

Он был интеллигентным, умным, добрым, отзывчивым, порядочным и принципиальным человеком. С ним ушли от нас его улыбка, его благородство, его мужество и гражданская честность.

Михаил Михайлович Кривомаз – большой, добрый человек, умевший руководить огромным предприятием, быть любимым отцом и мужем, добрым товарищем, уважаемым всеми.

Мы, друзья Михаила Михайловича Кривомаза, скорбим… Соболезнуем жене, детям, друзьям и близким этого замечательного Человека и Гражданина.

С.А.БОГДАНКЕВИЧ, В.В.ГЛОД, Л.К.ЗЛОТНИКОВ, Е.Е.ОГУРЦОВ, И.П.СЕРЕДИЧ, Н.А.СТРЕЛЬЦОВ, К.А.УСТЫМЧУК, А.И.ШВЕЦ, В.М.ШЛЫНДИКОВ, А.С.ЯЗВИНСКИЙ.

Народная Воля http://www.nv-online.info 11 СНЕЖНЯ 2015 г.

ПОНЕДЕЛЬНИК, 14 ДЕКАБРЯ

Беларусь 1

06.00, 07.20, 08.15 «Доброе утро, Беларусь!».
07.00, 08.00, 09.00, 12.00, 15.00, 19.00, 23.10 «Новости».
07.05, 08.05 «Новости экономики».
07.10, 08.10, 19.40, 22.50 «Зона Х».
09.10 "Главный эфир".
10.05 «Клуб редакторов».
10.45 **«На край света».** Сериал.
11.00, 13.00, 16.00 «90 секунд».
11.45 **«Тариф «Новогодний».** Худ.фильм.
13.35, 15.50 **«Пока живу, люблю».** Сериал.
15.15, 18.40 «Новости региона».
17.40 «Белорусское «Времечко».
19.20 «Арена».
20.00, 21.45 **«Военная разведка. Первый удар».** Сериал.
21.00 «Панорама».
23.30 «День спорта».
23.40 **«Ожерелье».** Худ.фильм.

Беларусь 2

07.00 «Телеутро».
09.00, 10.10, 21.05 «Тэлебарометр».
09.05, 22.10 «Орел и решка».
10.45 «Друзья ангелов». Мультсериал.
11.20 «Азбука вкуса».
12.00 **«Метод Фрейда-2».** Сериал.
14.05 «Разрушители мифов».
15.10 **«Дурдом на колесах».** Худ.фильм.
17.00 «Перезагрузка».
17.55 **«Баффи – истребительница вампиров».** Сериал.
18.55 **«Кухня».** Сериал.
19.55 **«Восьмидесятые».** Сериал.
21.10 «Экстрасенсы-детективы». Док.цикл.
22.05 «КЕНО».
23.10 «Репортер».
00.00 **«Кости».** Сериал.
00.45 **«В эфире».** Сериал.

Беларусь 3

07.15 "Дабраранак".
07.40 "Сусветная карцінная галерэя".
07.55, 13.00, 16.40, 23.20 "Калейдаскоп".
08.10 **"Гараж".** Маст.фільм.
09.45 "Сто песень для Беларусі".
10.40 "Наперад у мінулае".
11.10, 13.15, 16.55, 21.00 "Размаўляем па-беларуску".
11.40 **"Сын за бацьку".** Маст.фільм.
13.25 **"Не бядуй!".** Маст.фільм.
14.55 **"Дзённік яго жонкі".** Маст.фільм.
17.00 **"Воўчая зграя".** Маст.фільм.
18.30 **"Таямніцы палацавых пераваротаў".** Серыял.
20.10, 22.50 "Дыяблог".
20.40 "Калыханка".
21.30 **"Асабісты рахунак".** Маст.фільм.
23.35 "Геапалітыка: свет за тыдзень".

Беларусь 5

07.05, 19.20, 21.40 «PRO спорт».
07.15, 09.05 Баскетбол.
10.45, 12.10 Биатлон.
13.45 «Спорт-микс».
14.00 Футбол. Лига чемпионов УЕФА. Жеребьевка раунда плей-офф.
15.00 Футбол. Лига Европы УЕФА. Жеребьевка раунда плей-офф.
16.05 Хоккей. КХЛ. «Динамо» (Рига) – «Динамо» (Минск).
18.05 «Овертайм».
18.35 «Время футбола».
19.25 Хоккей. КХЛ. «Йокерит» (Хельсинки) – «Медвешчак» (Загреб).
22.10 Футбол. Чемпионат Англии.
23.00 Футбол. Чемпионат Англии. «Лестер»–«Челси».
00.55 Европейский покерный тур.

ОНТ

06.00, 06.30, 07.00, 07.30, 08.00, 08.30, 09.00, 11.00, 13.00, 16.00, 18.00, 20.30 «Наши новости».
06.05 «Наше утро».
09.05 «Контуры».
10.00 «Жить здорово!».
11.05, 13.05, 16.15, 18.15, 21.00 «Новости спорта».
11.10 «Модный приговор».
12.15 «Смак».
13.10 «Мужское/Женское».
14.10 «Наедине со всеми».
15.05, 16.20 «Время покажет».
16.50 «Давай поженимся!».
18.20 «Обратный отсчет».
18.55 «Жди меня».
20.00 «Время».
21.05 «Дело принципа».
22.15 **«Стиляги».** Худ.фильм.
00.40 «Ночные новости».

РТР-Беларусь

07.00 «Утро России».
10.00 «Картина мира».
10.55 «Погода на неделю».
11.00, 14.00, 17.00, 20.00 «Вести».
11.35 «Что происходит».
12.40 «Комната смеха».
13.50, 16.50, 19.50, 23.00 «Новости – Беларусь».
14.30 «О самом главном».
15.30 «Прямой эфир».
17.30 «Наш человек».
18.20 **«Семейный детектив».** Сериал.
20.55 **«Земский доктор».** Сериал.
21.55, 23.10 **«Офицерские жены».** Сериал.
23.50 «Честный детектив».

НТВ-Беларусь

05.55 «Астропрогноз».
06.00, 07.00, 08.00, 10.00, 13.00, 16.00, 19.00 «Сегодня».
06.05 **«Адвокат».** Сериал.
07.10 «Акценты недели».
08.05 «Утро» с Юлией Высоцкой».
09.00 **«Возвращение Мухтара».** Сериал.
10.20 **«Лесник».** Сериал.
12.00 «Суд присяжных».
13.15 «Обзор. Чрезвычайное происшествие».
13.55 «Едим дома».
14.25 **«Улицы разбитых фонарей».** Сериал.
16.20 **«Литейный».** Сериал.
18.00 «Говорим и показываем».
19.40 **«Другой майор Соколов».** Сериал.
21.25 **«Пятницкий. Глава четвертая».** Сериал.
23.10 «Анатомия дня».
23.50 **«Команда».** Сериал.

СТВ

06.00, 07.30, 10.30, 13.30, 16.30, 19.30, 22.30 «24 часа».
06.10, 17.25 «Минщина».
06.20, 07.45 «Утро. Студия хорошего настроения».
07.40, 20.10, 22.55 «СТВ-спорт».
08.30 «Неделя».
09.25 «Большой завтрак».
10.00 «Дальние родственники».
10.40, 17.35 «Званый ужин».
11.35 «Семейные драмы».
12.30 **«Не ври мне!».** Сериал.
13.50 «Эликсир молодости».
14.35 «Такова судьба».
15.20 «Другая страна».
16.50 «Большой город».
18.35 «Самые шокирующие гипотезы».
20.00 «Столичные подробности».
20.15 «Военная тайна».
23.00 «Неделя спорта».
23.30 **«Нереальный Север».** Худ.фильм.
01.00 «Документальный проект».

Мир

06.00 «180 минут».
09.00 «Беларусь сегодня».
09.30 **«Чужие мечты».** Сериал.
13.00, 16.00, 19.00 «Новости».
13.20, 21.10 **«Школа выживания от одинокой женщины с тремя детьми в условиях кризиса».** Сериал.
16.20, 01.00 «Другой мир».
16.50, 01.30 «Земля. Территория загадок».
17.20 **«Янтарный барон».** Сериал.
19.25 **«Развод».** Сериал.
22.05 **«Третий лишний».** Худ.фильм.
23.55 «Главная тема».
00.05 «Слово за слово».
Профилактика с 02.00.

Россия Культура

07.00 «Евроньюс».
10.00, 15.00, 19.30, 23.30 «Новости культуры».
10.15, 01.40 «Наблюдатель».
11.15, 23.50 **«На всю оставшуюся жизнь».** Худ.фильм.
12.25, 22.40 «Петр Фоменко. Легкое дыхание».
13.15 **«Когда я стану великаном».** Худ. фильм.
14.40, 19.00, 02.35 «Мировые сокровища культуры».
15.10 «Больше, чем любовь».
15.50 **«Седьмое небо».** Худ.фильм.
17.25 «Silentium».
18.25 «Метель». Музыкальные иллюстрации к повести А.С.Пушкина.
19.15 «Спокойной ночи, малыши!».
19.45 «Главная роль».
20.05 «Сати. Нескучная классика…».
20.45 «Правила жизни».
21.10 Торжественная церемония открытия IV Санкт-Петербургского международного культурного форума.
23.45 «Худсовет».
01.20 Р.Щедрин. Концерт №3 для фортепиано с оркестром.

Белсат

07.00, 10.45 "ПраСвет".
07.40, 11.25 "Зона «Свабоды».
08.20, 18.55 "Людскія справы".
08.50 "Два на два".
09.25 **"Праведнікі".** Серыял.
10.10 "Эксперт".
12.05 "Невядомая Беларусь": "Палута Бадунова. Успомніць і не забыць". Дак. фільм.
12.45 "Дзеці ГУЛАГа". Дак.фільм.
13.40 "200.000 абаротаў". Рэпартаж.
14.10 **"Гафтаўніцы".** Маст.фільм.
15.35 "Сведкі": "Беларуская хатка" ў Маладзечне".
15.50 **"Сенсацыі ХХ стагоддзя".** Серыял.
16.15 "Уэдэр Андэрграўнд". Дак.фільм.
17.50 "Мова нанова: інваліднасць".
18.10 "Над Нёмнам".
18.30, 19.30 "Студыя «Белсат».
21.00 "Аб'ектыў".
21.40 "Асабісты капітал".
22.05 "Зоры не спяць".
22.40 "Кінаклуб". "Барбара".
22.50 **"Барбара".** Маст.фільм.
00.35 "Інфармацыйна-публіцыстычны блок".

ВТОРНИК, 15 ДЕКАБРЯ

Беларусь 1

06.00, 07.20, 08.15 «Доброе утро, Беларусь!».
07.00, 08.00, 09.00, 12.00, 15.00, 19.00, 23.50 «Новости».
07.05, 08.05 «Новости экономики».
07.10, 08.10, 19.40, 23.10 «Зона Х».
09.10 **«След».** Сериал.
10.00, 13.00, 16.00 «90 секунд».
11.00 **«На край света».** Сериал.
12.10, 16.30 «Семейные мелодрамы-6».
13.10 «День в большом городе».
14.00 **«Бывшая жена».** Сериал.
15.15, 18.40 «Новости региона».
15.25, 00.25 **«Золотой капкан».** Сериал.
17.35 «Белорусское «Времечко».
19.20, 23.30 «Сфера интересов».
20.00, 22.05 **«Военная разведка. Первый удар».** Сериал.
21.00 «Панорама».
21.45 «Специальный репортаж».
00.10 «День спорта».

Беларусь 2

07.00 «Телеутро».
09.00, 21.05 «Тэлебарометр».
09.05, 22.10 «Орел и решка».
10.05, 16.20 **«Закрытая школа».** Сериал.
11.10, 00.05 **«Кости».** Сериал.
12.10, 21.10 «Экстрасенсы-детективы».
13.15, 19.55 **«Восьмидесятые».** Сериал.
14.20, 18.55 **«Кухня».** Сериал.
15.30, 23.15 «Пин-код».
17.55 **«Баффи – истребительница вампиров».** Сериал.
22.05 «Спортлото 6 из 49», «КЕНО».
00.50 **«В эфире».** Сериал.

Беларусь 3

07.15 "Дабраранак".
07.40 "Сусветная карцінная галерэя".
07.55, 11.45, 18.00, 23.30 "Калейдаскоп".
08.10, 18.20 **"Таямніцы палацавых пераваротаў".** Серыял.
09.55 "Юрый Антонаў. Мары збываюцца".
11.15 **"Запіскі Піквікскага клуба".** Серыял.
12.00, 18.15 "Размаўляем па-беларуску".
12.05, 23.00 "Святло далёкай зоркі".
12.35 **"Салярыс".** Маст.фільм.
15.15 "Прадам бязвоблачнае неба". Навукова-папулярны фільм.
15.40 **"Асабістыя рахункі".** Маст.фільм.
17.00 "Гітара па крузе".
20.10, 22.35 "Дыяблог".
20.40 "Калыханка".
21.00 "Адзін у чатырох тварах". Дак.фільм.
21.30 **"Спяшайцеся будаваць дом".** Маст.фільм.

Беларусь 5

07.10, 19.15, 23.15 «PRO спорт».
07.35 «Овертайм».
08.05 Баскетбол. НБА.
09.55 «Время футбола».
10.40, 15.45 Футбол.
11.30, 16.10 Хоккей. КХЛ.
13.25 «Спорт-микс».
13.40 Плавание. «Дуэль в бассейне». США–Европа.
18.15 «Спорт, спорт, спорт».
18.45 «Спорт-кадр».
19.20 Снукер. Открытый Кубок Беларуси.
21.25, 22.20 Биатлон. Этап Кубка мира. Хохфильцен. Гонка преследования.
23.25 Европейский покерный тур.

ОНТ

06.00, 06.30, 07.00, 07.30, 08.00, 08.30, 09.00, 11.00, 13.00, 16.00, 18.00, 20.30 «Наши новости».
06.05 «Наше утро».
09.05 «Жить здорово!».
10.25 «Контрольная закупка».
11.05, 13.05, 16.15, 18.15, 21.00 «Новости спорта».
11.10 «Модный приговор».
12.15 «Смак».
13.10 «Мужское/Женское».
14.10 «Наедине со всеми».
15.05, 16.20 «Время покажет».
16.50 «Давай поженимся».
18.20 **«Папины дочки».** Сериал.
18.50 «Пусть говорят».
20.00 «Время».
21.05 **«Петля Нестерова».** Сериал.
23.00 **«Гарпастум».** Худ.фильм.
01.05 «Ночные новости».

РТР-Беларусь

07.00 «Утро России».
11.00, 14.00, 17.00, 20.00 «Вести».
11.35 «Вся Россия».
12.25, 23.50 «Россия без террора. Мусульманские святыни», «Прототипы. Горбатый. Дело Алексеева».
13.50, 16.50, 19.50, 23.00 «Новости – Беларусь».
14.30 «О самом главном».
15.30 «Прямой эфир».
17.30 «Наш человек».
18.20 **«Семейный детектив».** Сериал.
20.55 **«Земский доктор».** Сериал.
21.55, 23.10 **«Офицерские жены».** Сериал.

НТВ-Беларусь

05.55 «Астропрогноз».
06.00, 07.00, 08.00, 10.00, 13.00, 16.00, 19.00 «Сегодня».
06.05 **«Адвокат».** Сериал.
07.10 «Новые русские сенсации».
08.05 «Утро» с Юлией Высоцкой».
09.00 **«Возвращение Мухтара».** Сериал.
10.20 **«Лесник».** Сериал.
12.00 «Суд присяжных».
13.15 «Обзор. Чрезвычайное происшествие».
13.55 «Дело вкуса».
14.20 **«Улицы разбитых фонарей».** Сериал.
16.20 **«Литейный».** Сериал.
18.00 «Говорим и показываем».
19.40 **«Другой майор Соколов».** Сериал.
21.25 **«Пятницкий. Глава четвертая».** Сериал.
23.10 «Анатомия дня».
23.50 **«Команда».** Сериал.

СТВ

06.00, 07.30, 10.30, 13.30, 16.30, 19.30, 22.30 «24 часа».
06.10, 17.25 «Минщина».
06.20, 07.45 «Утро. Студия хорошего настроения».
07.40, 20.10, 22.55 «СТВ-спорт».
08.30 **«Напролом».** Худ.фильм.
10.10 «Дальние родственники».
10.40, 17.35 «Званый ужин».
11.35 «Семейные драмы».
12.30 **«Не ври мне!».** Сериал.
13.50 «Наше дело».
14.05 **«Страна Оз».** Сериал.
14.55, 23.40 **«Белые волки».** Сериал.
16.50 «Центральный регион».
18.35 «Самые шокирующие гипотезы».
20.00 «Столичные подробности».
20.15 «Территория заблуждений».
22.05 «Смотреть всем!».
23.00 «Простые вопросы».
23.20 «Автопанорама».
01.15 «На том же месте в тот же час».

Мир

Профилактика до 09.00.
09.00 «Общий интерес».
09.30, 04.35 **«Прежде, чем расстаться».** Худ. фильм.
11.05 **«Третий лишний».** Худ.фильм.
13.00, 16.00, 19.00 «Новости».
13.20, 19.25 **«Развод».** Сериал.
15.05 «Дела семейные».
16.20, 02.15 «Другой мир». Док.сериал.
16.50, 02.45 «Земля. Территория загадок».
17.20 **«Янтарный барон».** Сериал.
21.10 **«Школа выживания от одинокой женщины с тремя детьми в условиях кризиса».** Сериал.
22.05 **«Виртуальная любовь».** Худ.фильм.
23.55 «Главная тема».
00.05 «Слово за слово».
01.00 **«Не было печали».** Худ.фильм.
03.35 «Тюрки России».

Россия Культура

06.30 «Евроньюс».
10.00, 15.00, 19.30, 23.30 «Новости культуры».
10.15, 01.55 «Наблюдатель».
11.15, 23.50 **«На всю оставшуюся жизнь…».** Худ.фильм.
12.25, 22.40 «Петр Фоменко. Легкое дыхание».
13.15 «Эрмитаж».
13.45 **«Клуб самоубийц, или Приключения титулованной особы».** Худ.фильм.
14.50, 01.45 «Томас Кук».
15.10 «Гайто Газданов. Дорога на свет».
15.55 «Сати. Нескучная классика…».
16.35 «Космический лис. Владимир Челомей».
17.15, 01.05 «Кинескоп».
17.55 «Истории в фарфоре».
18.25 Романсы и песни Георгия Свиридова исполняет Евгений Нестеренко.
19.15 «Спокойной ночи, малыши!».
19.45 «Главная роль».
20.05 «Искусственный отбор».
20.45 «Правила жизни».
21.10 «Больше, чем любовь».
21.50 «Игра в бисер».
22.30 «Тамерлан».
23.45 «Худсовет».

Белсат

07.00, 18.30, 19.30 "Студыя «Белсат».
07.25, 13.35 "Людскія справы".
08.00, 13.05, 14.05, 00.25 "Інфармацыйна-публіцыстычны блок".
10.10, 16.15 "Асабісты капітал".
10.35 "Зоры не спяць".
11.10 "Кінаклуб". "Барбара".
11.20 **"Барбара".** Маст.фільм.
16.35 "Я люблю дэмакратыю. Грэцыя". Дак. фільм.
17.30 "Эксперт".
18.00 "Відзьмо-невідзьмо".
19.00 "Рэпартэр".
21.00 "Аб'ектыў".
21.40 "Два на два".
22.15 "Без тэрміну даўніны". Рэпартаж.
22.35 "Вар'яцкая любоў: расейцы і Пуцін".
23.25 «Дзеці ГУЛАГа». Дак.фільм.

СРЕДА, 16 ДЕКАБРЯ

Беларусь 1

06.00, 07.20, 08.15 «Доброе утро, Беларусь!».
07.00, 08.00, 09.00, 12.00, 15.00, 19.00, 23.50 «Новости».
07.05, 08.05 «Новости экономики».
07.10, 08.10, 19.40, 23.10 «Зона Х».
09.10 **«След».** Сериал.
10.00, 13.00, 16.00 «90 секунд».
11.00 **«На край света».** Сериал.
12.10, 16.35 «Семейные мелодрамы-6».
13.10 «День в большом городе».
14.00 **«Бывшая жена».** Сериал.
15.15, 18.40 «Новости региона».
15.25, 00.25 **«Золотой капкан».** Сериал.
17.35 «Белорусское «Времечко».
19.20, 23.30 «Сфера интересов».
20.00, 22.05 **«Военная разведка. Первый удар».** Сериал.
21.00 «Панорама».
21.45 «Актуальное интервью».
00.10 «День спорта».

Беларусь 2

07.00 «Телеутро».
09.00, 21.05 «Тэлебарометр».
09.05, 22.15 «Орел и решка».
10.10, 16.20 **«Закрытая школа».** Сериал.
11.15, 00.05 **«Кости».** Сериал.
12.10, 21.10 «Экстрасенсы-детективы». Док. цикл.
13.15, 19.55 **«Восьмидесятые».** Сериал.
14.20, 18.55 **«Кухня».** Сериал.
15.30, 23.15 «Пин-код».
17.55 **«Баффи – истребительница вампиров».** Сериал.
22.05 «Спортлото 5 из 36», «КЕНО».
00.50 **«В эфире».** Сериал.

Беларусь 3

07.15 "Дабраранак".
07.40 "Сусветная карцінная галерэя".
07.55, 11.30, 17.55, 00.55 "Калейдаскоп".
08.10, 11.45, 18.10 "Размаўляем па-беларуску".
08.15 **"Таямніцы палацавых пераваротаў".** Серыял.
10.10 "Адзін у чатырох тварах".
10.40 **"Запіскі Піквікскага клуба".** Серыял.
11.10 "Рэпартаж са свету раслін". Навукова-папулярны фільм.
11.50, 00.30 "Святло далёкай зоркі".
12.20 **"Спяшайся будаваць дом".** Маст.фільм.
13.25 "Сымон-музыка".
15.35 **"Дуброўскі".** Маст.фільм.
16.45 "У гасцях у Барыса Аверына".
17.15 **"Каханне?".** Маст.фільм.
18.20 "Кінарэжысёр Віктар Тураў".
18.45 **"Шляхціц Завальня, або Беларусь у фантастычных апавяданнях".** Маст.фільм.
20.10, 00.00 "Дыяблог".
20.40 "Калыханка".
21.00 "Быль і небыль пра маршала Ракасоўскага".
21.45 **"Памылка рэзідэнта".** Маст.фільм.

Беларусь 5

07.35, 19.00, 23.30 «PRO спорт».
07.50, 23.40 Баскетбол. НБА. «Бостон»–«Кливленд».
09.40, 21.25 Снукер. Открытый Кубок Беларуси. ½ финала.
11.40 Плавание.
13.15 «Спорт-микс».
13.30, 15.15 Биатлон. Этап Кубка мира.
16.55 Волейбол. Женщины. Ответный матч. «Минчанка» (Беларусь) – «Висбаден» (Германия).
19.05 «Козел про футбол».
19.25 Волейбол. Мужчины. Ответный матч. «Строитель» (Беларусь) – «Истанбул» (Турция).

ОНТ

06.00, 06.30, 07.00, 07.30, 08.00, 08.30, 09.00, 11.00, 13.00, 16.00, 18.00, 20.30 «Наши новости».
06.05 «Наше утро».
09.05 «Жить здорово!».
10.25 «Контрольная закупка».
11.05, 13.05, 16.15, 18.15, 21.00 «Новости спорта».
11.10 «Модный приговор».
12.15 «Смак».
13.10 «Мужское/Женское».
14.10 «Наедине со всеми».
15.05, 16.20 «Время покажет».
16.50 «Давай поженимся!».
18.20 **«Папины дочки».** Сериал.
18.50 «Пусть говорят».
20.00 «Время».
21.05 **«Петля Нестерова».** Сериал.
23.00 **«Иуда».** Худ.фильм.
00.55 «Ночные новости».

РТР-Беларусь

07.00 «Утро России».
11.00, 14.00, 17.00, 20.00 «Вести».
11.35 «Вся Россия».
12.25 «Шифры нашего тела. Печень», «Смертельные опыты. Химия».
13.50, 16.50, 19.50, 23.00 «Новости – Беларусь».
14.30 «О самом главном».
15.30 «Прямой эфир».
17.30 «Наш человек».
18.20 **«Семейный детектив».** Сериал.
20.55 **«Земский доктор».** Сериал.
21.55, 23.10 **«Офицерские жены».** Сериал.
23.50 «Специальный корреспондент».

НТВ-Беларусь

05.55 «Астропрогноз».
06.00, 07.00, 08.00, 10.00, 13.00, 16.00, 19.00 «Сегодня».
06.05 **«Адвокат».** Сериал.
07.10 «Ты не поверишь!».
08.05 «Утро» с Юлией Высоцкой».
09.00 **«Возвращение Мухтара».** Сериал.
10.20 **«Лесник».** Сериал.
12.00 «Суд присяжных».
13.15 «Обзор. Чрезвычайное происшествие».
13.55 «Дело вкуса».
14.20 **«Улицы разбитых фонарей».** Сериал.
16.20 **«Литейный».** Сериал.
18.00 «Говорим и показываем».
19.40 **«Другой майор Соколов».** Сериал.
21.25 **«Пятницкий. Глава четвертая».** Сериал.
23.10 «Анатомия дня».
23.50 **«Команда».** Сериал.

СТВ

06.00, 07.30, 10.30, 13.30, 16.30, 19.30, 22.30 «24 часа».
06.10, 17.25 «Минщина».
06.20, 07.45 «Утро. Студия хорошего настроения».
07.40, 20.10, 22.55 «СТВ-спорт».
08.30 **«Ирония любви».** Худ.фильм.
10.05 «Дальние родственники».
10.40, 17.35 «Званый ужин».
11.35 «Семейные драмы».
12.30 **«Не ври мне!».** Сериал.
13.50 **«Страна Оз».** Сериал.
14.45, 23.20 **«Белые волки».** Сериал.
16.50 «Минск и минчане».
18.35 «Самые шокирующие гипотезы».
20.00 «Столичные подробности».
20.15 **«Одноклассники».** Худ.фильм.
22.05 «Смотреть всем!».
23.00 «Простые вопросы».
01.00 «Секретные территории».

Мир

06.00 «180 минут».
09.00 «Сделано в СССР».
09.30 **«Семь невест ефрейтора Збруева».** Худ.фильм.
11.10 **«Виртуальная любовь».** Худ.фильм.
13.00, 16.00, 19.00 «Новости».
13.20, 19.25 **«Развод».** Сериал.
15.05 «Дела семейные».
16.20, 02.30 «Другой мир». Док.сериал.
16.50, 03.00 «Земля. Территория загадок».
17.20 **«Янтарный барон».** Сериал.
21.10 **«Школа выживания от одинокой женщины с тремя детьми в условиях кризиса».** Сериал.
22.05 **«Сердце мое - Астана».** Худ.фильм.
23.55 «Главная тема».
00.05 «Слово за слово».
01.00 **«Опасно для жизни».** Худ.фильм.
04.00 «Тюрки России».
04.50 **«Не было печали».** Худ.фильм.

Россия Культура

06.30 «Евроньюс».
10.00, 15.00, 19.30, 23.30 «Новости культуры».
10.15, 01.55 «Наблюдатель».
11.15, 23.50 **«На всю оставшуюся жизнь».** Худ.фильм.
12.25, 22.40 «Петр Фоменко. Легкое дыхание».
13.15 «Сохранить будущее».
13.45 **«Клуб самоубийц, или Приключения титулованной особы».** Худ.фильм.
14.50 «Тамерлан».
15.10 «Яковлев и Шухаев. Арлекин и Пьеро».
15.55 «Искусственный отбор».
16.35 «Молнии рождаются на земле. Телевизионная система «Орбита».
17.15 «Больше, чем любовь».
17.55 «История в фарфоре».
18.25 Романсы и песни Георгия Свиридова исполняет Елена Образцова.
19.15 «Спокойной ночи, малыши!».
19.45 «Главная роль».
20.05 «Слух эпохи».
20.45 Трансляция Торжественного концерта из Концертного зала им. П.И.Чайковского.
22.20 «Мировые сокровища культуры».
23.45 «Худсовет».
01.00 «Лев Толстой и Дзига Вертов: двойной портрет в интерьере эпохи».

Белсат

07.00, 19.30 "Студыя «Белсат».
07.25, 12.40 "Рэпартэр".
07.55, 12.15, 13.10, 18.30, 00.15 "Інфармацыйна-публіцыстычны блок".
10.05, 15.20 "Два на два".
10.35 "Без тэрміну даўніны". Рэпартаж.
10.55 "Масква ад золку да змяркання". Дак. фільм.
11.50 "Кулінарныя падарожжы Р.Макловіча".
15.50 "Дзеці ГУЛАГу". Дак.фільм.
16.45 "Вар'яцкая любоў: расейцы і Пуцін". Дак.фільм.
17.35 "Над Нёмнам".
17.55 "Зоры не спяць".
18.55 "Асабісты капітал".
19.20 "Гісторыя пад знакам "Пагоні".
21.00 "Аб'ектыў".
21.40 "Маю права".
22.05 "54%".
22.25 "Людскія справы".
23.00 "Эксперт".
23.30 **"Праведнікі".** Серыял.

ЧЕТВЕРГ, 17 ДЕКАБРЯ

Беларусь 1

06.00, 07.20, 08.15 «Доброе утро, Беларусь!».
07.00, 08.00, 09.00, 12.00, 15.00, 19.00, 23.50 «Новости».
07.05, 08.05 «Новости экономики».
07.10, 08.10, 19.40, 23.10 «Зона Х».
09.10 **«След».** Сериал.
10.00, 13.00, 16.00 «90 секунд».
11.00 **«На край света».** Сериал.
12.10, 16.30 «Семейные мелодрамы-6».
13.10 «День в большом городе».
14.00 **«Бывшая жена».** Сериал.
15.15, 18.40 «Новости региона».
15.25, 00.25 **«Охраняемые лица».** Сериал.
17.35 «Белорусское «Времечко».
19.20, 23.30 «Сфера интересов».
20.00, 22.05 **«Военная разведка. Западный фронт».** Сериал.
21.00 «Панорама».
21.45 «Специальный репортаж».
00.10 «День спорта».

Беларусь 2

07.00 «Телеутро».
09.00, 21.05 «Тэлебарометр».
09.05, 22.10 «Орел и решка».
10.10, 16.20 **«Закрытая школа».** Сериал.
11.15, 00.00 **«Кости».** Сериал.
12.10, 21.10 «Экстрасенсы-детективы».
13.15, 19.55 **«Восьмидесятые».** Сериал.
14.25, 18.55 **«Кухня».** Сериал.
15.30, 23.15 «Пин-код».
17.55 **«Баффи – истребительница вампиров».** Сериал.
22.05 «Спортлото 6 из 49», «КЕНО».
00.45 **«В эфире».** Сериал.

Беларусь 3

07.15 "Дабраранак".
07.40 "Сусветная карцінная галерэя".
07.55, 11.55, 18.15, 01.05 "Калейдаскоп".
08.10, 12.10, 18.30 "Размаўляем па-беларуску".
08.20 **"Памылка рэзідэнта".** Маст.фільм.
10.35 "Быль і небыль пра маршала Ракасоўскага".
11.20 **"Запіскі Піквікскага клуба".** Серыял.
12.20, 00.40 "Святло далёкай зоркі".
12.50 **"Шляхціц Завальня, або Беларусь у фантастычных апавяданнях".** Маст.фільм.
14.15 "Кінарэжысёр Віктар Тураў".
14.45 **"Гарачыя дзянёчкі".** Маст.фільм.
16.15 "Сіла веры".
16.45 **"Сто дней пасля дзяцінства".** Маст. фільм.
18.40 **"Ночевала тучка золотая…".** Маст. фільм.
20.10, 00.15 "Дыяблог".
20.40 "Калыханка".
21.00 "Крыху смялейшы за іншых". Дак. фільм.
21.40 **"Лёс рэзідэнта".** Маст.фільм.

Беларусь 5

07.35, 18.30, 22.35 «PRO-спорт».
07.50, 20.40 Баскетбол. НБА. «Чикаго»–«Мемфис».
09.45 Снукер. Открытый Кубок Беларуси. ½ финала.
11.50 Волейбол. Женщины. Ответный матч. «Минчанка» (Беларусь) – «Висбаден» (Германия).
13.55 «Спорт-микс».
14.10 Волейбол. Мужчины. Ответный матч. «Строитель» (Беларусь) – «Истанбул» (Турция).
16.20 Биатлон. Этап Кубка мира. Поклюка. Спринт. Мужчины.
18.00 «Спорт, спорт, спорт».
18.35 Снукер. Открытй Кубок Беларуси. Финал.
22.45 Смешанные единоборства. Fight Night.

ОНТ

06.00, 06.30, 07.00, 07.30, 08.00, 08.30, 09.00, 11.00, 13.00, 16.00, 18.00, 20.30 «Наши новости».
06.05 «Наше утро».
09.05 «Жить здорово!».
10.25 «Контрольная закупка».
11.05, 13.05, 16.15, 18.15, 21.00 «Новости спорта».
11.10 «Модный приговор».
12.15 «Смак».
13.10 **«Карусель на базарной площади».** Худ. фильм.
14.50, 16.20 **«Гость с Кубани».** Худ.фильм.
17.00 «Время, вперед!». К 100-летию Георгия Свиридова.
18.20 **«Папины дочки».** Сериал.
18.50 «Пусть говорят».
20.00 «Время».
21.05 «Надо разобраться».
21.30 **«Петля Нестерова».** Сериал.
23.25 **«Порочный круг».** Худ.фильм.
01.40 «Ночные новости».

РТР-Беларусь

07.00 «Утро России».
11.00, 15.00, 17.00, 20.00 «Вести».
11.35 «Моя планета».
11.55 «Вести. Специальный выпуск».
12.00 Пресс-конференция Президента Российской Федерации Владимира Путина. Прямая трансляция.
16.00 «Прямой эфир».
16.50, 19.50, 23.00 «Новости – Беларусь».
17.30 «Урок французского. Мирей Матье, Джо Дассен и другие…».
18.20 **«Демократия массового поражения».**
20.55 **«Земский доктор».** Сериал.
21.55, 23.10 **«Офицерские жены».** Сериал.
23.50 «Вечер» с Владимиром Соловьевым».

НТВ-Беларусь

05.55 «Астропрогноз».
06.00, 07.00, 08.00, 10.00, 13.00, 16.00, 19.00 «Сегодня».
06.05 **«Адвокат».** Сериал.
07.10 «Чудо техники».
08.05 «Утро» с Юлией Высоцкой».
09.00 **«Возвращение Мухтара».** Сериал.
10.20 **«Лесник».** Сериал.
12.00 «Суд присяжных».
13.15 «Обзор. Чрезвычайное происшествие».
13.55 «Дело вкуса».
14.20 **«Улицы разбитых фонарей».** Сериал.
16.20 **«Литейный».** Сериал.
18.00 «Говорим и показываем».
19.40 **«Другой майор Соколов».** Сериал.
21.25 **«Пятницкий. Глава четвертая».** Сериал.
23.10 «Анатомия дня».
23.50 **«Команда».** Сериал.

СТВ

06.00, 07.30, 10.30, 13.30, 16.30, 19.30, 22.30 «24 часа».
06.10, 17.25 «Минщина».
06.20, 07.45 «Утро. Студия хорошего настроения».
07.40, 20.10, 22.55 «СТВ-спорт».
08.30 **«Одноклассники».** Худ.фильм.
10.10 «Добро пожаловаться».
10.40, 17.35 «Званый ужин».
11.35 «Семейные драмы».
12.30 **«Не ври мне!».** Сериал.
13.50 **«Страна Оз».** Сериал.
14.45, 23.40 **«Белые волки».** Сериал.
16.50 «Знай наших!».
18.35 «Самые шокирующие гипотезы».
20.00 «Столичные подробности».
20.15 **«Ба-бу».** Худ.фильм.
21.50 «Смотреть всем!».
23.00 «Простые вопросы».
23.20 «Автопанорама».
01.20 «Тайны Чапман».

Мир

06.00 «180 минут».
09.00 «Почему я?».
09.30 **«Дети Дон Кихота».** Худ.фильм.
11.00 **«Сердце мое - Астана».** Худ.фильм.
13.00, 16.00, 19.00 «Новости».
13.20, 19.25 **«Развод».** Сериал.
15.05 «Дела семейные».
16.20, 02.40 «Другой мир». Док.сериал.
16.50, 03.10 «Земля. Территория загадок».
17.20 **«Янтарный барон».** Сериал.
21.10 **«Школа выживания от одинокой женщины с тремя детьми в условиях кризиса».** Сериал.
22.05 **«Фото моей девушки».** Худ.фильм.
23.55 «Главная тема».
00.05 «Слово за слово».
01.00 **«Тайна «Черных дроздов».** Худ.фильм.
03.35 «Народы России».
04.30 **«Валентин и Валентина».** Худ.фильм.

Россия Культура

06.30 «Евроньюс».
10.00, 15.00, 19.30, 23.30 «Новости культуры».
10.15, 01.55 «Наблюдатель».
11.15, 23.50 **«На всю оставшуюся жизнь».** Худ.фильм.
12.25, 22.40 «Петр Фоменко. Легкое дыхание».
13.15 «Россия, любовь моя!».
13.45 **«Клуб самоубийц, или Приключения титулованной особы».** Худ.фильм.
14.50 «Шарль Кулон».
15.10 «Евгений Чириков. Изгнанник земли русской».
15.55 «Абсолютный слух».
16.35 «Да, скифы – мы!».
17.15, 00.55 «Вертикаль Михаила Боброва».
17.55 «Истории в фарфоре».
18.25 «Пушкинский венок».
19.00, 21.35, 01.40 «Мировые сокровища культуры».
19.15 «Спокойной ночи, малыши!».
19.45 «Главная роль».
20.05 «Лев Толстой и Дзига Вертов: двойной портрет в интерьере эпохи».
21.05 «Правила жизни».
21.50 «Культурная революция».
23.45 «Худсовет».

Белсат

07.00 "Студыя «Белсат».
07.25, 12.40 "Асабісты капітал".
07.50, 13.00 "Гісторыя пад знакам "Пагоні".
08.00, 12.10, 13.10, 18.30, 19.30, 00.05 "Інфармацыйна-публіцыстычны блок".
10.10, 15.20 "Маю права".
10.30, 15.45 "54%".
10.50, 16.50 **"Праведнікі".** Серыял.
11.35, 17.35 "Людскія справы".
16.05 "Невядомая Беларусь": "Палута Бадунова. Успомніць і не забыць". Дак. фільм.
18.10 "Без тэрміну даўніны". Рэпартаж.
18.55 "Два на два".
21.00 "Аб'ектыў".
21.40 "Рэпартэр".
22.10 "Відзьмо-невідзьмо".
22.35 "Зладзеі ў законе: Жыццё атрымалася". Дак.фільм.

ЗАКУЛІССЕ

Ад перамены краіны месца зменіцца?

Беларускі гурт Litesound падаў заяўку на ўдзел у адборачным конкурсе на «Еўрабачанне» ад Малдовы, паведаміў бацька братоў Каракіных Юрый. Яны выступяць трыа з малдаўскай спявачкай Katherin і выканаюць песню Imagine, словы і музыку да якой напісалі Дзмітрый і Уладзімір Каракіны.

Адбор у іншых краінах адрозніваецца ад Беларусі, таму цяжка сказаць, які будзе вынік, кажа Юрый Каракін. Пакуль гурт падаў заяўку і неўзабаве пройдзе першае праслухоўванне.

Гурт Litesound прадстаўляў Беларусь на "Еўрабачанні-2012". На конкурсе яны выканалі песню «We Are The Heroes» («Мы – героі»), але не прайшлі ў фінал. Перамозе Litesound на радзіме на адборачным конкурсе «Еўрафэст» папярэднічаў скандал. Спачатку пераможцай у фінале конкурсу «Еўрафэст» была аб'яўлена Алёна Ланская. Аднак пазней высветлілася, што вынікі былі падтасаваны, пра што заявіў Аляксандр Лукашэнка на нарадзе паводле вынікаў правядзення фіналу Нацыянальнага тэлевізійнага музычнага праекта «Еўрафэст».

Юрый Каракін зараз кажа, што пасля ўдзелу ў «Еўрабачанні» ад Беларусі група Litesound практычна забаронена, яе выключаюць з тэлевізійных канцэртаў. Ганенні на групу ён звязвае з тым, што чыноўнікі, якія атрымалі вымовы за няправільны падлік галасоў, «на працягу трох гадоў помсцяць за гэта».

ВЕДАЙ НАШЫХ!

Песня беларускага музыканта намінавана на «Грэмі»

Песня **«Trap Queen»**, музыку да якой напісаў бубнач беларускага гурта IQ48 **Антон Мацулевіч**, а выконвае якую амерыканскі рэпер **Fetty Wap**, намінавана на «Грэмі». Пра гэта паведамляе сайт часопіса Billboard. Навіной падзяліўся таксама і сам рэпер.

Песня можа атрымаць перамогу ў дзвюх намінацыях: «Лепшая рэп-песня» і «Лепшае рэп-выступленне». Канкурэнцыю **Антону** і **Феці** складуць **Дрэйк, Кендрык Ламар, Нікі Мінаж, Канье Уэст** і іншыя.

Нагадаем: нядаўна Антон Мацулевіч стаў хіп-хоп-прадзюсарам года паводле меркавання журы прэстыжнай амерыканскай хіп-хоп-прэміі BET Hip Hop Awards. За год кліп на песню, напісаную беларускім бітмейкерам, прагледзела больш за 320 мільёнаў чалавек.

Прэмія «Грэмі» будзе ўручацца 15 лютага ў Лос-Анджэлесе.

ПЯТНІЦА, 18 ДЕКАБРЯ

Беларусь 1

06.00, 07.20, 08.15 «Доброе утро, Беларусь!».
07.00, 08.00, 09.00, 12.00, 15.00, 19.00, 23.05 «Новости».
07.05, 08.05 «Новости экономики».
07.10, 08.10, 19.20 «Зона Х».
09.10 **«След».** Сериал.
10.00, 13.00, 16.00 «90 секунд».
11.00 **«Измена».** Сериал.
12.10, 16.30 «Семейные мелодрамы-6».
13.10 «День в большом городе».
14.00 **«А счастье где-то рядом».** Сериал.
15.15, 18.40 «Новости региона».
15.25, 23.35 **«Охраняемые лица».** Сериал.
17.35 «Terra incognita. Беларусь неизвестная».
18.10 «Тайны следствия».
20.00, 21.55 **«Военная разведка. Западный фронт».** Сериал.
21.00 «Панорама».
21.45 «Наши».
23.25 «День спорта».

Беларусь 2

07.00 «Телеутро».
09.00, 21.05 «Тэлебарометр».
09.05 «Орел и решка».
10.10, 16.20 **«Закрытая школа».** Сериал.
11.15 **«Кости».** Сериал.
12.10 «Экстрасенсы-детективы». Док.цикл.
13.15 **«Восьмидесятые».** Сериал.
14.25 **«Кухня».** Сериал.
15.30, 23.40 «Пин-код».
17.55 **«Баффи – истребительница вампиров».** Сериал.
19.00 **«Люди Икс: последняя битва».** Худ.фильм.
21.10 «Битва экстрасенсов. Война титанов».
22.00 «Спортлото 5 из 36», «КЕНО».
00.30 «Репортер».
01.15 **«Всемогущие Джонсоны».** Сериал.

Беларусь 3

07.15 "Дабраранак".
07.40 "Сусветная карцінная галерэя".
07.55, 13.55, 18.40, 00.25 "Калейдаскоп".
08.10 **"Лёс рэзідэнта".** Маст.фільм.
10.40 "Крыху смялейшы за іншых".
11.20 **"Запіскі Піквікскага клуба".** Серыял.
11.55 "Сіла веры".
12.20 **"Сто дней пасля дзяцінства".** Маст.фільм.
14.10 "Размаўляем па-беларуску".
14.15 **"Ночевала тучка золотая".** Маст.фільм.
15.45 "Адвечная песня". Фолк-опера Рэспубліканскага тэатра беларускай драматургіі.
17.20 **"Да мяне, Мухтар!".** Маст.фільм.
18.55 **"Чалавек ніадкуль".** Маст.фільм.
20.10, 00.00 "Камертон".
20.40 "Калыханка".
21.00 "Нябачны фронт".
21.50 **"Вяртанне рэзідэнта".** Маст.фільм.

Беларусь 5

07.35, 22.00 «PRO-спорт».
07.50 Баскетбол. НБА.
09.40 Снукер. Открытый Кубок Беларуси. Финал.
11.45 Футбол. Лига Европы УЕФА.
13.35 «Спорт-микс».
13.55 Футбол. Чемпионат Англии. Обзор тура.
14.45 Биатлон. Этап Кубка мира. Поклюка. Спринт. Мужчины.
16.20 Биатлон. Этап Кубка мира. Поклюка. Спринт. Женщины.
18.10 Хоккей. Ароса-челлендж. Словакия–Беларусь.
20.20 «Пит-стоп».
20.55 Мир английской премьер-лиги.
21.25 «Фактор силы».
22.10 Хоккей. Ароса-челлендж.
00.25 Европейский покерный тур.

ОНТ

06.00, 06.30, 07.00, 07.30, 08.00, 08.30, 09.00, 11.00, 13.00, 16.00, 18.00, 20.30 «Наши новости».
06.05 «Наше утро».
09.05 «Жить здорово!».
10.25 «Контрольная закупка».
11.05, 13.05, 16.15, 18.15, 21.00 «Новости спорта».
11.10 «Модный приговор».
12.15 «Смак».
13.10 «Мужское/женское».
14.05 «Учиться жить».
14.35 «Время покажет».
16.20 **«Апельсиновый сок».** Худ.фильм.
18.20 «Жди меня. Беларусь».
18.55 «Поле чудес».
20.00 «Время».
21.05 «Мой бизнес».
23.05 «Что? Где? Когда?» в Беларуси».
00.10 «Легенды. Live».
00.50 «Ночные новости».

РТР-Беларусь

07.00 «Утро России».
11.00, 14.00, 17.00, 20.00 «Вести».
11.35 «Моя планета».
12.55 «Летчик для Молотова. Один шанс из тысячи».
13.50, 16.50, 19.50, 23.00 «Новости – Беларусь».
14.30 «О самом главном».
15.30 «Прямой эфир».
17.30 «Наш человек».
18.20 **«Семейный детектив».** Сериал.
21.00 **«Земский доктор».** Сериал.
22.00, 23.10 «Новая волна-2015». Гала-концерт.
00.15 **«За чужие грехи».** Худ.фильм.

НТВ-Беларусь

05.55 «Астропрогноз».
06.00, 07.00, 08.00, 10.00, 13.00, 16.00, 19.00 «Сегодня».
06.05 **«Адвокат».** Сериал.
07.10 «НашПотребНадзор». Не дай себя обмануть!».
08.05 «Утро» с Юлией Высоцкой».
09.00 **«Возвращение Мухтара».** Сериал.
10.20 **«Лесник».** Сериал.
12.00 «Суд присяжных».
13.15 «Обзор. Чрезвычайное происшествие».
13.55 «Дело вкуса».
14.20 **«Улицы разбитых фонарей».** Сериал.
16.20 **«Литейный».** Сериал.
18.00 «Говорим и показываем».
19.40 **«Другой майор Соколов».** Сериал.
23.15 «Большинство».
00.15 «Пятницкий. Послесловие».

СТВ

06.00, 07.30, 10.30, 13.30, 16.30, 19.30, 22.30 «24 часа».
06.10, 17.25 «Минщина».
06.20, 07.45 «Утро. Студия хорошего настроения».
07.40, 20.10, 22.55 «СТВ-спорт».
08.30 **«Ба-бу».** Худ.фильм.
10.05 «Дальние родственники».
10.40, 17.35 «Званый ужин».
11.35 «Семейные драмы».
12.30 **«Не ври мне!».** Сериал.
13.50 **«Страна Оз».** Сериал.
14.45 «Одиннадцать причин конца света».
16.50 «М и Ж».
18.35 «Такова судьба».
20.00 «Столичные подробности».
20.15 Международная лига КВН. Финал.
22.10 «Смотреть всем!».
23.00 **«Жить».** Худ.фильм.
00.20 «Большая игра».
01.05 **«Фредди мертв. Последний кошмар».** Худ.фильм.

Мир

06.00 «180 минут».
09.00 «Любимые актеры».
09.30, 04.20 **«Кто стучится в дверь ко мне...».** Худ.фильм.
11.10 **«Фото моей девушки».** Худ.фильм.
13.00, 16.00, 19.00 «Новости».
13.20 **«Развод».** Сериал.
15.05 «Дела семейные».
16.20 «Секретные материалы».
17.20 **«Янтарный барон».** Сериал.
19.25 **«Школа для толстушек».** Сериал.
22.50 **«Огонь, вода и медные трубы».** Худ.фильм.
00.15 «Держись, шоубиз!».
00.45 **«Жизнь в розовом цвете».** Худ.фильм.
03.05 **«Дети Дон-Кихота».** Худ.фильм.

Россия Культура

06.30 «Евроньюс».
10.00, 15.00, 19.30, 23.30 «Новости культуры».
10.20 «Душа Петербурга».
11.15, 22.40 «Петр Фоменко. Легкое дыхание».
12.05 «Правила жизни».
12.35 «Письма из провинции».
13.05 «Больше, чем любовь».
13.45 **«Шуми, городок».** Худ.фильм.
15.10 «Эпизоды».
15.50 «Черные дыры. Белые пятна».
16.35 «Билет в Большой».
17.15 «Круговорот жизни».
17.55 «Истории в фарфоре».
18.25 «Петербург» – поэма для голоса и фортепиано».
19.10, 22.25, 02.40 «Мировые сокровища культуры».
19.45 «Синяя Птица».
21.35 «Линия жизни».
23.45 «Худсовет».
23.50 **«Братья Ч».** Худ.фильм.
01.40 Мультфильм для взрослых.
01.55 «Искатели».

Белсат

07.00 "Студыя «Белсат».
07.25, 13.00 "Два на два".
08.00, 12.35, 13.35, 18.30, 19.30, 01.35 "Інфармацыйна-публіцыстычны блок".
10.10, 15.40 "Рэпартэр".
10.35, 16.10 "Відзьмо-невідзьмо".
11.00, 16.35 "Злодзеі ў законе: Жыццё атрымалася". Дак.фільм.
18.05 "54%".
18.55 "Маю права".
19.15 "Гісторыя пад знакам "Пагоні".
21.00 "Аб'ектыў".
21.40 "ПраСвет".
22.20 "Прыстойны". Дак.фільм.
23.55 **"Побач з раем".** Маст.фільм.

СУББОТА, 19 ДЕКАБРЯ

Беларусь 1

07.10 «Існасць».
07.35 Слово Митрополита Павла на день Святителя Николая Чудотворца.
07.45, 21.40 **«Любовь нежданная нагрянет».** Сериал.
09.00, 12.00, 15.00 «Новости».
09.40 «Трансформация».
10.15 «50 рецептов первого».
10.55 «Выход есть».
11.30 «Екатерина Великая». Телефильм АТН.
12.10 «Здоровье».
12.55 «Наши».
13.10, 15.45 **«Невероятные приключения Алины».** Сериал.
15.15 «Краіна».
21.00 «Панорама».
01.00 «День спорта».

Беларусь 2

06.50, 10.40 «Друзья ангелов». Мультсериал.
07.25 «Научное шоу профессора Открывашкина».
07.55 **«Моя прекрасная няня».** Сериал.
10.05 «Азбука вкуса».
11.45 **«Кто в доме хозяин?».** Сериал.
13.45 «Копейка в копейку».
14.20, 23.35 «Орел и решка».
15.20 «Уличная магия».
16.30 «Битва экстрасенсов. Война титанов».
18.45 **«Ван Хельсинг».** Худ.фильм.
21.05 «Тэлебарометр».
21.10 **«Чужестранка».** Сериал.
22.00 «Спортлото 6 из 49», «КЕНО».
23.30 «Хочу в телевизор!».
00.35 **«Всемогущие Джонсоны».** Сериал.

Беларусь 3

08.00, 13.35, 16.15, 23.55 "Калейдаскоп".
08.15, 13.50, 16.30 "Размаўляем па-беларуску".
08.20 **"Вяртанне рэзідэнта".** Маст.фільм.
10.35, 11.20 "Брэсцкая крэпасць".
14.25 **"Да мяне, Мухтар!".** Маст.фільм.
15.45 "Камертон".
16.35 **"Уся каралеўская раць".** Маст.фільм.
20.00 "Хто забіў сенатара, або Сапраўдная гісторыя ўсёй каралеўскай раці".
20.40 "Калыханка".
21.00 "Дазвольце расказаць!".
21.15 **"Край".** Маст.фільм.
23.20 "Бард-парад".

Беларусь 5

07.30 «PRO-спорт».
07.40, 09.30, 18.10, 22.10 Хоккей. Ароса-челлендж.
11.25, 13.05 Биатлон. Этап Кубка мира.
13.55 «Мир английской премьер-лиги».
14.25 «Пит-стоп».
14.50 Футбол. «На пути к ЧМ-2018». Видеожурнал.
15.20 Биатлон. Этап Кубка мира. Поклюка. Гонка преследования. Женщины.
16.10 Баскетбол. НБА. «Сан-Антонио»–«Клипперс».
20.20 Футбол. Чемпионат Англии. «Манчестер Юнайтед»–«Норвич».
00.25 Европейский покерный тур.

ОНТ

07.00 «Субботнее утро».
08.00, 09.00, 16.00, 20.30 «Наши новости».
09.05 «Смешарики. Новые приключения».
09.25 «Здоровье».
10.30 «Смак».
11.05 «Идеальный ремонт».
12.05 «Умницы и умники».
12.50, 16.20 **«Ночные ласточки».** Сериал.
16.15, 21.00 «Новости спорта».
16.50 «Ольга Аросева. Рецепт ее счастья».
17.50 «Теория заговора».
18.50 «Аффатар жжот!».
21.05 «Сегодня вечером».
22.35 **«Случайный роман».** Худ.фильм.
00.20 **«Исчезнувшая империя».** Худ.фильм.

РТР-Беларусь

07.00 «Комната смеха».
07.30 **«А снег кружит...».** Сериал.
11.00, 14.00, 20.00 «Вести».
11.15 «Правила движения».
12.10 **«Дело было в Пенькове».** Худ.фильм.
14.15 «Две жены».
15.10 «Личное. Борис Клюев».
15.40 **«Иллюзия счастья».** Сериал.
19.00 «Картина мира».
19.55 «Погода на неделю».
20.55 «Главная сцена». Полуфинал.
23.15 **«Мирт обыкновенный».** Сериал.

НТВ-Беларусь

05.55 "Астропрогноз".
06.00, 08.20 **«Адвокат».** Сериал.
08.00, 10.00, 13.00, 16.00 «Сегодня».
08.50 «Врачебные тайны плюс».
09.25 «Дело вкуса».
10.25 «Главная дорога».
11.00 «Кулинарный поединок».
11.55 «Квартирный вопрос».
13.20 «Я худею!».
14.15 «Мясо».
15.10, 16.20 **«Час Волкова».** Сериал.
18.05 «Следствие вели…».
19.00 «Центральное телевидение».
20.00 «Новые русские сенсации».
20.55 «Ты не поверишь!».
21.50 «50 оттенков. Белова».
22.50 **«Опасная связь».** Худ.фильм.
00.45 «Время Г» с Вадимом Галыгиным».

СТВ

06.20 Международная лига КВН. Финал.
08.05 «Тайны Чапман».
09.00 «Умнее не придумаешь».
10.00 «Секретные территории».
11.00 «Минск и минчане».
11.35 «Дальние родственники».
11.50 **«Солдаты-7».** Сериал.
13.30, 16.30, 19.30 «24 часа».
13.40, 00.30 **«Шарада».** Худ.фильм.
15.40 «Водить по-русски».
15.55 «Большой город».
16.40 «Наше дело».
16.55 Концерт Михаила Задорнова.
17.40 **«Любовь к собакам обязательна».** Худ.фильм.
20.00 «СТВ-спорт».
20.10 **«Треугольник».** Худ.фильм.
21.55 «Документальный проект».

Мир

06.00 «Миллион вопросов о природе».
06.15, 08.40 Мультфильмы.
06.45 **«Огонь, вода и медные трубы».** Худ.фильм.
08.10 «Союзники».
09.00 «Ой, мамочки!».
09.30 «Нет проблем».
10.00, 16.00 «Новости».
10.15 «Почему я?».
10.45 **«Гардемарины, вперед!».** Сериал.
16.15 **«Школа выживания от одинокой женщины с тремя детьми в условиях кризиса».** Сериал.
18.25 **«Апостол».** Сериал.
00.15 «Культпросвет».
01.00 «Диаспоры».
01.30 **«Этим вечером ангелы плакали».** Худ.фильм.
03.00 **«Веселые ребята».** Худ.фильм.
04.35 **«Дети Дон-Кихота».** Худ.фильм.

Россия Культура

06.30 «Евроньюс».
10.00 «Святитель Николай. Чтоб печаль превратилась в радость».
10.35 **«60 дней».** Худ.фильм.
11.50 «Женщины». Любимое кино».
12.45 «Агатовый каприз Императрицы».
13.15 «Фестиваль «Факел».
14.10 «На этой неделе… 100 лет назад. Нефронтовые заметки».
14.40 «Ключи от оркестра».
16.15 «Больше, чем любовь».
17.00 «Новости культуры».
17.30 Юрий Левитанский. Вечер в Концертной студии «Останкино».
18.20 «Романтика романса».
19.15 «Наблюдатель».
20.10 **«Плохой хороший человек».** Худ.фильм.
21.45 «Неизвестная Пиаф».
23.00 «Белая студия».
23.45 **«Эта прекрасная жизнь».** Худ.фильм.
01.55 «Птичий рай. Аггельский национальный парк».

Белсат

07.00 "Студыя «Белсат».
07.25 "Маю права".
07.45, 11.25 "Гісторыя пад знакам Пагоні".
08.00, 01.20 "Інфармацыйна-публіцыстычны блок".
10.10 "Ліс Леон". Мультсерыял.
10.20 "Чатыры бакі казак". Мультсерыял.
10.25 "Польскія казкі і паданні". Мультсерыял.
10.40 "Занатоўкі натураліста".
10.55 **"Сонечная дзіда".** Серыял.
11.35 "Два на два".
12.10 "Асабісты капітал".
12.30 "Без тэрміну даўніны". Рэпартаж.
12.50 **"Побач з раем".** Маст.фільм.
14.30, 01.35 "ПраСвет".
15.10, 02.10 "Прыстойны". Дак.фільм.
16.45 "Рэпартэр".
17.10 "Беларусы ў Польшчы".
17.25 **"Сенсацыі ХХ стагоддзя".** Серыял.
18.20 **"Праведнікі".** Серыял.
19.10 "Блакада Ленінграда". Дак.фільм.
20.00 "Зона «Свабоды».
20.35 "Мова нанова".
21.00 "Аб'ектыў".
21.10 "Форум".
21.55 "Невядомая Беларусь": "Чарга. Гісторыя пытання ці пытанне гісторыі?". Дак.фільм.
22.35 **"Ганна Карэніна".** Маст.фільм.
00.20 "Відзьмо-невідзьмо".
00.45 "Зоры не спяць".

ВОСКРЕСЕНЬЕ, 20 ДЕКАБРЯ

Беларусь 1

07.25 **«Любовь нежданная нагрянет».** Сериал.
09.00, 12.00, 15.00 «Новости».
09.10 «Арсенал».
09.40 «Истории ремонта».
10.25 «50 рецептов первого».
11.05 «XXL WOMAN TV».
11.45 «Наши».
12.10 «Новости. Центральный регион».
12.35 «Коробка передач».
13.10 «Зона Х. Итоги недели».
13.45 «Тайны следствия».
14.15 «Вокруг планеты».
15.15 «Твой город».
15.30 «Eurovision. Итоги недели».
15.55 **«Заезжий молодец».** Худ.фильм.
17.35 **«Сводная сестра».** Сериал.
21.00 «Главный эфир».
21.55 «Клуб редакторов».
22.35 «Навіны надвор'я».
22.55 **«Отель для Золушки».** Худ.фильм.

Беларусь 2

07.00 «Друзья ангелов». Мультсериал.
08.05 **«Кто в доме хозяин?».** Сериал.
10.05 «Орел и решка. Неизведанная Европа».
11.15, 20.05«Тэлебарометр».
11.20 «Ваше лото».
11.50 «Пятерочка».
12.05 «Хочу в телевизор!».
12.10 «Понять и обезвредить».
12.45 **«Моя прекрасная няня».** Сериал.
14.55 **«Люди Икс: последняя битва».** Худ.фильм.
16.45 **«Ван Хельсинг».** Худ.фильм.
19.15 «Суперлото».
20.40 «Кипяток».
21.10 «Понаехали».
22.00 "Спортлото 5 из 36", "КЕНО".
22.25 **«Золушка 4х4. Все начинается с желаний».** Худ.фильм.
00.15 **«Чужестранка».** Сериал.

Беларусь 3

08.00, 13.35, 15.40, 00.10 "Калейдаскоп".
08.15, 22.00 **"Нестар Бурма".** Серыял.
09.45 **"Таямніцы палацавых пераваротаў".** Серыял.
12.55 "Подых струн".
13.50 "Наперад у мінулае".
14.20 "Сто песень для Беларусі".
15.15 "Музеі Беларусі".
15.55 **"Патоп".** Маст.фільм.
20.40 "Калыханка".
21.00 "Сяргей Любавін запрашае".
23.30 "Хто забіў сенатара, або Сапраўдная гісторыя ўсёй каралеўскай раці".

Беларусь 5

07.35, 22.05 «PRO-спорт».
07.45 Футбол. Лига чемпионов УЕФА. Видеожурнал.
08.15 Хоккей. Ароса-челлендж.
10.10, 23.30 Баскетбол. НБА.
12.00, 12.55, 13.50, 16.25 Биатлон. Этап Кубка мира.
14.40 Баскетбол. Единая лига ВТБ. «Цмокі-Мінск»–«Химки».
17.10 Футбол. Чемпионат Англии. «Уотфорд»–«Ливерпуль».
19.00 Футбол. Чемпионат Англии. «Суонси»–«Вест Хэм».
21.00 Футбол. «На пути к ЧМ-2018». Видеожурнал.
21.30 «Овертайм».
22.15 Формула-Е. Гран-при Уругвая.

ОНТ

07.00 «Воскресное утро».
08.00, 09.00, 16.00 «Наши новости».
09.05 «Воскресная проповедь».
09.20 «Смешарики. ПИН-код».
09.35 «Непутевые заметки».
09.55 «Пока все дома».
10.40 «Фазенда».
11.15 «Брейн-ринг».
12.15 «Барахолка».
13.05 «Гости по воскресеньям».
14.00 «Светлана Дружинина. Королева дворцовых переворотов».
15.00, 16.20 Праздничный концерт.
16.15 «Новости спорта».
17.10 «Точь-в-точь».
20.00 «Контуры».
21.05 «Дыхание планеты».
21.35 «Голос».
23.35 «Что? Где? Когда?». Зимняя серия игр.
00.45 **«Метод».** Сериал.

РТР-Беларусь

07.00 **«Ха!».** Маленькие комедии.
07.30 **«Мирт обыкновенный».** Сериал.
11.00, 14.00, 20.00 «Вести».
11.15 «Сам себе режиссер».
12.05 «Утренняя почта».
12.50, 14.15 **«Подари мне немного тепла».** Худ.фильм.
14.55 **«Я все преодолею».** Сериал.
18.15 «Пародии! Пародии! Пародии!!!».
21.30 «Что происходит».
22.30 **«Личный интерес».** Худ.фильм.
00.10 «Воскресный вечер».

НТВ-Беларусь

06.05 «Астропрогноз».
06.10, 08.20 **«Адвокат».** Сериал.
08.00, 10.00, 13.00, 16.00 «Сегодня».
08.50 «Врачебные тайны плюс».
09.25 «Едим дома».
10.25 «Первая передача».
11.00 «Чудо техники».
11.50 «Дачный ответ».
13.20 «Поедем, поедим!».
14.05 «НашПотребНадзор. Не дай себя обмануть!».
15.00, 16.20 **«Час Волкова».** Сериал.
18.00 «Акценты недели».
19.00 «Точка».
19.50 **«Испанец».** Сериал.
23.15 «Пропаганда».
23.50 «Украсть у Сталина».

СТВ

06.50 **«Афромосквич-2».** Сериал.
07.40 «Добро пожаловаться».
08.00, 15.30 «Автопанорама».
08.30 **«Треугольник».** Худ.фильм.
10.15 «Чистая работа».
11.00 «Большой завтрак».
11.40 **«Солдаты-7».** Сериал.
13.30, 16.30 «24 часа».
13.40, 01.15 **«Человек-оркестр».** Худ.фильм.
15.15 «Дорогая передача».
16.00 «Центральный регион».
16.50 «Водить по-русски».
17.10 **«Граница. Таежный роман».** Сериал.
19.30 «Неделя».
20.25 «Военная тайна».
22.40 «Звездный ринг».
23.40 «Роковые числа».

Мир

06.00 «Миллион вопросов о природе».
06.15 Мультфильмы.
06.45 **«Старая, старая сказка…».** Худ.фильм.
08.35 «С миру по нитке».
09.05 «Знаем русский».
10.00, 16.00 «Новости».
10.15 «Тайны времени».
11.05 **«Школа для толстушек».** Сериал.
14.30, 16.15 **«Жизнь в розовом цвете».** Худ.фильм.
17.15, 22.00 **«Апостол».** Сериал.
21.00 «Вместе».
00.00 **«Гардемарины, вперед!».** Сериал.
04.50 **«Подкидыш».** Худ.фильм.

Россия Культура

06.30 «Евроньюс».
10.00 «Обыкновенный концерт».
10.35 **«Лебедев против Лебедева».** Худ.фильм.
12.00 «Легенды мирового кино».
12.30 «Россия, любовь моя!».
13.00 «Кто там…».
13.25 «Птичий рай. Аггельский национальный парк».
14.25 «Гении и злодеи».
14.55 **«Идеальное убийство».** Спектакль Театра сатиры.
17.00 «Линия жизни».
17.55 «Пешком…».
18.25 «100 лет после детства».
18.40 **«Король-олень».** Худ.фильм.
19.55, 01.55 «Искатели».
20.40 Творческий вечер Максима Дунаевского в Концертном зале им.П.И.Чайковского.
22.10 «Женщины». Любимое кино».
23.05 **«Дон Паскуале».** Опера.
01.30 Мультфильмы для взрослых.
02.40 «Мировые сокровища культуры».

Белсат

07.00 "Студыя «Белсат».
07.10, 12.15 "ПраСвет".
07.50, 10.50 "Ліс Леон". Мультсерыял.
08.00 "Чатыры баки казак". Мультсерыял.
08.05, 11.00 "Польскія казкі і паданні". Мультсерыял.
08.15, 11.10 "Занатоўкі натураліста".
08.30 "Зона «Свабоды».
09.10 "Маю права".
09.30 "Беларусы ў Польшчы".
09.50 "Два на два".
10.20 "Рэпартэр".
11.25 **"Сонечная дзіда".** Серыял.
11.55 "Мова нанова".
12.55 "Блакада Ленінграда". Дак.фільм.
13.50 "Форум".
14.35 "Зладзеі ў законе: Жыццё атрымалася". Дак.фільм.
16.10 **"Ганна Карэніна".** Маст.фільм.
18.00 "Кулінарныя падарожжы Роберта Макловіча".
18.25 "Стамбул ад золку да змяркання". Дак.фільм.
19.05 "Невядомая Беларусь": "Чарга. Гісторыя пытання ці пытанне гісторыі?". Дак.фільм.
19.45 "Сведкі": "Паходня" гродзенскіх патрыётаў".
20.00 "Эксперт".
20.25 "Нельсан Мандэла: жыццё дзеля свабоды". Дак.фільм.
21.20 "Кінаклуб": "Кавярня Любові".
21.35 **"Кавярня Любові".** Маст.фільм.
23.35 "Я люблю дэмакратыю. Расія". Дак.фільм.
00.25 **"Сенсацыі ХХ стагоддзя".** Серыял.

ФОТАФАКТ

Замест снегу
Салігорск засыпала мукой

Белымі сталі вуліца, дамы, машыны… А здарылася вось што: пры разгрузцы мукі з аўтамабіля-мукавоза, у якім знаходзілася 14 тон прадукту, сарвала люк. Паколькі разгрузка мукі рабілася пад ціскам, адбыўся выкід каля 200 кг мукі на тэрыторыю хлебазавода, сумежны з ёю ўчастак праезнай часткі і аўтастаянку.

ШТО? ДЗЕ? КАЛІ?

14 – 20 снежня

МІНСК

ТЭАТРЫ

Нацыянальны акадэмічны тэатр імя Янкі Купалы
15 – "Хам".
16 – "Пінская шляхта".
17 – "Чорная панна Нясвіжа".
18 – "Местачковае кабарэ".
19 – "Пан Тадэвуш".
20 – "Другая сусветная"

Нацыянальны акадэмічны Вялікі тэатр оперы і балета Рэспублікі Беларусь
14 – Вечар музыкі Георгія Свірыдава і Валерыя Гаўрыліна.
15 – ***II Мінскі міжнародны Калядны конкурс вакалістаў.*** III тур.
16 – ***VI Мінскі міжнародны Калядны оперны форум.*** "Царская невеста".
17 – ***VI Мінскі міжнародны Калядны оперны форум.*** "Евгений Онегин".
18 – ***VI Мінскі міжнародны Калядны оперны форум.*** "Canzona italiana".
19 – ***VI Мінскі міжнародны Калядны оперны форум.*** "Кармен".
20 – ***VI Мінскі міжнародны Калядны оперны форум.*** Гала-канцэрт зорак сусветнай оперы.

Рэспубліканскі тэатр беларускай драматургіі
14 – "Прывітанне, лета, альбо Навелы пра лагер".
15 – "Нямое каханне".
16 – "Адвечная песня".
17 – "Кантракт".
18 – "Лямур, тужур і абажур".
19 – "Тры Жызэлі".
20 – "Адамавы жарты".

Нацыянальны акадэмічны драматычны тэатр імя М.Горкага
15 – "Ниночка".
18 – "Уходил супруг от супруги".
19 – "Идеальный муж".
20 – "Круг любви".

Беларускі рэспубліканскі тэатр юнага гледача
19, 20 – "Тайна великого Гудвина".

Беларускі дзяржаўны акадэмічны музычны тэатр
15 – "Голубая камея".
16 – "Однажды в Чикаго".
19 – "Шалом Алейхем!".
20 – "Тайный брак (Граф Люксембург)".
12 – "Софья Гольшанская".
13 – "Моя прекрасная леди".

Беларускі дзяржаўны маладзёжны тэатр
18 – "Карьера Челестино".
19 – "Застигнутые врасплох любовью".
20 – "Козий остров".

Беларускі паэтычны тэатр аднаго акцёра "Зніч"
10 – "Пяюць начлежнікі".

Беларускі дзяржаўны тэатр лялек
16 – "Марынка-Крапіўніца".
17 – "Чаму старэюць людзі?..".
18 – "Птицы".
19 – "Кот в сапогах".
20 – "Пеппи Длинныйчулок".

Тэатр-студыя кінаакцёра
14 – "Мастер и Маргарита".
15 – "Ограбление в полночь".
16,17 – "Поле битвы".
18 – "Очень простая история".
19,20 – "Пигмалион".

Драматычны тэатр Беларускай Арміі
17 – "Ревизор".
19 – "Собака на сене".

Новы тэатр
15 – "Не все коту масленица".
16 – "И слышатся лишь звуки полонеза".
19,20 – "Принц и чудовище".

Сучасны мастацкі тэатр
16 – "Новогодний ужин с Кирой Найтли".
20 – "Любовь и голуби".

БРЭСТ

Брэсцкі акадэмічны тэатр драмы імя Ленінскага камсамола
16 – " Купер".
19 – "Браво, Лауренсия!".
19,20 – "Золушка".

Брэсцкі абласны тэатр лялек
20 – "Необычное путешествие Деда Мороза".

ВІЦЕБСК

Нацыянальны акадэмічны драматычны тэатр імя Я.Коласа
15 – "Дзікае паляванне караля Стаха".
16 – "Леаніды не вернуцца на зямлю".
17 – "Што баліць?".
18 – "Шукаем тэнара".
19 – "Да трэціх пеўняў".
20 – "Снежная каралева".

Беларускі тэатр "Лялька"
19, 20 – "Таямніцы навагодняга лесу".

ГОМЕЛЬ

Гомельскі абласны драматычны тэатр
20 – "Аленький цветочек".

Гомельскі гарадскі маладзёжны тэатр
19 – "Школа LOVEласов".

ГРОДНА

Гродзенскі абласны драматычны тэатр
15,17,18 – "Мороз Иванович".
17,18 – "Ее новогоднее желание".

МАГІЛЁЎ

Магілёўскі абласны тэатр лялек
19,20 – "Вечно эта 345-я!".

Белдзяржфілармонія

Вялікая зала
16 – "Аркестр тваёй краіны". Да 85-годдзя стварэння Нацыянальнага акадэмічнага народнага аркестра Рэспублікі Беларусь імя І.Жыновіча. Мастацкі кіраўнік і галоўны дырыжор – народны артыст Беларусі ***Міхаіл Казінец.***
18 – Гала-канцэрт лаўрэатаў Міжнароднай музычнай прэміі "БелБрэнд-2015". Дырыжор – ***Вячаслаў Бартноўскі.***
19 – Камерная музыка. "Musica aeterna". Да 330-годдзя з дня нараджэння Іагана Себасцьяна Баха. Выканаўцы: ***Арцём Шышкоў, Сяргей Белазерцаў, Улада Бяражная, Ксенія Бельцюкова, Аляксандра Іванова, Аляксей Кісялёў, Ігар Алоўнікаў, Марына Рамейка, Даша Мароз, Яўген Віданаў***.
20 – "Навагодні свінг". Легендарны джазавы піяніст ***Леанід Чыжык*** (Германія). Дзяржаўны камерны хор Рэспублікі Беларусь. Мастацкі кіраўнік – заслужаная артыстка Рэспублікі Беларусь ***Наталля Міхайлава***. Джазавыя імправізацыі на тэмы твораў П.І.Чайкоўскага і навагодніх песень народаў свету.

Малая зала імя Р.Шырмы
15 – Ганна Казлова: музычная казка "Дванаццаць месяцаў". Выканаўцы – салісты заслужанага калектыву Рэспублікі Беларусь Дзяржаўнай акадэмічнай харавой капэлы імя Р.Шырмы.
17 – "Закаханая жанчына": вечар, прысвечаны 100-годдзю з дня нараджэння Эдзіт Піяф.
18 – "Ступені. Гучыць балалайка". У канцэрце бяруць удзел навучэнцы ДМШМ г.Мінска, Дзяржаўнага музычнага каледжа імя М.Глінкі, студэнты Беларускай дзяржаўнай акадэміі музыкі.
20 – Абанемент №4. "Спяваюць хлопчыкі". Музыказнаўца – ***Наталля Ганул***.

Канцэртная зала "Мінск"
19 – Канцэрт Паўла Волі.
20 – "Маша и Медведь. Большие новогодние приключения".

15 снежня
(аўторак)
на сядзібе ТБМ
(Мінск, вул.Румянцава, 13)
адбудуцца чарговыя заняткі ў гістарычнай школе
«Гісторыя ў падзеях і малюнках»
з Алегам Трусавым.
Новы гістарычны цыкл – Беларусь у ХХ стагоддзі.
Пачатак у **18.00.**
Уваход вольны.

Адрас рэдакцыі:
220030, Мінск, вул.Энгельса, 34а.
Прыёмная: тэл./факс (017) 3286871.
Тэл. рэкламнага аддзела:
(017) 3286609
nvonlineinfo@gmail.com
http://www.nv-online.info

9 772071 964000 15097

Падпісныя індэксы: **63222 – для індывідуальных падпісчыкаў,**
632222 – для прадпрыемстваў і арганізацый.

Заснавальнік і галоўны рэдактар Іосіф Паўлавіч СЯРЭДЗІЧ

У сувязі з адсутнасцю магчымасці рэдакцыя матэрыялы не рэцэнзуе і не вяртае, права ўступлення ў перапіску пакідае за сабой. За інфармацыю, размешчаную ў рэкламных аб'явах, рэдакцыя не адказвае. Могуць друкавацца матэрыялы, у якіх пазіцыя аўтараў не падзяляецца газетай. Пасведчанне аб дзяржаўнай рэгістрацыі сродку масавай інфармацыі №947 ад 6 студзеня 2010 г. выдадзена Міністэрствам інфармацыі Рэспублікі Беларусь (пасведчанне аб дзяржаўнай рэгістрацыі №224 ад 6 сакавіка 2000 г.). Надрукавана ў друкарні дзяржаўнага прадпрыемства «Выдавецтва «Беларускі Дом друку». ЛП №02330/106 ад 30.04.2004. Мінск, пр. Незалежнасці, 79. Падпісана ў друк 10.12.2015 у 17.00. Аб'ём 4 друк. аркушы. Тыраж 25450 экз. Заказ № 4429.